

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับประถมศึกษา

โดย

เรืออากาศเอกหญิง ภาวดี ศึกษากิจ
กรรมการบริหาร บริษัท เวชธานี จำกัดมหาชน
อายุรแพทย์ผิวหนัง โรงพยาบาลเวชธานี

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร วปอ. รุ่นที่ ๕๗
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

เรื่อง **แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับประถมศึกษา**

ลักษณะวิชา **สังคมจิตวิทยา**

ผู้วิจัย **เรืออากาศเอกหญิง ภาวดี ศีกษากิจ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗**

การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยมีมาแล้ว ๔ ครั้ง ภาครัฐได้ทุ่มงบประมาณด้านการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ผลการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวโดยสิ้นเชิง จากผลการจัดอันดับด้านการศึกษาไทยในเวทีโลกและอาเซียน ปี ๒๕๕๖ โดยเว็ลด์อีโคโนมิกฟอรัม (World Economic Forum : WEF) ด้านความสามารถในการแข่งขันนานาชาติ (Global Competiveness Index:GCI)ระดับประถมศึกษาไทยอยู่อันดับที่ ๘๑ ของโลก และ อันดับ ๗ ในอาเซียน นอกจากนี้ยังปัญหาด้านศีลธรรม จริยธรรมตามมาอีกมากมายในหมู่เยาวชน

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ๑.ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาและนโยบายหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศที่มีการจัดอันดับการศึกษาอยู่ในระดับต้นของโลก ๒. เพื่อศึกษาหลักการและแนวคิดค่านิยมของประเทศไทย ๓. เพื่อเสนอแนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับประถมศึกษาของประเทศไทย โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ และเชิงพรรณนา ทำการรวบรวมข้อมูล ๓ วิธี ได้แก่ การศึกษาเอกสาร การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ การวิเคราะห์เปรียบเทียบจุดแข็งจุดอ่อนของระบบการศึกษาจากแหล่งข้อมูลสารสนเทศทั้งในและต่างประเทศ

ผลการศึกษาพบว่า การกำหนดนโยบายการศึกษาไม่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศเพื่อความยั่งยืน กระแสโลกาภิวัตน์ การเปิด AEC และบริบทสังคมไทย การกำหนดวิชาพื้นฐานควรกำหนดเฉพาะวิชาที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ จัดระบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น (Flexible)ตามความถนัดของผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ส่วนคุณลักษณะที่ต้องการให้ใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกห้องเรียนบูรณาการเข้ากับชีวิตประจำวัน ดึงครอบครัว ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ มีการปฏิรูปคุณภาพครูผู้สอน โดยเน้นเรื่องทักษะการสอน ในด้านเทคนิคการสอนแบบบูรณาการ และปรับเกณฑ์การประเมินตำแหน่งวิชา โดยให้น้ำหนักกับการพัฒนาเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับบริบทแต่ละท้องถิ่น และการสร้างสื่อการสอน

คำนำ

เนื่องจากคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญ และมีค่าที่สุดของประเทศ การที่ประเทศจะพัฒนาไปมากน้อยเพียงใด ขึ้นกับคุณภาพของคนในประเทศ การศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพมีความสามารถเต็มศักยภาพ เพื่อพัฒนาคนให้มีสมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การจัดการศึกษาเพื่อการเพื่อการเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ และพัฒนาคนทั้ง

ในแง่ความรู้ ความคิด ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องสร้างให้เกิดกับเยาวชนตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถสนองตอบทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติได้

งานวิจัยเชิงคุณภาพนี้ได้ศึกษาจะทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ระบบการศึกษา หลักสูตรการศึกษาในระดับประถมศึกษาของประเทศไทยเทียบกับประเทศต่าง ๆ ที่มีระบบการศึกษาคัดอันดับ ๑ ใน ๕ ของโลก เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการระบบการศึกษาของต่างประเทศมาเป็นแนวทางในการปฏิรูประบบการศึกษาของประเทศไทย

ผู้วิจัยหวังว่า ผลสรุปและข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์กับผู้เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเกิดประโยชน์กับการจัดระบบการศึกษาของประเทศต่อไป

เรืออากาศเอกหญิง

(ภาวดี ศึกษากิจ)

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๔
วิธีดำเนินการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
บทที่ ๒ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย	๕
พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒	๕
หมวด ๑ บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ	๗
หมวด ๒ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา	๘
หมวด ๓ ระบบการศึกษา	๕
หมวด ๔ แนวการจัดการศึกษา	๑๐
หมวด ๕ การบริหารและการจัดการศึกษา	
พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒	๑๓
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕	๑๓
พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ (ฉบับที่ ๓)	๒๐
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ใช้ในปัจจุบัน)	๒๒
นโยบายและ ระบบการศึกษาระดับประถมศึกษาของต่างประเทศ	๖๐
ระบบการศึกษาของประเทศไทย	๖๐
ระบบการศึกษาของประเทศไทยในอนาคต	๖๖

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ระบบการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น	๖๗
ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี	๗๔
ผลงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดการปฏิรูปการศึกษา และหลักสูตรแกนกลางพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา	๘๗
บทที่ ๓ แนวคิดค่านิยมของประเทศไทย	๑๐๑
หลักการแห่งระบอบประชาธิปไตย	๑๐๒
พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ	๑๑๓
แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๑๑๕
แนวคิดการเป็นพลเมืองที่ดี	๑๒๐
การสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของต่างประเทศ	๑๒๓
สรุป	๑๒๗
บทที่ ๔ ระบบการศึกษาในระดับประถมศึกษาของประเทศไทย	
เปรียบเทียบกับต่างประเทศ	๑๒๕
การวิเคราะห์ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ	๑๓๘
สรุป	๑๓๕
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๑๔๐
สรุป	๑๔๐
ข้อเสนอแนะ	๑๔๔
บรรณานุกรม	๑๔๕
ประวัติย่อผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒-๑	ตารางกรอบโครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๓๑
๒-๒	ตารางจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพื้นฐานต่อปี และจำนวนเฉลี่ยชั่วโมงเรียนต่อ สัปดาห์ระดับประถมศึกษา ประเทศญี่ปุ่น	๓๑
๒-๓	ตารางแสดงจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพื้นฐานต่อปี	๓๖

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒ - ๑	๒๗
๒ - ๒	๒๘
๒ - ๓	๖๔
๓ - ๑	๑๑๖

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการปฏิรูปการศึกษามาแล้วหลายรอบ โดยในทศวรรษที่ผ่านมาการปฏิรูป เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) ๒๕๔๕ เป็นการมุ่งสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในกระแสโลกาภิวัตน์ควบคู่ไปกับการยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จากรายงานสถานการณ์ความอยู่เย็นเป็นสุข ร่วมกันในสังคมไทย ประจำปี ๒๕๕๐ พบว่า ในภาพรวมการศึกษาของประชาชนยังมีคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร จึงเกิดการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหม่ที่ เน้นแนวคิด “การศึกษาสร้างคนคนสร้างชาติ” ซึ่งเห็นว่าการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ ประเทศใดที่ประชาชนมีความรู้สูง ย่อมส่งผลให้ประเทศนั้น มีความเจริญ ตามไปด้วย (วิทยากร เชียงกุล, ๒๕๔๕ อ้างถึงใน อัญญรัตน์ นาเมือง, ๒๕๕๓ : ๑๑๒) การปฏิรูปในครั้งนี้จึงเน้น การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัชฌาศัย อย่างมีคุณภาพ และเท่าเทียมกัน ในทุกระดับ/ประเภทการศึกษา หากมองย้อนหลังไป ๕ ปีพบว่างบประมาณที่กระทรวงศึกษาธิการได้รับจะติดอันดับต้นๆ ของงบประมาณที่ภาครัฐจัดสรรให้กระทรวงต่าง ๆ และเพิ่มทวีขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี อาทิ ปีงบประมาณ ๒๕๕๓ ได้รับงบประมาณ ๓๔๖,๓๑๓ ล้านบาท ปี ๒๕๕๔ ได้รับ ๓๕๒,๔๕๔ ล้านบาท ปี ๒๕๕๕ ได้รับ ๔๒๐,๔๕๐ ล้านบาท ปี ๒๕๕๖ ได้รับ ๔๖๐,๔๑๑ ล้านบาท และในปีงบประมาณปัจจุบัน ๔๘๑,๓๓๓ ล้านบาท จากการมองเม็ดเงินที่ภาครัฐทุ่มเทสนับสนุนให้กับการศึกษาของไทย พบว่าหลังการปฏิรูปการศึกษาในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ผลที่เห็นอยู่ในปัจจุบันก็สะท้อนได้เป็นอย่างดีว่าล้มเหลวถ้าการปฏิรูปการศึกษามีผลสัมฤทธิ์บ้าง ข่าวเรื่องของการยิงนักเรียน นักศึกษาของกลุ่มต่าง โรงเรียน ข่าวการรับน้องจนเสียชีวิต ข่าวนักเรียนหญิงตบตีกันเพื่อแย่งผู้ชาย หรือแม้แต่ข่าวเรื่องคุณครูให้การบ้านนักเรียนมาก นักเรียนต้องใช้เวลาติวนอกเวลาเรียน และสารพัดเรื่องราวเกี่ยวกับเด็กนักเรียนและนักศึกษาในด้านลบที่แพร่หลายในโลกโซเชียลคงแทบไม่มีให้เห็น หรือถ้ามีก็คง

จำนวนน้อย แต่สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันกลับไม่ใช่ เพราะชาวต่างชาติต่าง ๆ ดังกล่าวกลับเกิดขึ้นเกือบทุกวัน กลายเป็นข่าวพาดหัวหนังสือพิมพ์ หรือเป็นข่าวเด่นประเด็นร้อนในสื่อต่าง ๆ จำนวนมาก นอกจากนี้บัณฑิตที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีไม่มีงานทำเป็นจำนวนหลักหลายแสน แสดงให้เห็นว่าการผลิตบัณฑิตไม่ตอบสนองตลาดแรงงาน การศึกษากลายเป็นธุรกิจ คุณธรรม จริยธรรมของคนในชาติต่ำลงจนน่าใจหาย เห็นได้จากผลสำรวจของสำนักวิจัยเอแบคโพล มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญพบว่าประชาชนเกินร้อยละ ๖๐ รับผิดชอบต่อรัฐบาลคอร์รัปชันแต่ตัวเองได้ประโยชน์ (นภคกุลกรรณิกา, ๒๐๑๓) แสดงถึงการเสื่อมโทรมทางสังคมที่มองเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ของประเทศ สิ่งเหล่านี้เป็นความเด่นชัดจากผลพวงความล้มเหลวของการศึกษาที่นำมาซึ่งการสร้างคนของประเทศ

การเข้ามาของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง และทำการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ เนื่องจากความเสื่อมโทรมของค่านิยมของคนไทยไปในทิศทางที่ผิดเพี้ยน เน้นวัตถุนิยมมากกว่าจริยธรรม คุณงามความดี คนที่มองผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนกลับถูกสังคมประณามว่าเป็นคน โง่ การตีความบิดเบือนกฎหมายเข้าข้างตนเอง การเข้าใจประชาธิปไตยไปในทางที่ผิด ๆ เพียงการเข้าคูหาใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้นำประเทศขาดความรับผิดชอบต่อผลการบริหารที่เกิดขึ้น สิ่งเหล่านี้ถือเป็นวิกฤตของชาติ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงมีเป้าหมายต้องการสร้างค่านิยมหลักของคนไทยใหม่ ๑๒ ประการซึ่งประกอบด้วย ๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน ๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ๕. รักษาวัฒนธรรม ประเพณีไทย ๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ ๗. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย ๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ ๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ ๑๐. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ และ ๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง โดยค่านิยมทั้ง ๑๒ ประการนั้นมุ่งหมายไปยังรากฐาน ซึ่งคือเยาวชน หรือเด็กที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าอย่างเป็นด้านหลัก เพราะ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คงทราบดีว่าบรรดาผู้ใหญ่ หรือผู้เฒ่าผู้แก่นั้นก็คัดยากเสียด้วย แต่เยาวชนหรือเด็กนั้นยังพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างเสริมค่านิยมดี ๆ ได้ เพราะยังเป็นผ้าขาวอยู่ และเยาวชนหรือเด็กนั้นยังพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างเสริมค่านิยมดี ๆ ได้ อีกทั้งผลการจัดอันดับด้านการศึกษาไทยในเวทีโลกและอาเซียน ปี ๒๕๕๖ โดยเว็ลด์อีโคโนมิกฟอรัม (World Economic Forum : WEF) เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖ ได้เผยแพร่ผลการจัดอันดับความสามารถทางการแข่งขันนานาชาติ (Global Competitiveness Index : GCI) พบว่าด้านประถมศึกษา (ซึ่งรวมสาธรรณสุขด้วย) ไทยอยู่ที่อันดับ ๘๑ ของโลก (๑๔๔ ประเทศ) และ อันดับ ๗ ในอาเซียน (๑๐ ประเทศ)

ด้านการศึกษาระดับสูงและฝึกอบรม (Higher education and training) ไทยอยู่ในอันดับที่ ๖๖ ของโลก และเทียบกับประเทศในอาเซียน และ WEF (World Economic Forum) ประเมินไทยอยู่อันดับที่ ๕ ซึ่งมีตัวชี้วัดย่อยด้านการศึกษาและการฝึกอบรม พบว่าในภาพรวมเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอาเซียน ๑๐ ประเทศ ไทยต้องรีบพัฒนาอย่างเร่งด่วน ๓ ข้อ ได้แก่ อัตราเข้าเรียนประถม ไทยอยู่อันดับที่ ๙ (ต่ำกว่าทุกประเทศยกเว้นประเทศฟิลิปปินส์) และเป็นอันดับที่ ๑๐๑ ของโลก คุณภาพระบบการศึกษาไทยอยู่อันดับที่ ๘ (ต่ำกว่าทุกประเทศยกเว้นประเทศเวียดนามและพม่า) และเป็นอันดับที่ ๑๘ ของโลก คุณภาพประถมศึกษา ไทยอยู่อันดับที่ ๗ (ต่ำกว่าสิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ลาว) และเป็นอันดับที่ ๘๖ ของโลก

คุณภาพของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นอีกประเด็นที่ WEF เน้นย้ำว่าไทยต้องเร่งพัฒนา เนื่องจากมีคุณภาพที่ "ต่ำผิดปกติ" (รายงาน WEF หน้า ๓๕) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินด้านการศึกษาของ ไอเอ็มดี (IMD) รายงานผลเมื่อพฤษภาคม ๒๕๕๖ ประเมินด้านการศึกษาภาพรวมโดยสอบถามความเห็นจากตัวแทนนักธุรกิจและผู้ประกอบการในประเทศไทยว่าคุณภาพของระบบการศึกษาไทยในมิติต่างๆ สามารถตอบสนองต่อความต้องการทางเศรษฐกิจและภาคธุรกิจได้ดีเพียงใด พบว่าไทยอยู่อันดับที่ ๕๑ จาก ๖๐ ประเทศ เปรียบเทียบประเทศอาเซียน ๕ ประเทศ สิงคโปร์ (๔) มาเลเซีย (๑๔) อินโดนีเซีย (๕๒) และฟิลิปปินส์ (๕๘)

จากเหตุผลสนับสนุนดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาแนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับประถมศึกษาว่าควรมีแนวทางการปฏิรูปไปในทิศทางอย่างไรไม่ให้ซ้ำรอยการปฏิรูปที่ผ่านมา เพื่อให้ประเทศไทยสามารถสร้างคนที่มีคุณภาพ มีวินัย อดทนสู้งาน มีจริยธรรม มองประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน รวมทั้งปูพื้นฐานทางการศึกษาในระดับถัดไปเพื่อให้สามารถตอบสนองตลาดแรงงานของประเทศ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษา นโยบาย หลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ทั้งนี้จะศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศที่มีการจัดอันดับการศึกษาอยู่ในระดับต้น ๆ ในระดับโลก
๒. เพื่อศึกษาหลักการและแนวคิดค่านิยมของประเทศไทย
๓. เพื่อเสนอแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยในระดับประถมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

๑. เน้นการวิจัยจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ หลักสูตรแกนกลางพื้นฐานระดับประถมศึกษาของประเทศไทย รวมทั้งคำนิยาม ๑๒ ประการของประเทศไทย

๒. เปรียบเทียบการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาของประเทศไทยเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ที่มีผลการจัดอันดับ ๑ ใน ๑๐ ด้านการศึกษาดีที่สุดในโลกโดยเว็ลด์อีโคโนมิกฟอรัม (World Economic Forum) และเลือกประเทศที่มีการศึกษาในระบบประชาธิปไตยและมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขในบางประเทศด้วย

๓. วิเคราะห์การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอนของไทยที่เป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการแข่งขันของไทย

๔. สังเคราะห์การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอนเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่และตอบสนองคำนิยาม ๑๒ ประการของไทย และสามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการศึกษา นโยบาย หลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาของประเทศไทย และหาข้อมูลการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนของต่างประเทศที่มีผลการประเมินด้านคุณภาพการศึกษาอยู่ในอันดับ ๑ ใน ๑๐ ของโลก รวมทั้งศึกษาคำนิยาม ๑๒ ประการ ของประเทศไทย นำมาวิเคราะห์หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาของไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศเพื่อหาจุดอ่อนจุดแข็งของหลักสูตรการศึกษาไทย เพื่อสังเคราะห์หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมของประเทศไทยและสอดคล้องกับคำนิยาม ๑๒ ประการ เพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับประถมศึกษาให้สามารถสร้างคนที่มีคุณภาพ มีวินัย อดทนสู้งาน มีจริยธรรม มองประ โยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน เพื่อปูพื้นฐานทางการศึกษาในระดับถัดไปเพื่อให้สามารถตอบสนองตลาดแรงงาน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบความแตกต่างระหว่างหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาของประเทศไทยและประเทศอื่นที่ได้รับการจัดอันดับการศึกษาในระดับต้น ๆ ของโลก

๒. ทำให้ทราบหลักการและแนวคิดคำนิยามของประเทศไทยได้แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยในระดับประถมศึกษา

บทที่ ๒

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ของประเทศไทย

สืบเนื่องมาจากการร่างรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยเฉพาะการกำหนดให้รัฐจัดการศึกษาพื้นฐานถึง ๑๒ ปีให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย (มาตรา ๔๓) และพบว่าการจัดการศึกษาที่ผ่านมา ยังพบปัญหาหลาย ๆ ด้าน เช่น คุณภาพการเรียน การสอนวิชาการต่าง ๆ ทุกระดับ ความสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การกระจาย โอกาสและความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา ประสิทธิภาพของระบบและกระบวนการ จัดการบริหารการศึกษา ฯลฯ จึงเกิดการปฏิรูปการศึกษาขึ้น โดยผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษออกเป็น ส่วนๆ ดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการ ต่างๆ เร่งรัดการศึกษาวិทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมชาติ รวมทั้งในการจัดการศึกษาของรัฐให้คำนึงถึง การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่นและเอกชน ตามที่กฎหมายบัญญัติและให้ความคุ้มครอง การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ดังนั้นภาครรัฐจึง ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๒ เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการ การศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าว

ต่อมารัฐบาลมีนโยบายปฏิรูประบบราชการ โดยให้แยกภารกิจเกี่ยวกับงานด้านศิลปะ และวัฒนธรรมไปจัดตั้งเป็นกระทรวงวัฒนธรรมและโดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการบริหารและ จัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบกับสมควรให้มีคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทำ หน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับที่ สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษา

แห่งชาติ สนับสนุนทรัพยากร ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๕ ขึ้น โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการศึกษาในระดับประถมศึกษาทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติมและที่คงใช้ ยังมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตกรรมการ

“ การศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

“ สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มี อำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

“ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“ มาตรฐานการศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึง ประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการ เทียบเคียง สำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกัน คุณภาพทางการศึกษา

“ ผู้สอน” หมายความว่า ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ

“ ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

“ คณาจารย์” หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัย ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชน

“ ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหาร สถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน

“ ผู้บริหารการศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหาร การศึกษานอกสถานศึกษาตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

“บุคลากรทางการศึกษา” หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ

“กระทรวง” หมายความว่า กระทรวงศึกษาธิการ ศาสนา และวัฒนธรรม

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑ บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ ประกอบด้วย ๔ มาตรา ดังนี้

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา ๗ ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติรวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๘ การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

๑. เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
๒. ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
๓. การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๕ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

๑. มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
๒. มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 ๑. มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา
 ๔. มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
 ๕. ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา
 ๖. การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

หมวด ๒ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ประกอบด้วย ๔ มาตรา ดังนี้

มาตรา ๑๐ การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา ๑๑ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา ๑๗ และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา ๑๒ นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นมีสิทธิในการจัดศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๓ ระบบการศึกษา ประกอบด้วย ๔ มาตรา ดังนี้

มาตรา ๑๕ การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๑. การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

๒. การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

๓. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่น สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัยการฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา ๑๖ การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดย การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓ ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปีโดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษา ภาคบังคับหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔ การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

๑. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็ก ซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

๒. โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนที่ สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

๓. ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอก โรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

หมวด ๔ แนวการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ๕ มาตรา ดังนี้

มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และ พัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการ ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

๑. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ครอบครัวชุมชน ชาติและสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของ สังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

๒. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้ง ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

๓. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม การกีฬาภูมิปัญญาไทย และ การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

๔. ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

๕. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมี ความสุข

มาตรา ๒๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความ ถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

๒. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

๓. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

๔. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้ สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

๕. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อ การเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

๖. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนในทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน ตาม ศักยภาพ

มาตรา ๒๕ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์

อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้
อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๖ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของ
ผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่
ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา
ในมาตรานี้ยังกำหนดให้สถานศึกษาสามารถใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้า
ศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติการดำรงชีวิต และการ
ประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของ
หลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม
ภูมิปัญญาท้องถิ่นคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชน
สังคม และประเทศชาติ

มาตรา ๒๘ หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคล
ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความ
เหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ
สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล
ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

มาตรา ๒๙ ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ
และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน
เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิ
ปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ
รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา ๓๐ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้ง
การส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ
การศึกษา

หมวด ๕ การบริหารและการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ๓ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มีกำหนด ๘ มาตรา ดังนี้

มาตรา ๓๑ ให้กระทรวงมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท การศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุน ทรัพยากร เพื่อการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผล การจัดการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

มาตรา ๓๒ ให้กระทรวงมีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาหรือในรูป คณะกรรมการจำนวนสี่องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา และคณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อพิจารณาให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่น ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๓ สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายและแผนด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม การสนับสนุนทรัพยากร การประเมินผลการศึกษา การดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะและ วัฒนธรรม รวมทั้งการพิจารณากลับกรองกฎหมายและกฎกระทรวงที่ออกตามความใน พระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ ประกอบด้วย รัฐมนตรี เป็นประธาน กรรมการ โดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อย กว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรมแห่งชาติเป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการสภาเป็นกรรมการและเลขานุการจำนวน กรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการ พ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตราที่ ๓๔ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และ

ประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรม มีหน้าที่พิจารณา เสนอแนะ โยบาย แผนพัฒนาด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการ ดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

มาตรา ๓๕ องค์ประกอบของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๔ ประกอบด้วย กรรมการ โดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน จำนวนกรรมการ คุณสมบัติหลักเกณฑ์วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการแต่ละคณะให้ปฏิบัติตามที่กฎหมาย กำหนด ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความแตกต่างของกิจการในความรับผิดชอบของคณะกรรมการแต่ละ คณะด้วย ให้สำนักงานคณะกรรมการตามมาตรา ๓๔ เป็นนิติบุคคล และให้เลขานุการของแต่ละ สำนักเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๖ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาระดับ ต่ำกว่าปริญญาให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาโดยให้คำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากรเป็น หลัก และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๓๗ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา รวมทั้งพิจารณาการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิก สถานศึกษา ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและ ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐาน การศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาใน รูปแบบที่หลากหลาย รวมทั้งการกำกับดูแลหน่วยงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่ การศึกษา คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทน องค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคม ผู้ประกอบ

วิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู ผู้นำทางศาสนา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามกำหนดในกฎกระทรวง ให้ผู้อำนวยการสำนักงาน การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการ และเลขานุการของ คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๓๕ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้าน วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง

มาตรา ๔๐ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน กรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการ ดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา ความในมาตรานี้ไม่ใช้ บังคับแก่สถานศึกษาตามมาตรา ๑๘ (๑) และ (๓)

ส่วนที่ ๒ การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
มีกำหนด ๒ มาตรา ดังนี้

มาตรา ๔๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา ๔๒ ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัด การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๓ การบริหารและการจัดการศึกษาเอกชน มีกำหนด ๔ มาตรา ดังนี้

มาตรา ๔๓ การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

มาตรา ๔๕ ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษา การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่การศึกษาหรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้คำนึงถึงผลกระทบต่อจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วยให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินการได้ โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยสภาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษานั้นปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการ ดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา รายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

มาตรา ๗๔ ในวาระเริ่มแรกที่การจัดตั้งกระทรวงยังไม่แล้วเสร็จให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน เพื่อให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่ต้องดำเนินการก่อนที่การจัดระบบบริหารการศึกษาตามหมวด ๕ ของพระราชบัญญัตินี้

จะแล้วเสร็จ ให้กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัยและคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่กระทรวงการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ทำหน้าที่ในส่วน ที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี

พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

พระราชบัญญัตินี้เกิดจากต้องการให้พระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้ เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งการจัดการศึกษาของรัฐให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ตามที่กฎหมายบัญญัติและให้ความคุ้มครองการจัดการศึกษา อบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ โดยในนี้ จะกล่าวเฉพาะส่วนที่มี การแก้ไขเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เท่านั้น โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ “กระทรวง” หมายความว่า กระทรวงศึกษาธิการ

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๑ กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษา ทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อ การศึกษาส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็น อำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

มาตรา ๓๒ การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงให้มีองค์กรหลักที่เป็นคณะ บุคคลในรูปสภาหรือในรูปคณะกรรมการจำนวนสี่องค์กร ได้แก่สภาการศึกษา คณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีและมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๓ สภาการศึกษา มีหน้าที่

๑. พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ

๒. พิจารณาเสนอ นโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนตาม (๑)

๓. พิจารณาเสนอ นโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา

๔. ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตาม (๑)

๕. ให้ความเห็นหรือคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายและกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

การเสนอ นโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานการศึกษาให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ พระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการสภาเป็นกรรมการและเลขานุการ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติหลักเกณฑ์วิธีการสรรหา การเลือกกรรมการวาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติการสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา ๓๖ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่ โดยคำนึงถึง ปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

ในกรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาไม่อาจบริหารและจัดการได้ตามวรรคหนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้ เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาก็ได้

๑. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจสติปัญญา อารมณ์สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ

๒. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย

๓. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ

๔. การจัดการศึกษาทางไกล และการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษาให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๓๗ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ การศึกษาประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย และมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้บริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครูและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติหลักเกณฑ์วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๓๕ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๐ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครูผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่และผู้ทรงคุณวุฒิ

สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาอาจมีกรรมการเพิ่มขึ้นได้ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติหลักเกณฑ์วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานศึกษาตามมาตรา ๑๘(๑) และ (๓)

พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ (ฉบับที่ ๓)

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ผ่านมา ประกอบด้วยการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีระบบการบริหารและการจัดการศึกษาของทั้งสองระดับรวมอยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเกิดความไม่คล่องตัวและเกิดปัญหาการพัฒนาการศึกษาภาครัฐจึงเห็นสมควรแยกเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ อันจะเป็นการพัฒนา การศึกษาแก่นักเรียนในช่วงชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้สัมฤทธิ์ผลและมีคุณภาพยิ่งขึ้น จึงได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมาตราที่มีการแก้ไขจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ โดยมีเนื้อหาที่ปรับปรุงแก้ไข รวม ๒ มาตรา ดังนี้

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒)พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “ มาตรา ๓๗ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขต พื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วย การอาชีวศึกษา ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ในกรณีที่สถานศึกษาใดจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและ ระดับมัธยมศึกษา การกำหนดให้สถานศึกษาแห่งนั้นอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้ยึดระดับ การศึกษาของสถานศึกษานั้นเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในกรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาไม่อาจบริหารและจัดการได้ตามวรรคหนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้ เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการของ เขตพื้นที่การศึกษาก็ได้

๑. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทาง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ

๒. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษา นอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย

๓. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ

๔. การจัดการศึกษาทางไกล และการจัดการศึกษาที่ให้บริการใน หลายเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคห้าของมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ “ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสถานศึกษาเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ใช้ในปัจจุบัน)

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔ ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย และกรอบทิศทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถให้แข่งขันในเวทีระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๔) พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น (สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๒)

จากการวิจัย และติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรในช่วงระยะเวลา ๖ ปีที่ผ่านมาพบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ มีจุดดีหลายประการ เช่น ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษาทำให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และมีแนวคิดและหลักการในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวยังได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานทาง

การศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

นอกจากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๔) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทย ให้ มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวทางพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่คึกคัก มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๙) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ ๒๑ โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทยให้มีทักษะ การคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑)

จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ที่ผ่านมา ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทักษะ และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนี้ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบแต่ละระดับและเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ

๑. วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนเป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษ ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

๒. หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

๒.๑ เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐาน ของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

๒.๒ เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

๒.๓ เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

๒.๔ เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้

๒.๕ เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๖ เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

๓. จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๓.๑ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๒ มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

๓.๓ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

๓.๔ มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและ การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๕ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

๔.๑ ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

๔.๒ ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

๔.๓ ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้

ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

๔.๔ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๔.๕ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้ ดังแผนภาพที่ ๒ - ๑

๕.๑ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

๕.๒ ซื่อสัตย์สุจริต

๕.๓ มีวินัย

๕.๔ ใฝ่เรียนรู้

๕.๕ อยู่อย่างพอเพียง

๕.๖ มุ่งมั่นในการทำงาน

๕.๗ รักความเป็นไทย

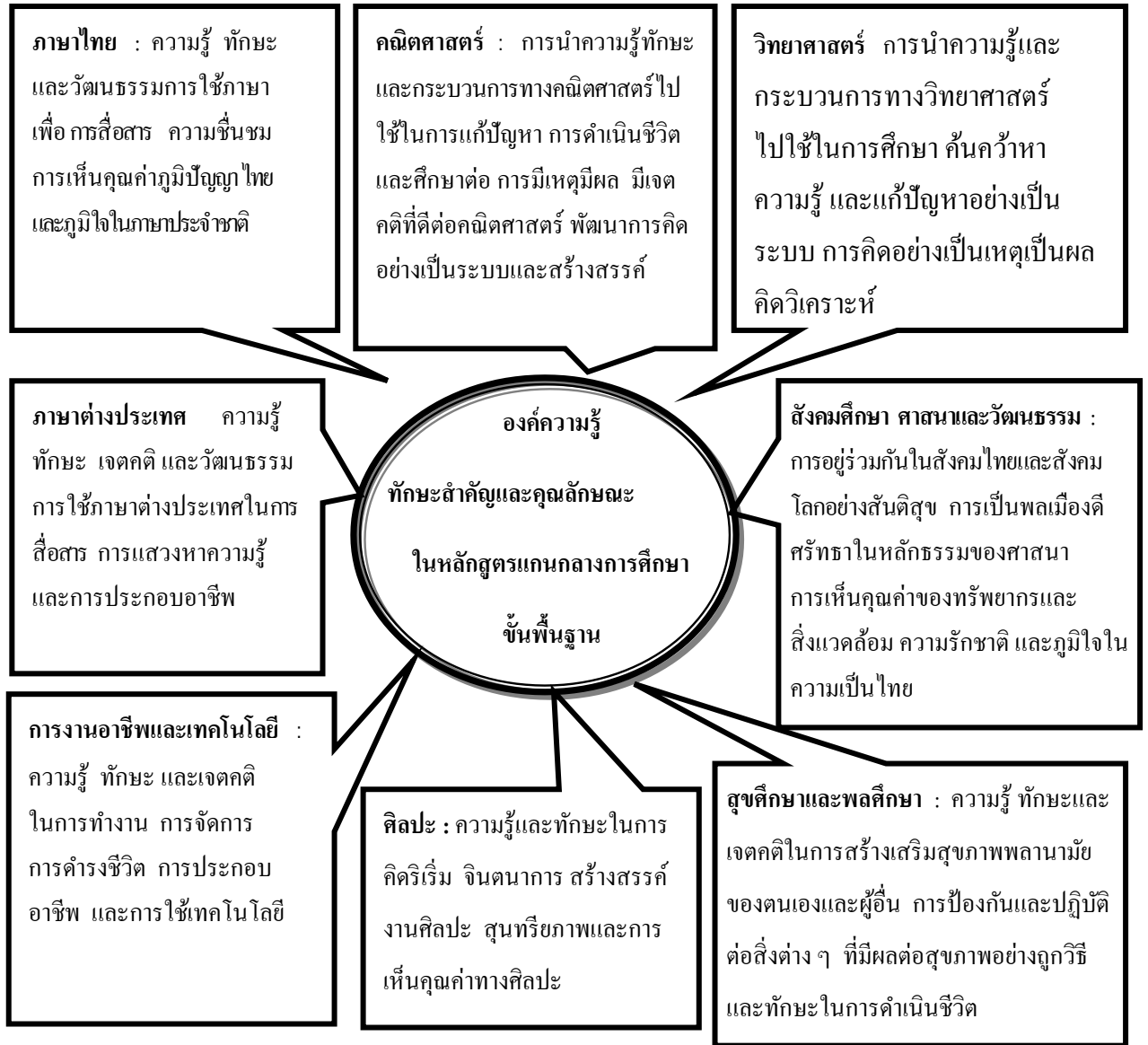
๕.๘ มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

๖. มาตรฐานการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ ๑ ภาษาไทย ๒ คณิตศาสตร์ ๓ วิทยาศาสตร์ ๔ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ๕ สุขศึกษาและพลศึกษา ๖ ศิลปะ ๗ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ๘ ภาษาต่างประเทศ ดังแผนภาพที่ ๒-๑ และ แผนภาพที่ ๒-๒

แผนภาพที่ ๒-๑ ตารางการเรียนรู้ที่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑.หน้า๑๐.

แผนภาพที่ ๒-๒ แสดงความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการเรียนต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

จุดหมาย

๑. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
๓. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
๔. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๕. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้

- : ๑. ภาษาไทย ๒. คณิตศาสตร์
๓. วิทยาศาสตร์ ๔. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
๕. สุขศึกษาและพลศึกษา ๖. ศิลปะ ๗. การงานอาชีพและเทคโนโลยี ๘. ภาษาต่างประเทศ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๑. กิจกรรมแนะแนว
๒. กิจกรรมนักเรียน
๓. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

คุณภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑: ๑๑.

แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

๗. ตัวชี้วัด

มีการกำหนดตัวชี้วัดที่ระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและเป็นรูปธรรมนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๓)

๘. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมนี้มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

๘.๑ กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักสิ่งแวดลอม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

๘.๒ กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียนบริบทของสถานศึกษา และท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

๘.๒.๑ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

๘.๒.๒ กิจกรรมชุมนุม ชมรม

๘.๓ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชนและท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคมมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสา พัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

๘. ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษาเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

๘.๑ ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖) เป็นช่วงแรกของการศึกษา ภาคบังคับมุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรมโดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

๘.๒ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว มีทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

๘.๓ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖) การศึกษาระดับนี้ เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาคนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ

๙. การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดกรอบ โครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังตารางที่ ๒-๑ ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

ตารางที่ ๒-๑ กรอบโครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียนระดับประถมศึกษา					
	ป. 1	ป. 2	ป. 3	ป. 4	ป. 5	ป. 6
● กลุ่มสาระการเรียนรู้						
ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160
วิทยาศาสตร์	80	80	80	80	80	80
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	80	80	80	80	80	80
สุขศึกษาและพลศึกษา	80	80	80	80	80	80
ศิลปะ	80	80	80	80	80	80
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	40	40	40	80	80	80
ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	800	800	800	800	800	800
● กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	120	120	120
● รายวิชา / กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติม ตามความพร้อมและจุดเน้น	ปีละไม่เกิน 80 ชั่วโมง					
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน 1,000 ชั่วโมง/ปี					

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 21

ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียน วันละไม่เกิน ๕ ชั่วโมง โดยโรงเรียนระดับประถมศึกษาสามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติมในระดับประถมศึกษาให้จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อม จุดเน้นของสถานศึกษาและเกณฑ์การจบ

หลักสูตร เฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ สถานศึกษาอาจจัดให้เป็นเวลาสำหรับสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีละ ๑๒๐ ชั่วโมง เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนวกิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ส่วนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมโดยระดับประถมศึกษา (ป.๑-๖)รวม ๖ ปีจำนวน ๖๐ ชั่วโมง

๑๑. การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย การจัดการเรียนรู้มีดังนี้

๑๑.๑ **หลักการจัดการเรียนรู้** ยึดผู้เรียนสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ โดยเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

๑๑.๒ **กระบวนการเรียนรู้** ให้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๑.๓ **การออกแบบการจัดการเรียนรู้** ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา ให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์

และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแล้ว จึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

๑๑.๔ บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

๑๑.๔.๑ บทบาทของผู้สอน

๑๑.๔.๑.๑ ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน การจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

๑๑.๔.๑.๒ กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑๑.๔.๑.๓ ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

๑๑.๔.๑.๔ จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

๑๑.๔.๑.๕ จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

๑๑.๔.๑.๖ ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

๑๑.๔.๑.๗ วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

๑๑.๔.๒ บทบาทของผู้เรียน

๑๑.๔.๒.๑ กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

๑๑.๔.๒.๒ เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ

๑๑.๔.๒.๓ ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ

๑๑.๔.๒.๔ มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

๑๑.๔.๒.๕ ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่าง

ต่อเนื่อง

๑๒. สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่าย การเรียนรู้ ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และสถานการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเองหรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียงเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานควรดำเนินการดังนี้

๑๒.๑ จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก

๑๒.๒ จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

๑๒.๓ เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

๑๒.๔ ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

๑๒.๕ ศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

๑๒.๖ จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอ

การจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเนื้อหาที่มีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

๑๓. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

๑๓.๑ การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ เทคนิคที่ใช้ในการประเมินมีหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมินชิ้นงานภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ สำหรับผู้ประเมิน โดยผู้สอนประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไมผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม

การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตน ทั้งนี้ โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

๑๓.๒ การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินการดำเนินการของสถานศึกษาเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน

คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมาย หรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษา เปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและ การรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

๑๓.๓ การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียน ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความ รับผิดชอบ โดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการ โดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา

๑๓.๔ การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตาม มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุก คนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เข้ารับการประเมินผลจากการประเมิน ใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับ คุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุน การตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผล การเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนด ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

๑๔. เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

๑๔.๑ การตัดสิน การให้ระดับและการรายงานผลการเรียน

๑๔.๑.๑ การตัดสินผลการเรียน การตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระ การเรียนรู้ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่าง

สม่ำเสมอและต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ ระดับประถมศึกษาที่มีเกณฑ์ตัดสินผลการเรียน ดังนี้

๑๔.๑.๑.๑ ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของ เวลาเรียนทั้งหมด

๑๔.๑.๑.๒ ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่าน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

๑๔.๑.๑.๓ ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา

๑๔.๑.๑.๔ ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินและมีผลการประเมิน ผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๑๔.๑.๒ การให้ระดับผลการเรียน ระดับประถมศึกษาตัดสินเพื่อให้ ระดับผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษาสามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพการปฏิบัติของ ผู้เรียน เป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ และระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการ เข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และ ให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่าน และไม่ผ่าน

๑๔.๑.๓. เกณฑ์การจบการศึกษาระดับประถมศึกษา

๑๔.๑.๓.๑ ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา/กิจกรรม เพิ่มเติมตาม โครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

๑๔.๑.๓.๒ ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่าน เกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

๑๔.๑.๓.๓ ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

๑๔.๑.๓.๔ ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอัน พึง ประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

๑๔.๑.๓.๕ ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการ ประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

๑๕. การบริหารจัดการหลักสูตร

มีการกระจายอำนาจบริหารให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุนให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ ที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยมีภารกิจสำคัญคือ กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับท้องถิ่น โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่งที่มีความต้องการในระดับชาติ พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม ติดตาม ประเมินผล วิเคราะห์ และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียน

ส่วนสถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนาการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ ในระดับท้องถิ่น ได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

๑๖. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

๑๖.๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการ

แสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป การเรียนรู้ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง ทักษะที่ต้องเรียนรู้

๑๖.๑.๑ การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้วคำประพันธ์ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๑๖.๑.๒ การเขียน การเขียนสะกดตามอักขระวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ข้อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์ วิจัย และเขียนเชิงสร้างสรรค์

๑๖.๑.๓ การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

๑๖.๑.๔ หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

๑๖.๑.๕ วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกรักใคร่ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ควรจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบาย จากเรื่องที่อ่าน ได้เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

๒. มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

๓. เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูด แสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือ พูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

๔. สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่าย ๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

๕. เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็กซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร่ำร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบท ร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ควรจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ ได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่างๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้ง จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่าน ไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการ ดำเนินชีวิตได้ มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

๒. มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่างๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นเขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

๓. พุคแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดู โฆษณาอย่างมีเหตุผล พุคตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่างๆ อย่างชัดเจน พุครายงานหรือประเด็นสั้นกว่าจากการฟัง การดู การสนทนา และพุดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและพุด

๔. สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวนคำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจ ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี ๑๑

๕. เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

๑๖.๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผนสามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถ่องถ้วน รอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษา ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและศาสตร์อื่นๆ คณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

กลุ่มสาระการเรียนรู้นี้มุ่งให้เยาวชนทุกคนได้เรียนรู้คณิตศาสตร์อย่างต่อเนื่อง ตามศักยภาพ โดยกำหนดสาระหลักที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคนดังนี้

๑๖.๒.๑ จำนวนและการดำเนินการ ความคิดรวบยอดและความรู้สึกเชิงจำนวน ระบบจำนวนจริง สมบัติเกี่ยวกับจำนวนจริง การดำเนินการของจำนวน อัตราส่วน ร้อยละ การแก้ปัญหเกี่ยวกับจำนวน และการใช้จำนวนในชีวิตจริง

๑๖.๒.๒ การวัดความยาว ระยะทาง น้ำหนัก พื้นที่ ปริมาตรและความจุ เงินและเวลา หน่วยวัดระบบต่างๆการคาดคะเนเกี่ยวกับการวัด อัตราส่วนตรีโกณมิติ การแก้ปัญหเกี่ยวกับ การวัด และการนำความรู้เกี่ยวกับการวัดไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ

๑๖.๒.๓ เรขาคณิต รูปเรขาคณิตและสมบัติของรูปเรขาคณิตหนึ่งมิติ สองมิติ และสามมิติ การนิกภาพแบบจำลองทางเรขาคณิต ทฤษฎีบททางเรขาคณิต การแปลงทางเรขาคณิต (geometric transformation) ในเรื่องการเลื่อนขนาน (translation) การสะท้อน (reflection) และการหมุน (rotation)

๑๖.๒.๔ พีชคณิต แบบรูป (pattern) ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน เซตและการดำเนินการของเซต การให้เหตุผล นิพจน์ สมการ ระบบสมการ อสมการ กราฟ ลำดับเลขคณิต ลำดับเรขาคณิต อนุกรมเลขคณิต และอนุกรมเรขาคณิต

๑๖.๒.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น การกำหนดประเด็น การเขียนข้อคำถาม การกำหนดวิธีการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลการจัดระบบข้อมูล การนำเสนอข้อมูล ค่ากลางและการกระจายของข้อมูล การวิเคราะห์และการแปลความข้อมูล การสำรวจความคิดเห็น ความน่าจะเป็น การใช้ความรู้เกี่ยวกับสถิติและความน่าจะเป็นในการอธิบายเหตุการณ์ต่างๆ และช่วยในการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน

๑๖.๒.๖ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ การแก้ปัญหด้วยวิธีการที่หลากหลาย การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่างๆทางคณิตศาสตร์ และการเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ควรจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. มีความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกเชิงจำนวนเกี่ยวกับจำนวนนับไม่เกินหนึ่งแสนและศูนย์ และการดำเนินการของจำนวน สามารถแก้ปัญหเกี่ยวกับ การบวก การลบ การคูณ และการหาร พร้อมทั้งตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้

๒. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความยาว ระยะทาง น้ำหนัก ปริมาตร ความจุ เวลาและเงิน สามารถวัดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และนำความรู้เกี่ยวกับการวัดไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

๓. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปสามเหลี่ยม รูปสี่เหลี่ยม รูปวงกลม รูปวงรี ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกลม ทรงกระบอก รวมทั้ง จุด ส่วนของเส้นตรง รังสี เส้นตรง และมุม

๔. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแบบรูปและอธิบายความสัมพันธ์ได้

๕. รวบรวมข้อมูล และจำแนกข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน และอภิปรายประเด็นต่าง ๆ จากแผนภูมิรูปภาพและแผนภูมิแท่งได้

๖. ใช้วิธีการที่หลากหลายแก้ปัญหา ใช้ความรู้ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และสรุปผลได้อย่างเหมาะสม ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอได้อย่างถูกต้อง เชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ในคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ควรจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. มีความรู้ความเข้าใจและความรู้ลึกเชิงจำนวนเกี่ยวกับจำนวนนับและศูนย์ เศษส่วน ทศนิยมไม่เกินสามตำแหน่ง ร้อยละ การดำเนินการของจำนวน สมบัติเกี่ยวกับจำนวน สามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนนับ เศษส่วน ทศนิยมไม่เกินสามตำแหน่ง และร้อยละ พร้อมทั้งตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้ สามารถหาค่าประมาณของจำนวนนับและทศนิยมไม่เกินสามตำแหน่งได้

๒. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความยาว ระยะทาง น้ำหนัก พื้นที่ ปริมาตร ความจุ เวลา เงิน ทิศ แผนที่ และขนาดของมุม สามารถวัดได้อย่างถูกต้อง

๓. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและสมบัติของรูปสามเหลี่ยม รูปสี่เหลี่ยม รูปวงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก กรวย ปริซึม พีระมิด มุมและเส้นขนาน

๔. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแบบรูปและอธิบายความสัมพันธ์ได้ แก้ปัญหาเกี่ยวกับแบบรูป สามารถวิเคราะห์สถานการณ์หรือปัญหาพร้อมทั้งเขียนให้อยู่ในรูปของสมการเชิงเส้นที่มีตัวไม่ทราบค่าหนึ่งตัวและแก้สมการนั้นได้

๕. รวบรวมข้อมูล อภิปรายประเด็นต่างๆ จากแผนภูมิรูปภาพ แผนภูมิแท่ง แผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ แผนภูมิรูปร่างกลม กราฟเส้น และตาราง และนำเสนอข้อมูลในรูปของ แผนภูมิรูปภาพ แผนภูมิแท่ง แผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ และกราฟเส้น ใช้ความรู้เกี่ยวกับความน่าจะเป็นเบื้องต้นในการคาดคะเนการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ต่างๆ ได้

๖. ใช้วิธีการที่หลากหลายแก้ปัญหา ใช้ความรู้ ทักษะและกระบวนการทาง คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ให้เหตุผล ประกอบการตัดสินใจและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการ สื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ในคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

๑๖.๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการงานอาชีพต่างๆ ตลอดจน เทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้และผลผลิตต่าง ๆ ที่มนุษย์ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและ การทำงาน เหล่านี้ล้วนเป็นผลของความรู้วิทยาศาสตร์ ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และ ศาสตร์อื่นๆ วิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจัย มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่าง เป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและมีประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (knowledge-based society) ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและ เทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม

สิ่งที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้จากการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ โดยใช้ กระบวนการในการสืบเสาะหาความรู้ และการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ เรียนรู้ทุกขั้นตอน มีการทำกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริงอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับ ระดับชั้น โดยได้กำหนดสาระสำคัญ ดังนี้

๑๖.๓.๑ สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต สิ่งมีชีวิต หน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต โครงสร้างและหน้าที่ของระบบต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิต และกระบวนการดำรงชีวิต ความหลากหลายทางชีวภาพ การถ่ายทอดทางพันธุกรรม การทำงานของระบบต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิต วิวัฒนาการและความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต และเทคโนโลยีชีวภาพ

๑๖.๓.๒ ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม สิ่งมีชีวิตที่หลากหลายรอบตัว ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในระบบนิเวศ ความสำคัญของทรัพยากร ธรรมชาติ การใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก ปัจจัยที่มีผลต่อการอยู่รอดของสิ่งมีชีวิตในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

๑๖.๓.๓ สารและสมบัติของสาร สมบัติของวัสดุและสาร แรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาค การเปลี่ยนสถานะ การเกิดสารละลายและการเกิดปฏิกิริยาเคมีของสาร สมการเคมี และการแยกสาร

๑๖.๓.๔ แรงแและการเคลื่อนที่ ธรรมชาติของแรงแม่เหล็กไฟฟ้า แรงแโน้มถ่วง แรงแนิวเคลียร์ การออกแรงกระทำต่อวัตถุ การเคลื่อนที่ของวัตถุ แรงแเสียดทาน โมเมนต์การเคลื่อนที่แบบต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

๑๖.๓.๕ พลังงานกับการดำรงชีวิต การเปลี่ยนรูปพลังงาน สมบัติและปรากฏการณ์ของแสง เสียง และวงจรไฟฟ้า คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า กัมมันตภาพรังสีและปฏิกิริยานิวเคลียร์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสารและพลังงานการอนุรักษ์พลังงาน ผลของการใช้พลังงานต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม

๑๖.๓.๖ กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก โครงสร้างและองค์ประกอบของโลก ทรัพยากรทางธรณี สมบัติทางกายภาพของดิน หิน น้ำ อากาศ สมบัติของผิวโลก และบรรยากาศ กระบวนการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก ปรากฏการณ์ทางธรณี ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศ

๑๖.๓.๗ ดาราศาสตร์และอวกาศ วิวัฒนาการของระบบสุริยะ กาแล็กซี เอกภพ ปฏิสัมพันธ์และผลต่อสิ่งมีชีวิตบนโลก ความสัมพันธ์ของดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และโลก ความสำคัญของเทคโนโลยีอวกาศ

๑๖.๓.๘ ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา และจิตวิทยาศาสตร์

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ควรจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. เข้าใจลักษณะทั่วไปของสิ่งมีชีวิต และการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตที่หลากหลายในสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น
๒. เข้าใจลักษณะที่ปรากฏและการเปลี่ยนแปลงของวัฏศรอบตัว แรงในธรรมชาติรูปของพลังงาน
๓. เข้าใจสมบัติทางกายภาพของดิน หิน น้ำ อากาศ ดวงอาทิตย์ และดวงดาว
๔. ตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต วัสดุและสิ่งของ และปรากฏการณ์ต่างๆ รอบตัว สังเกต สำรวจตรวจสอบโดยใช้เครื่องมืออย่างง่าย และสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ด้วยการเล่าเรื่อง เขียน หรือวาดภาพ
๕. ใช้ความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการดำรงชีวิต การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ทำโครงการหรือชิ้นงานตามที่กำหนดให้ หรือตามความสนใจ
๖. แสดงความกระตือรือร้น สนใจที่จะเรียนรู้ และแสดงความซาบซึ้งต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว แสดงถึงความมีเมตตา ความระมัดระวังต่อสิ่งมีชีวิตอื่น
๗. ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ ประหยัด ซื่อสัตย์ จนเป็นผลสำเร็จ และทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ควรจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. เข้าใจโครงสร้างและการทำงานของระบบต่างๆ ของสิ่งมีชีวิต และความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตที่หลากหลายในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน
๑. เข้าใจสมบัติและการจำแนกกลุ่มของวัสดุ สถานะของสาร สมบัติของสารและการทำให้สารเกิดการเปลี่ยนแปลง สารในชีวิตประจำวัน การแยกสารอย่างง่าย
๒. เข้าใจผลที่เกิดจากการออกแรงกระทำกับวัตถุ ความดัน หลักการเบื้องต้นของแรงลอยตัว สมบัติและปรากฏการณ์เบื้องต้นของแสง เสียง และวงจรไฟฟ้า
๓. เข้าใจลักษณะ องค์ประกอบ สมบัติของผิวโลก และบรรยากาศ ความสัมพันธ์ของดวงอาทิตย์ โลก และดวงจันทร์ที่มีผลต่อการเกิดปรากฏการณ์ธรรมชาติ

๔. ตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียนรู้ คาดคะเนคำตอบหลายแนวทาง วางแผนและสำรวจตรวจสอบโดยใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ วิเคราะห์ข้อมูล และสื่อสารความรู้จากผลการสำรวจตรวจสอบ

๕. ใช้ความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการดำรงชีวิต และการศึกษาความรู้เพิ่มเติม ทำโครงการหรือชิ้นงานตามที่กำหนดให้หรือตามความสนใจ

๖. แสดงความสนใจ มุ่งมั่น รับผิดชอบ รอบคอบและซื่อสัตย์ในการสืบเสาะหาความรู้

๗. ตระหนักในคุณค่าของความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แสดงความชื่นชม ยกย่อง และเคารพสิทธิในผลงานของผู้คิดค้น

๘. แสดงถึงความซาบซึ้ง ห่วงใย แสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรู้คุณค่า

๙. ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๑๖.๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

การศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง มีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลกมีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมกำหนดสาระสำคัญ ดังนี้

๑๖.๔.๑ ศาสนา ศิลปกรรมและจริยธรรม เป็นเรื่องแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

๑๖.๔.๒ หน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต ระบบการเมือง การปกครองในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น

ประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลุกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิหน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

๑๖.๔.๓ เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๑๖.๔.๔ ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

๑๖.๔.๕ ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ควรจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ที่อยู่อาศัย และเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้าง

๑. มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันและการทำงานกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน และได้ฝึกหัดในการตัดสินใจ

๒. มีความรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียนและชุมชนในลักษณะการบูรณาการ ผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทาง

เศรษฐกิจ ได้ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้นและวิธีการเศรษฐกิจพอเพียง

๓. รู้และเข้าใจในแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจในขั้นที่สูงต่อไป

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ควรจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. มีความรู้เรื่องของจังหวัด ภาคและประเทศของตนเองทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ สังคมประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการเมืองการปกครองและสภาพเศรษฐกิจโดยเน้นความเป็นประเทศไทย

๒. มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมศาสนพิธี และพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น

๓. ปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง มากยิ่งขึ้น

๔. สามารถเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่างๆของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำความเข้าใจในภูมิภาค ชักโลกตะวันออกและตะวันตกเกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน

๖.๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

เป็นการศึกษาด้านสุขภาพที่มีเป้าหมาย เพื่อการดำรงสุขภาพ การสร้างเสริมสุขภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ครอบครัว และชุมชนให้ยั่งยืน เนื้อหาหรือขอบข่ายองค์ความรู้ของกลุ่มสาระนี้ที่สำคัญ มีดังนี้

สุขศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ คุณธรรม ค่านิยม และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพควบคู่ไปด้วยกัน

พลศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกมและกีฬา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาโดยรวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา รวมทั้งสมรรถภาพเพื่อสุขภาพและกีฬา

๑๖.๕.๑ การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ เรียนรู้ธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโต ความสัมพันธ์เชื่อมโยงในการทำงานของระบบต่างๆของร่างกาย รวมถึงวิธีปฏิบัติตนเพื่อให้เจริญเติบโตและมีพัฒนาการที่สมวัย

๑๖.๕.๒ ชีวิตและครอบครัว เรียนรู้เรื่องคุณค่าของตนเองและครอบครัว การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ความรู้สึทางเพศ การสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น สุขปฏิบัติทางเพศ และทักษะในการดำเนินชีวิต

๑๖.๕.๓ การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล เรียนรู้เรื่องการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ การเข้าร่วมกิจกรรมทางกายและกีฬาทั้งประเภทบุคคล และประเภททีมอย่างหลากหลายทั้งไทยและสากล การปฏิบัติตามกฎ กติกา ระเบียบ ข้อตกลงในการเข้าร่วมกิจกรรมทางกายและกีฬา และความมีน้ำใจนักกีฬา

๑๖.๕.๔ การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค เรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับหลักและวิธีการเลือกบริโภคอาหาร ผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพ การสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ และการป้องกันโรคทั้งโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ

๑๖.๕.๕ ความปลอดภัยในชีวิต เรียนรู้เรื่องการป้องกันตนเองจากพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ ทั้งความเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ ความรุนแรง อันตรายจากการใช้ยาและสารเสพติด รวมถึงแนวทางในการสร้างเสริมความปลอดภัยในชีวิต

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ควรจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. มีความรู้ และเข้าใจเรื่องการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการ วิธีการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวและกลุ่มเพื่อน

๒. มีสุขนิสัยที่ดีในเรื่องการกิน การพักผ่อนนอนหลับ การรักษาความสะอาดอวัยวะทุกส่วนของร่างกาย การเล่นและการออกกำลังกาย

๓. ป้องกันตนเองจากพฤติกรรมที่อาจนำไปสู่การใช้สารเสพติด การล่วงละเมิดทางเพศและรู้จักปฏิเสธในเรื่องที่ไม่เหมาะสม

๔. ควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้ตามพัฒนาการในแต่ละช่วงอายุ มีทักษะการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางกาย กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ และเกมได้อย่างสนุกสนาน และปลอดภัย

๕. มีทักษะในการเลือกบริโภคอาหาร ของเล่น ของใช้ ที่มีผลดีต่อสุขภาพ หลีกเลียงและป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุได้

๖. ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเมื่อมีปัญหาทางอารมณ์ และปัญหาสุขภาพ

๗. ปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบข้อตกลง คำแนะนำ และขั้นตอนต่างๆและให้ความร่วมมือกับผู้อื่นด้วยความเต็มใจจนงานประสบความสำเร็จ

๘. ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่นในการเล่นเป็นกลุ่ม

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ควรจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. เข้าใจความสัมพันธ์เชื่อมโยงในการทำงานของระบบต่างๆ ของร่างกาย และรู้จักดูแลอวัยวะที่สำคัญของระบบนั้นๆ

๒. เข้าใจธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม แรงขับทางเพศของชายหญิง เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นและวัยรุ่น สามารถปรับตัวและจัดการได้อย่างเหมาะสม

๓. เข้าใจและเห็นคุณค่าของการมีชีวิตและครอบครัวที่อบอุ่น และเป็นสุข

๔. ภูมิใจและเห็นคุณค่าในเพศของตน ปฏิบัติสุขอนามัยทางเพศได้ถูกต้องเหมาะสม

๕. ป้องกันและหลีกเลียงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและการเกิดโรค อุบัติเหตุ ความรุนแรง สารเสพติดและการล่วงละเมิดทางเพศ

๖. มีทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานและการควบคุมตนเองในการเคลื่อนไหวแบบผสมผสาน

๗. รู้หลักการเคลื่อนไหวและสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมทางกาย เกม การละเล่นพื้นเมือง กีฬาไทย กีฬาสากลได้อย่างปลอดภัยและสนุกสนาน มีน้ำใจนักกีฬา โดยปฏิบัติตามกฎ กติกา สิทธิ และหน้าที่ของตนเอง จนงานสำเร็จลุล่วง

๘. วางแผนและปฏิบัติกิจกรรมทางกาย กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพได้ตามความเหมาะสมและความต้องการเป็นประจำ

๙. จัดการกับอารมณ์ ความเครียด และปัญหาสุขภาพได้อย่างเหมาะสม

๑๐. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารเพื่อใช้สร้างเสริมสุขภาพ

๑๖.๖ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่าซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ สาระสำคัญของกลุ่มสาระนี้มี ดังนี้

๑๖.๖.๑ ทักษะศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทักษะธาตุสร้างและนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ สามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างาน ทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชมประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๑๖.๖.๒ ดนตรี มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรีแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทย และสากล ร้องเพลง และเล่นดนตรีในรูปแบบต่างๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกต่อดนตรีในเชิงสุนทรียะ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรมและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

๑๖.๖.๓ นาฏศิลป์มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่า นาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ควรจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่างรูปทรง และจำแนกทัศนธาตุของสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ มีทักษะพื้นฐานการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างงานวาดภาพระบายสี โดยใช้เส้น รูปร่าง รูปทรง สีและพื้นผิว ภาพปะติด และงานปั้น งานโครงสร้างเคลื่อนไหวอย่างง่าย ๆ ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกจากเรื่องราว เหตุการณ์ ชีวิตจริงสร้างงานทัศนศิลป์ตามที่ตนชื่นชอบ สามารถแสดงเหตุผลและวิธีการในการปรับปรุงงานของตนเอง

๒. รู้และเข้าใจความสำคัญของงานทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวันที่มาของงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น ตลอดจนการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

๓. รู้และเข้าใจแหล่งกำเนิดเสียง คุณสมบัติของเสียง บทบาทหน้าที่ ความหมาย ความสำคัญของบทเพลงใกล้ตัวที่ได้ยิน สามารถท่องบทกลอน ร้องเพลง เคะจังหวะเคลื่อนไหวร่างกายให้สอดคล้องกับบทเพลง อ่าน เขียน และใช้สัญลักษณ์แทนเสียงและคะจังหวะ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับดนตรี เสียงขับร้องของตนเอง มีส่วนร่วมกับกิจกรรมดนตรีในชีวิตประจำวัน

๔. รู้และเข้าใจเอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น มีความชื่นชอบ เห็นความสำคัญ และประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น

๕. สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ สามารถแสดงท่าทางประกอบจังหวะเพลงตามรูปแบบนาฏศิลป์ มีมารยาทในการชมการแสดง รู้หน้าที่ของผู้แสดงและผู้ชมรู้ประโยชน์ของการแสดงนาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าร่วมกิจกรรมการแสดงที่เหมาะสมกับวัย

๖. รู้และเข้าใจการเล่นของเด็กไทยและนาฏศิลป์ท้องถิ่น ชื่นชอบและภาคภูมิใจ การเล่นพื้นบ้าน สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบเห็นในการเล่นพื้นบ้านกับการดำรงชีวิต

ของคนไทย บอกลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ของนาฏศิลป์ไทยตลอดจนความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ควรจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. รู้และเข้าใจการใช้ทัศนธาตุ รูปร่าง รูปทรงพื้นผิว สี แสงเงา มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ถ่ายทอดความคิด อารมณ์ ความรู้สึก สามารถใช้หลักการจัดขนาดสัดส่วนความสมดุล น้ำหนัก แสงเงา ตลอดจนการใช้สีคู่ตรงข้ามที่เหมาะสมสร้างงานทัศนศิลป์ ๒ มิติ ๓ มิติ เช่น งานสื่อผสม งานวาดภาพระบายสี งานปั้น งานพิมพ์ภาพ รวมทั้งสามารถสร้างแผนภาพ แผนผัง และภาพประกอบเพื่อถ่ายทอดความคิดจินตนาการเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ที่สร้างสรรค์ด้วยวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่แตกต่างกัน เข้าใจปัญหาในการจัดองค์ประกอบศิลป์ หลักการลด และเพิ่มในงานปั้น การสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์ของตน รู้วิธีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ตลอดจนรู้และเข้าใจคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตของคนในสังคม

๒. รู้และเข้าใจบทบาทของงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนชีวิตและสังคม อิทธิพลของความเชื่อ ความศรัทธาในศาสนา และวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

๓. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงร้อง เครื่องดนตรี และบทบาทหน้าที่รู้ถึงการเคลื่อนที่ขึ้น ลงของทำนองเพลง องค์ประกอบของดนตรี ศัพท์สังคีตในบทเพลง ประโยค และอารมณ์ของบทเพลงที่ฟัง ร้อง และบรรเลงเครื่องดนตรี ด้นสดอย่างง่าย ใช้และเก็บรักษาเครื่องดนตรีอย่างถูกวิธี อ่าน เขียนโน้ตไทยและสากลในรูปแบบต่างๆ รู้ลักษณะของผู้ที่จะเล่นดนตรีได้ดี แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกของบทเพลงที่ฟังสามารถใช้ดนตรีประกอบกิจกรรมทางนาฏศิลป์และการเล่าเรื่อง

๔. รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมต่างๆ เรื่องราวดนตรีในประวัติศาสตร์อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรี รู้คุณค่าดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์

๕. รู้และเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ สามารถแสดงภาษาท่า นาฏยศัพท์ พื้นฐาน สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงนาฏศิลป์ และการละครง่ายๆ ถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์ และสามารถออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงง่ายๆ เข้าใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสิ่งทีประสบในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นในการชมการแสดง และบรรยายความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์

๖. รู้และเข้าใจความสัมพันธ์และประโยชน์ของนาฏศิลป์และการละครสามารถเปรียบเทียบการแสดงประเภทต่างๆ ของไทยในแต่ละท้องถิ่น และสิ่งทีการแสดงสะท้อนวัฒนธรรมประเพณี เห็นคุณค่าการรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์ไทย

๖.๗ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

กลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานทีจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพ และเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติทีดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดสาระสำคัญ ดังนี้

๖.๗.๑ การดำรงชีวิตและครอบครัว เป็นสาระเกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน การช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และสังคมได้ในสภาพเศรษฐกิจทีพอเพียงไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติจริงจนเกิดความมั่นใจและภูมิใจในผลสำเร็จของงาน

เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

๖.๗.๒ การออกแบบและเทคโนโลยีเป็นสาระเรื่องการพัฒนาความสามารถของมนุษย์อย่างสร้างสรรค์ โดยนำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยีสร้างสิ่งของเครื่องใช้ วิธีการ หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต

๖.๗.๓ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นสาระเกี่ยวกับกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร การค้นหาข้อมูล การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ การแก้ปัญหาหรือการสร้างงาน คุณค่าและผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๖.๗.๔ การอาชีพเป็นสาระเกี่ยวกับทักษะทีจำเป็นต่ออาชีพ เห็นความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม และเจตคติทีดีต่ออาชีพใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสม เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริต และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

คุณภาพผู้เรียนหลังจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ควรจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. เข้าใจวิธีการทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และส่วนรวม ใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือถูกต้องตรงกับลักษณะงาน มีทักษะกระบวนการทำงานมีลักษณะนิสัยการทำงานที่กระตือรือร้น ตรงเวลา ประหยัด ปลอดภัย สะอาด รอบคอบ และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๒. เข้าใจประโยชน์ของสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน มีความคิดแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะในการสร้างของเล่น ของใช้ อย่างง่าย โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี ได้แก่ กำหนดปัญหาหรือความต้องการ รวบรวมข้อมูล ออกแบบโดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพร่าง ๒ มิติ ลงมือสร้าง และประเมินผล เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์อย่างถูกวิธี เลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ในชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์และมีการจัดการสิ่งของ เครื่องใช้ด้วยการนำกลับมาใช้ซ้ำ

๓. เข้าใจและมีทักษะการค้นหาข้อมูลอย่างมีขั้นตอน การนำเสนอข้อมูลใน ลักษณะต่าง ๆ และวิธีดูแลรักษาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ควรจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. เข้าใจการทำงานและปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอน มีทักษะการจัดการ จัดการ การทำงานร่วมกัน การทำงานอย่างเป็นระบบและมีความคิดสร้างสรรค์ มีลักษณะนิสัยการทำงานที่ขยันอดทนรับผิดชอบ เชื่อสัจย์ มีมารยาทและมีจิตสำนึกในการใช้น้ำไฟฟ้า อย่างประหยัดและคุ้มค่า

๒. เข้าใจความหมาย วัฒนาการของเทคโนโลยี และส่วนประกอบของระบบเทคโนโลยี มีความคิดในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการอย่างหลากหลาย นำความรู้ และทักษะการสร้างชิ้นงานไปประยุกต์ในการสร้างสิ่งของเครื่องใช้ตามความสนใจอย่างปลอดภัย โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี ได้แก่ กำหนดปัญหาหรือความต้องการ รวบรวมข้อมูล ออกแบบ โดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพร่าง ๓ มิติ หรือแผนที่ความคิด ลงมือสร้าง และประเมินผล เลือกใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม และมีการจัดการเทคโนโลยีด้วยการ แปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่

๓. เข้าใจหลักการแก้ปัญหาเบื้องต้น มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ในการค้นหาข้อมูล เก็บรักษาข้อมูล สร้างภาพกราฟิก สร้างงานเอกสาร นำเสนอข้อมูล และสร้างชิ้นงานอย่างมีจิตสำนึกและรับผิดชอบ

๔. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพ รวมทั้งมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรมที่สัมพันธ์กับอาชีพ

๑๖.๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สังคมโลกปัจจุบันการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก การตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลกนำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต

ภาษาต่างประเทศเป็นพื้นฐานที่กำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ภาษาอังกฤษ ส่วนภาษาต่างประเทศอื่นเช่น ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน จีน ญี่ปุ่น อาหรับ บาลี และภาษากลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน หรือภาษาอื่นๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่จะจัดทำรายวิชาและจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม กำหนดสาระสำคัญ ดังนี้

๑๖.๘.๑ ภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ตีความ นำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่าง และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

๑๖.๘.๒ ภาษาและวัฒนธรรม การใช้ภาษาต่างประเทศตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

๑๖.๘.๓ ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นการใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นเป็นพื้นฐานในการพัฒนาแสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

๑๖.๘.๔ ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลกการใช้ภาษาต่างประเทศ
 ในสถานการณ์ต่างๆทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ชุมชน และสังคมโลก เป็นเครื่องมือพื้นฐานใน
 การศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ควรจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้องที่ฟัง อ่านออกเสียงตัวอักษร คำ กลุ่มคำ
 ประโยคง่ายๆ และบทพูดเข้าจังหวะง่ายๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน บอกความหมายของคำและ
 กลุ่มคำที่ฟังตรงตามความหมาย ตอบคำถามจากการฟังหรืออ่านประโยค บทสนทนาหรือนิทานง่ายๆ
๒. พูดโต้ตอบด้วยคำสั้นๆ ง่ายๆ เพื่อสื่อสารระหว่างบุคคลตามแบบที่ฟัง
 ใช้คำสั่งและคำขอร้องง่าย ๆ บอกความต้องการง่ายๆ ของตนเอง พูดขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง
 และเพื่อน บอกความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ใกล้ตัวหรือกิจกรรมต่างๆ ตามแบบที่ฟัง
๓. พูดให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องใกล้ตัว จัดหมวดหมู่คำตามประเภทของ
 บุคคล สัตว์ และสิ่งของตามที่ฟังหรืออ่าน
๔. พูดและทำท่าประกอบ ตามมารยาทสังคม/วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา
 บอกชื่อและคำศัพท์ง่ายๆ เกี่ยวกับเทศกาล/วันสำคัญ/งานฉลอง และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของ
 ภาษา เข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับวัย
๕. บอกความแตกต่างของเสียงตัวอักษร คำ กลุ่มคำ และประโยคง่าย ๆ
 ของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย
๖. บอกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
๗. ฟัง/พูดในสถานการณ์ง่ายๆที่เกิดขึ้นในห้องเรียน
๘. ใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อรวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องใกล้ตัว
๙. มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด)สื่อสารตามหัวเรื่อง
 เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อมใกล้ตัว อาหาร เครื่องดื่มและเวลาว่างและ
 นันทนาการ ภายในวงคำศัพท์ประมาณ ๓๐๐-๔๕๐ คำ(คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรม)
๑๐. ใช้ประโยคคำเดียว(One Word Sentence)ประโยคเดียว(Simple
 Sentence) ในการสนทนาโต้ตอบตามสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ควรจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง และคำแนะนำที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียง ประโยค ข้อความ นิทาน และบทกลอนสั้นๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน เลือกรูปประโยคและข้อความตรงตามความหมายของสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายที่อ่าน บอกใจความสำคัญ และตอบคำถามจากการฟังและอ่าน บทสนทนา นิทานง่ายๆ และเรื่องเล่า
๒. พูด/เขียนโต้ตอบในการสื่อสารระหว่างบุคคล ใช้คำสั่ง คำขอร้อง และให้คำแนะนำ พูด/เขียนแสดงความต้องการ ขอความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์ง่าย ๆ พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อน ครอบครัว และเรื่องใกล้ตัว พูด/เขียนแสดงความรู้สึกรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ใกล้ตัว กิจกรรมต่างๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลสั้นๆ ประกอบ
๓. พูด/เขียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว เขียนภาพ แผนผัง แผนภูมิ และตารางแสดงข้อมูลต่างๆ ที่ฟังและอ่าน พูด/เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ใกล้ตัว
๔. ใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง และกิริยาท่าทางอย่างสุภาพ เหมาะสม ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทศกาล/วันสำคัญ/งานฉลอง/ชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา เข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ
๕. บอกความเหมือน/ความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่างๆ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย เปรียบเทียบความเหมือน/ความแตกต่างระหว่างเทศกาล งานฉลองและประเพณีของเจ้าของภาษากับของไทย
๖. ค้นคว้า รวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นจากแหล่งการเรียนรู้ และนำเสนอด้วยการพูด/การเขียน
๗. ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและสถานศึกษา
๘. ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลต่างๆ มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) สื่อสารตามหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย และลมฟ้าอากาศ ภายในวงคำศัพท์ประมาณ ๑,๐๕๐-๑,๒๐๐ คำ(คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม) ใช้ประโยคเดี่ยวและประโยคผสม (Compound Sentences) สื่อความหมายตามบริบทต่างๆ

นโยบายและ ระบบการศึกษาระดับประถมศึกษาของต่างประเทศ

รายงานการจัดอันดับประเทศที่มีระบบการศึกษาที่ดีที่สุดในโลกรวบรวมโดยอีโคโนมิสต์อินเทลลิเจนซ์ยูนิท(อีไอยู)๑๐อันดับเรียงตามลำดับ ๑.เกาหลีใต้๒.ญี่ปุ่น ๓.สิงคโปร์ ๔.ฮ่องกง๕.ฟินแลนด์๖.สหราชอาณาจักร๗.แคนาดา๘.เนเธอร์แลนด์๙.ไอร์แลนด์ และ ๑๐. โปแลนด์

ในที่นี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษา ๓ ประเทศ คือ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ ซึ่งเป็นประเทศตั้งอยู่ในทวีปเอเชีย มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกับประเทศไทย อีกทั้งประเทศญี่ปุ่นมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เช่นเดียวกับประเทศไทย

ระบบการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ (Ministry of Education Singapore, Online, ๒๐๑๔)

รัฐบาลสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการศึกษาของคนในชาติอย่างมากโดยถือว่าประชาชนเป็นทรัพยากรที่สำคัญ และมีค่าที่สุดของประเทศ ระบบการศึกษาของสิงคโปร์เป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก เมื่อเรียนจบแล้วสามารถมีงานทำตามสาขาที่ซึ่งถือว่าการออกแบบหลักสูตรที่ตอบสนองกับผู้เรียน และทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศ รัฐบาลให้การอุดหนุนด้านการศึกษาจนเสมือนเป็นการศึกษาแบบให้เปล่า โรงเรียนระดับประถม และมัธยมล้วนเป็นโรงเรียนของรัฐบาลหรือกึ่งรัฐบาล แต่ทุกโรงเรียนถูกควบคุมโดยกระทรวงศึกษาธิการ

๑. ยุทธศาสตร์การศึกษา

ประเทศสิงคโปร์ประกาศว่าจะเป็น “ ศูนย์กลางทางการศึกษามาตรฐานโลก” ให้โอกาสเท่าเทียมกันในการศึกษาพื้นฐานจะดึงดูดคนต่างประเทศเข้ามาเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมหาวิทยาลัย โดยรัฐบาลได้วางยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา(บัญชา ชมชัย เวทย์, Online, ๒๐๑๕) ๑. มุ่งเน้นผลลัพธ์ทางการศึกษา ๒. เน้นจิตสำนึก แรงจูงใจ การใฝ่รู้ ด้วยตัวของผู็เรียนเอง ๓. พุ่มทรัพยากรด้านเงินทุนทางการศึกษา ๔. การบริหารจัดการแบบศูนย์รวม ๕ หลักสูตรการเรียนการสอนที่เข้มข้น ๖. ประเมินตัวเองของผู็เรียนให้มากขึ้น ๗. แรงสนับสนุนจากครอบครัวผู็เรียน

กำหนดการศึกษาพื้นฐานภาคบังคับ ๑๐ ปี ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ๖ ปี ถึงมัธยมศึกษา ๔ ปี เป็นการศึกษาแบบให้เปล่า

๒. โครงสร้างระบบการศึกษา

ประเทศสิงคโปร์แบ่งโครงสร้างระบบการศึกษาออกเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

๒.๑ ระดับอนุบาล (รับเด็กอายุระหว่าง ๓-๕ ปี)

เป็นการเรียนเพื่อเตรียมเด็กให้พร้อมเข้าศึกษาชั้นประถมศึกษา เรียน ๕ วันต่อสัปดาห์ ใน ๑ วันมีสองช่วงและใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมงครึ่งถึง ๔ ชั่วโมงต่อช่วง หลักสูตรประกอบด้วย วิชาภาษาอังกฤษและภาษาที่สอง เพราะการศึกษาภาคบังคับของสิงคโปร์จะต้องเรียนรู้ ๒ ภาษาควบคู่กันไป ได้แก่ ภาษาอังกฤษและภาษาที่สองอีก ๑ ภาษาคือจีน(แมนดาริน) มาเลย์ หรือทมิฬ (อินเดีย) ส่วนใหญ่ดำเนินการ โดยเอกชน การรับสมัครขึ้นอยู่กับแต่ละสถาบัน ศูนย์ดูแลเด็กที่มีจำนวนที่ว่างซึ่งส่วนใหญ่สามารถรับเด็กเข้าเรียนได้ตลอดปี

๒.๒ ระดับประถมศึกษา (รับอายุระหว่าง ๖-๑๑ ปี)

ใช้เวลาเรียนรวม ๖ ปี การศึกษาระดับประถมศึกษาแบ่งเป็น ๒ ช่วง ได้แก่ Foundation Stage or Primary ๑-๔ (ชั้นประถมศึกษา ๑-๔) และ Orientation Stage or Primary ๕-๖ (ชั้นประถมศึกษา ๕ และ ๖) กระทรวงศึกษาทำหน้าที่กำกับดูแลหลักสูตรเน้นความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ การคำนวณ นักเรียนจะเรียนวิชาต่างๆ ไปเพื่อให้ต้องการสร้างพื้นฐานความรู้ให้เข้มแข็ง

การเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ (Two-year orientation stage) จะแบ่งนักเรียนออกเป็น ๓ แผนการเรียน ตามผลการสอบในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ คือ EM๑ EM๒ EM๓ ที่แยกนักเรียนกลุ่มที่มีพรสวรรค์พิเศษออกมาเรียน โปรแกรมที่จัดสำหรับเด็กที่มีพรสวรรค์ (The Gifted Education Programme : GEP) และให้เด็กทุกๆ ไปได้เรียนรู้ตามความถนัด (Subject-Based Banding) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนที่มียืดหยุ่นตามความสามารถของเด็ก ผสมผสานกับการจัดการเรียนรู้วิชาการที่เป็นมาตรฐานเพื่อเสริมวิชาการให้กับเด็กมีจุดแข็งในด้านนั้นๆ แผนการเรียน ๓ แผน มีดังนี้

EM 1 สำหรับนักเรียนที่ทำคะแนนภาษาอังกฤษ ภาษาที่สองและคณิตศาสตร์ได้ดี จะได้เรียนภาษาอังกฤษและภาษาที่สองในระดับสูง

EM 2 เป็นระดับมาตรฐานของนักเรียนส่วนใหญ่

EM 3 สำหรับนักเรียนที่ไม่ถนัดทางด้านภาษาและคณิตศาสตร์ จะได้เรียนวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ส่วนวิชาภาษาแม่จะเน้นทักษะการพูด การอ่านและฟังเพื่อความเข้าใจ ต่อมามีการปรับใช้การเรียนรู้ตามความถนัด (Subject-Based Banding)ซึ่งมีความยืดหยุ่นกว่า EM 3

หลังสิ้นสุดการสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ นักเรียนจะต้องสอบอีกครั้งที่เรียกกันว่า Primary School Leaving Examination (PSLE) .เพื่อวัดระดับว่านักเรียนจะเข้าเรียนในชั้นมัธยมเป็นระยะเวลา ๔ ปี หรือ ๕ ปี

๒.๓ ระดับมัธยมศึกษา (Secondary School) (อายุ ๑๒-๑๕ ปี)

เป็นหลักสูตรภาคบังคับ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสิงคโปร์แบ่งออกเป็น ๒ระบบ มีหลักสูตรแตกต่างกัน นักเรียนจะอยู่ระบบใดนั้นขึ้นอยู่กับผลการสอบ PSLEของนักเรียนเอง ระบบที่ใช้ระยะเวลา ๔ ปี เรียกว่า Special and Express Courses ซึ่งการเรียนการสอนจะเน้นการเตรียมตัวให้นักเรียนสอบ The Singapore-Cambridge General Certificate of Education “Ordinary” (GCE ‘O’) ตอนจบมัธยมศึกษาปีที่ ๔ หากนักเรียนสอบได้คะแนนดีสามารถเรียนต่อมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เพื่อสอบ GCE ‘O’ ต่อไป และระบบที่ใช้ระยะเวลา ๕ ปี คือ Normal Course แบ่งการเรียนการสอนเป็น Academic และ Technical และเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ ๔ นักเรียนจะต้องสอบ Singapore-Cambridge General Certificate of Education “Normal”(GCE ‘N’) ถ้าผลสอบคะแนน GCE ‘N’ ไม่ดี นักเรียนสามารถเรียนต่อทางด้านเทคนิค ITE หลังจากจบมัธยมศึกษา นักเรียนสามารถเลือกเรียนในชั้นอุดมศึกษาต่อไป โดยต้องเรียนเตรียมเข้ามหาวิทยาลัย (Junior College หรือ Pre University) สำหรับนักเรียนที่ผ่านการทดสอบ GCE ‘O’ Level เรียบร้อยแล้ว ใช้เวลาเรียนต่อที่ Junior College ๒ ปี หรือ เรียนหลักสูตรเตรียมเข้ามหาวิทยาลัย (Pre-university) ใช้เวลา ๑ ปี เพื่อเตรียมพร้อมสอบ GCE ‘A’ Level เมื่อสอบผ่านนักเรียนจึงจะสามารถเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย หรือสามารถสมัครเรียนที่มหาวิทยาลัยต่างๆ ได้ทั่วโลก สำหรับนักเรียนที่สอบไม่ผ่าน GCE ‘A’ Level ก็สามารถที่จะเลือกเรียนต่อไปที่เทคนิค (Polytechnics) ใช้เวลาเรียน ๓ ปี เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพมีสาขาให้เลือกมากมาย อาทิ เช่น วิศวกรรม ธุรกิจ สื่อสารมวลชน ฯลฯ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถออกมาทำงานได้เลย

๒.๔ ระดับวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย

๓. หลักสูตรการศึกษาระดับประถมศึกษา

การเรียนการสอนของประเทศสิงคโปร์ เน้นใน ๓ ด้านหลัก คือ

๓.๑ **วิชาพื้นฐาน (Subject disciplines)** ว่าด้วย ภาษา (Languages) มนุษยศาสตร์ (Humanities) วิชาศิลปะ (Arts) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) วิทยาศาสตร์ (Sciences) ซึ่งออกแบบให้เด็กได้ศึกษาวิชาตามความถนัดของแต่ละบุคคล

๓.๒ **ทักษะการใช้ความรู้ (Knowledge skills)** เน้นให้เด็กคิดเป็นเข้าใจ กระบวนการ การสื่อสาร กระบวนการสอนผ่านการทำงาน โครงการที่ผู้เรียนสนใจได้หลากหลาย ช่วยให้นักเรียนใช้ทักษะความรู้ ทำงานร่วมกับผู้อื่น และแสดงสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้

๓.๓ **การพัฒนาอุปนิสัย (Character development)** ผ่านปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ครูผู้สอนและนักเรียน เน้นการปลูกฝังค่านิยมเพื่อให้มีความรับผิดชอบเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เด็กๆ ได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะเรื่องความรัก ความรักชาติ ผ่านวิชาความเป็นพลเมือง การเรียนรู้ เรื่องอารมณ์และสังคม ผ่านการร่วมกิจกรรมหลักสูตร

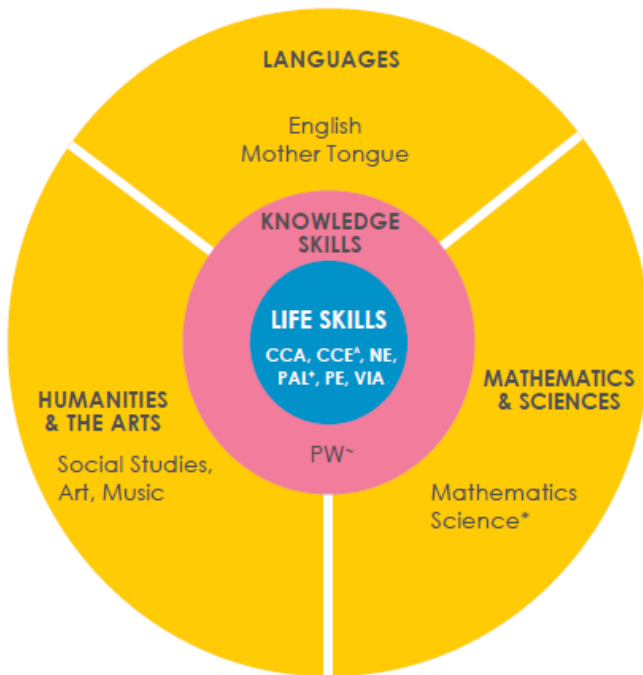
นอกจากนี้เป้าหมายการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ ยังมุ่งสร้างเด็กให้มีพื้นฐานที่เข้มแข็งใน ๔ ด้านคือ ๑. การสร้างค่านิยม ๒. การรักษาดังสิงคโปร์ ๓. ทักษะทางภาษา และการคำนวณ และ ๔. การปลูกฝังนิสัยกระตือรือร้น และดำรงชีวิตอย่างสมดุล

๔. **เนื้อหาการเรียนในระดับประถมศึกษา** (ดังแผนภาพที่ ๒-๔) ประกอบด้วย วิชาพื้นฐาน ๗ วิชา และวิชาเสริมอื่นๆ คือ ๑. ภาษาอังกฤษ ๒. ภาษาแม่ (Mother Tongue) อีก ๑ ภาษาให้อิสระในการเลือกเรียน คือ จีน (แมนดาริน) มาเลย์ หรือ ทมิฬ (อินเดีย) ๓. คณิตศาสตร์ สำหรับวิชาเสริมอื่น ๆ เช่น ศิลปะและงานฝีมือ สังคมศาสตร์ จริยธรรม ดนตรี และพลศึกษา เรียนรู้โดยใช้โปรแกรมที่ให้นักเรียนเข้าไปมีกิจกรรมร่วมกับในชุมชน

สำหรับวิชาเสริมอื่น ๆ เช่น ศิลปะและงานฝีมือ สังคมศาสตร์ จริยธรรม ดนตรี และพลศึกษา เรียนรู้โดยใช้โปรแกรมที่ให้นักเรียนเข้าไปมีกิจกรรมร่วมกับในชุมชน

แผนภาพที่ ๒-๓ แสดงหลักสูตรระดับประถมศึกษา (Primary School Curriculum) ประเทศสิงคโปร์

Primary School Curriculum

SUBJECTS TESTED IN PSLE*

Standard Subjects:

English, Mother Tongue Language, Mathematics, Science

Foundation Subjects:

Foundation English, Foundation Mother Tongue Language, Foundation Mathematics, Foundation Science

Optional Subject:

Higher Mother Tongue Language

LEGEND

CCA Co-Curricular Activities
CCE Character and Citizenship Education
NE National Education
PAL Programme for Active Learning
PE Physical Education
PW Project Work
VIA Values in Action

* Students offer standard or foundation subjects based on their aptitude in each subject.

* Science is taught from Primary 3 onwards.

^ CCE includes the Form Teacher Guidance Period (FTGP).

+ PAL will be progressively rolled out to all primary schools by 2017.

Ministry of Education Singapore, ๒๐๑๔ : ๔

สำหรับวิชาวิทยาศาสตร์จะเริ่มเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เพื่อให้นักเรียนนำศักยภาพของตนออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขัดเกลาความสามารถตามความถนัดของตนใช้การมอบหมายงานเป็นโครงการ (Project) ให้ทำระหว่างการเรียนการสอน ไม่มีการสอบประเมินผล

๕. การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

จะเน้นการเรียนรู้จากการนำไปใช้ในชีวิตจริงนอกห้องเรียนจึงมีกิจกรรมเสริมหลักสูตร มากมาย ดังตัวอย่าง

๕.๑ โปรแกรมเสริมการเรียนรู้ (Learning Support Programmes) โรงเรียนจัดโปรแกรมเสริมการเรียนรู้ (Learning Support Programmes) ตั้งแต่ระดับการศึกษาปีที่ ๑ เพื่อเสริมความรู้และทักษะการคำนวณ เพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนมีความรู้ในวิชามาตรฐาน (Standard subject) เช่น ภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ก็ใช้การจัดการเรียนการสอนเสริมความรู้ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ ใช้ครูสอนที่มีความรู้เฉพาะด้าน

๕.๒ กิจกรรมร่วมในหลักสูตร (Co-Curricular Activities) เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญของการศึกษา เพื่อสร้างลักษณะนิสัย อบรมให้เด็กเติบโตเป็นคนที่มีคุณภาพ อาทิ มีความยืดหยุ่น ความมุ่งมั่น ความเชื่อมั่น ขยันหมั่นเพียร เพื่อเตรียมพร้อมให้สามารถปรับตัวและเติบโตได้ในสิ่งแวดล้อมของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว กิจกรรมร่วมในหลักสูตร อาทิ เข้าร่วมกลุ่มงานศิลปะ การแสดง เล่นกีฬาที่สนใจ การเข้าร่วมกลุ่มกับผู้อื่นเป็นการฝึกเข้าสังคม นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาฯ ยังสนับสนุนครูมีส่วนร่วมในการจัดวิธีการเรียนการสอน ปรับและสร้างวิธีการเรียนรู้แบบใหม่ๆ ที่นำทฤษฎีมาใช้ในชีวิตประจำวันเช่น ให้นักเรียนสามารถเรียนรู้แนวความคิดผ่านงาน หรือกิจกรรมในชีวิตจริง ฝึกทักษะทางภาษาผ่านการแสดงหรือละคร

๕.๓ การเรียนรู้แบบองค์รวม : เรียนและเล่น (Holistic Education: Learn and Play) กระทรวงศึกษาธิการประเทศสิงคโปร์ (MOE : Ministry of Education) ต้องการให้นักเรียนสนุกกับการเรียนรู้ เพื่อสามารถพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นมีความสุขทั้งทักษะและค่านิยม

๕.๔ การประเมินแบบองค์รวมเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ (Holistic Assessment to Support Learning) การประเมินเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเรียนรู้และกิจกรรมการสอน การประเมินแบบองค์รวมเน้นการพัฒนาทักษะ ค่านิยม พฤติกรรมที่แสดงถึงการมีความรู้ พัฒนาให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ซึ่งช่วยให้เขาพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ การประเมินแบบองค์รวม โรงเรียนสามารถใช้การทดสอบและการสอบ และใช้วิธีการประเมินอื่นๆ ที่นำข้อมูลมาใช้ประโยชน์เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาเด็กแบบองค์รวม

ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ มีการทดสอบอย่างน้อยเทอมละครั้ง ผู้ปกครองจะได้รับข้อมูลป้อนกลับของเด็ก ทำให้ทราบว่าเด็กมีจุดเด่นด้านใดที่ควรให้การสนับสนุนเป็นพิเศษ ความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน (Parents and Schools as Partners) ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา สิ่งแวดล้อมบ้านและโรงเรียนจะเสริมกันและกัน การทำงานร่วมกันนี้ทำให้เด็กได้รับประโยชน์มาก เด็กได้รับการสนับสนุนและเสริมพลังจากบ้าน ช่วยให้เข้าใจความต้องการและพัฒนาการของเด็ก

๖. ภาคการศึกษา แบ่งออกเป็น ๔ เทอม เรียนเทอมละ ๑๐ สัปดาห์ เวลาเรียน โดยทั่วไปจะเริ่มเรียน ๐๙.๒๐- -๑๓.๓๐ น. มีการกำหนดปฏิทินการเรียน และช่วงวันหยุด ดังนี้

เทอมที่ ๑	เริ่มเรียน ๒ มกราคม - มีนาคม	เรียน ๑๐ สัปดาห์	ปิดเทอม ๑ สัปดาห์
เทอมที่ ๒	เริ่มเรียน มีนาคม - มิถุนายน	เรียน ๑๐ สัปดาห์	ปิดเทอม ๔ สัปดาห์
เทอมที่ ๓	เริ่มเรียน กรกฎาคม - กันยายน	เรียน ๑๐ สัปดาห์	ปิดเทอม ๑ สัปดาห์
เทอมที่ ๔	เริ่มเรียน กันยายน - ธันวาคม	เรียน ๑๐ สัปดาห์	ปิดเทอม ๖ สัปดาห์

การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน มุ่งหวังให้เด็กมีอุปนิสัย ๔ ประการ

๑. มีความมั่นใจในตนเอง (Confident Person) มีจิตสำนึกในสิ่งที่ถูกผิด มีความยืดหยุ่น ในการปรับตัวกับสภาพแวดล้อม รู้จักตัวเอง มีความฉลาดในการตัดสินใจ มีอิสระทางความคิด อิสระในการแสดงความคิดเห็น สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. เรียนรู้ด้วยตนเอง (A Self-Directed Learner) ตอบคำถาม สะท้อนความคิด อุดหนุน มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

๓. มีส่วนร่วมในงาน (An Active Contributor) สามารถทำงานเป็นทีมได้ อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ เชิงนวัตกรรม มีการคิดคำนวณถึงความเสี่ยง มุ่งมั่นเพื่อความ เป็นเลิศ

๔. คำนึงถึงความเป็นพลเมือง (A Concerned Citizen) มีจิตสำนึกในความเป็นชาติสิงคโปร์ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศสิงคโปร์แก่ชาวโลกได้ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชีวิตของผู้อื่นที่อยู่รอบตัวเขาดีขึ้น

ระบบการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ในอนาคต

ค.ศ. ๒๐๑๖ โรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้นอกหลักสูตร เน้นการฝึกภาวะผู้นำ เพิ่มเวลาเรียน ๑-๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จัดกิจกรรมสร้างภาวะผู้นำให้กับเด็กนักเรียน โรงเรียนมีอิสระในการปรับวิธีการเรียนรู้ตามความต้องการของเด็ก มีการปรับโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียนใหม่ เพื่อให้มีพื้นที่ในการทำกิจกรรมนอกห้องเรียน เพื่อเพิ่มทักษะด้านงานศิลปะ

ค.ศ. ๒๐๑๙ จะมีการนำโปรแกรมสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ (Programme

for Active learning : PAL) ใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ เพื่อสร้างการเรียนรู้นอกห้องเรียนให้เด็กได้ค้นพบสิ่งน่าสนใจใหม่ๆ เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ พัฒนาลักษณะนิสัย เด็ก ๆ มีโอกาสเรียนรู้จากกิจกรรม กีฬานอกห้องเรียน เช่นเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพศิลปะ

สรุป การศึกษาภาคบังคับของสิงคโปร์เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย ๑๐ ปี แบ่งเป็นระดับประถมศึกษา ๖ ปี และระดับมัธยมศึกษา ๔ ปี เป้าหมายการศึกษาเพื่อสร้างเด็กให้มีความเข้มแข็งพื้นฐาน ๔ ด้าน คือ การสร้างค่านิยม การรักษาดินสิงคโปร์ ทักษะทางภาษา และการคำนวณ และการปลูกฝังนิสัยกระตือรือร้น และดำรงชีวิตอย่างสมดุล หลักสูตรเน้นให้เด็กมีความรู้ในวิชาพื้นฐานคือ ภาษา(Languages) อังกฤษและภาษาแม่อีก ๑ ภาษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะเริ่มเรียนในระดับประถมศึกษา(เกรด ๓)และมีวิชาเสริม อาทิ วิชา ศิลปะงานหัตถกรรม ดนตรี สังคมศาสตร์ จริยธรรม และพลศึกษา ออกแบบการเรียนให้นักเรียนได้ศึกษาวิชาตามความถนัดของแต่ละบุคคล มีการสนับสนุนการเรียนรู้นอกห้องเรียน และกิจกรรมเสริมอื่นๆ เพื่อให้เด็กได้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ระบบการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น (Taro Numano, Online, ๒๐๑๕)

ประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก เป็นสังคมที่มีระเบียบวินัยสูง ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา เคารพผู้อาวุโส ชยัน มานะ และอดทนการศึกษาเป็นสิ่งที่น่าเคารพยกย่อง วัฒนธรรมญี่ปุ่นสอนให้เคารพต่อสังคมและมีการสร้างแรงจูงใจให้อยู่รวมเป็นกลุ่ม โดยให้รางวัลเป็นกลุ่มมากกว่าจะให้รางวัลเป็นบุคคล กระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม การกีฬา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (The Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology : MEXT) เป็นผู้รับผิดชอบจัดทำหลักสูตรการศึกษาของญี่ปุ่น มีการปรับปรุงหลักสูตรทุก ๑๐ ปี(Jeffrey Hays, Online, ๒๐๑๕) การศึกษาของญี่ปุ่นเน้นเรื่องความขยัน การกำหนดตนเอง และอุปนิสัยการเรียนรู้ที่ดี ชาวญี่ปุ่นถูกปลูกฝังว่าการทำงานหนักและความขยันหมั่นเพียรจะทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต โรงเรียนจึงอุทิศให้กับการสอนทัศนคติ คุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อพัฒนาอุปนิสัยและมีเป้าหมายในการสร้างประชากรที่สามารถอ่านออกเขียนได้ และปรับตัวให้เข้ากับค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคมได้

การกวดวิชา” ถือเป็นความล้มเหลวทางการศึกษา เป้าหมายความสำเร็จของการศึกษา ต้องการพัฒนาให้เกิดความสุขในการใช้ชีวิต และมีความคิดสร้างสรรค์ในประเด็นที่อภิปราย ซึ่งการกวดวิชาไม่ตอบสนองเป้าหมายดังกล่าว

๑. ยุทธศาสตร์การศึกษา(Center on International Education Benmarcking. Online, ๒๐๑๕)

ยุทธศาสตร์การศึกษาของประเทศญี่ปุ่น เน้น ความรักชาติ การคิดค้นสิ่งต่าง ๆ ส่งเสริมมหาวิทยาลัยให้เปิดกว้างสามารถแข่งขันในระดับสากลได้ ประเทศญี่ปุ่นใช้วิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือเพื่อการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญของการเรียนแบบองค์รวมไม่แยกส่วน ไม่ใช่วิชาเป็นตัวตั้งแต่เน้นการบูรณาการในเรื่องของการดำเนินชีวิต และใช้เทคโนโลยี การคิดค้นในเรื่องต่างๆ รวมทั้งการสอนให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้ร่วมรับรู้ความเป็นมาของประเทศ รักและหวงแหนศิลปวัฒนธรรมของชาติ สร้างความรู้ใหม่ที่ปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีของโลกเป็นการผสมกลมกลืนวิถีเก่ากับวัฒนธรรมใหม่ได้อย่างแท้จริง

ประเทศญี่ปุ่นกำหนดการศึกษาภาคบังคับ ๕ ปีเกรด๑-๕ (เทียบเท่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ของประเทศไทย) มีการแจกตำราเรียนฟรีทั้งโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนเอกชน โดยภาครัฐเป็นผู้รับภาระค่าตำราทั้งหมด คณะบริหารของโรงเรียนเป็นผู้เลือกตำราเรียนทุก ๆ สามปี โดยเลือกจากรายชื่อหนังสือที่กระทรวงการศึกษาได้รับรองแล้วหรือหนังสือที่กระทรวงจัดทำขึ้นเอง ตำราเรียนมีขนาดเล็ก ใช้พกอ่อนหุ้ม สามารถพกพาได้โดยง่าย และถือเป็นสมบัติของนักเรียน

๒. โครงสร้างระบบการศึกษา

โดยทั่วไปเวลาเรียนจะเริ่ม ๘.๓๐ น. เรียนสัปดาห์ละ ๕ วัน ทุกโรงเรียนและทุกระดับการศึกษาจะ เรียนภาคเช้า ๔ คาบ ระหว่างคาบมีพัก ๕-๑๐ นาที แต่ละระดับการศึกษาจะมีคาบการเรียนแตกต่างกัน สำหรับโครงสร้างระบบการศึกษาแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ(ศูนย์แนะแนวศึกษาต่อญี่ปุ่น สถาบันสอนภาษาญี่ปุ่น, Online, 2015) ดังนี้

๒.๑ การศึกษาระดับต้น ได้แก่ การศึกษาขั้นอนุบาลและการศึกษาขั้นประถมศึกษา

๒.๑.๑ ชั้นอนุบาลแบ่งเป็น ๓ ระดับ รับผิดชอบตั้งแต่อายุ ๓-๕ ปี คือชั้นอนุบาลอายุ ๓ ปี ชั้นอนุบาลอายุ ๔ ขวบและชั้นอนุบาลอายุ ๕ ขวบ การศึกษาขั้นอนุบาล

ไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ แต่เด็กญี่ปุ่นส่วนใหญ่จะเข้าโรงเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาล โดยผู้ปกครองมีอิสระเลือกโรงเรียนที่เหมาะสมให้แก่เด็ก ชั่วโมงการเรียนการสอน ระดับอนุบาลเรียนวันละ ๔ คาบ ๆ คาบละ ๔๐-๔๕ นาที ให้กลับบ้านหลังรับประทานอาหารกลางวัน

๒.๑.๒ เกรด ๑-๖ (ประถมศึกษาปีที่ ๑-๖) รวม ๖ ปี อายุผู้เรียนตั้งแต่ ๖-๑๒ ปีโดยประมาณ ระดับประถมศึกษามีชั่วโมงการเรียนแตกต่างกัน ดังนี้

เกรด ๑ เรียนวันละ ๕ คาบ (๔ วัน) และเรียน ๔ คาบ (๑ วัน) คาบละ ๔๐-๔๕ นาที วันที่เรียน ๕ คาบ จะมีเรียนภาคบ่าย ๑ คาบ

เกรด ๒ เรียนวันละ ๕ คาบๆ ละ ๔๐-๔๕ นาที ต่อภาคบ่าย ๑คาบต่อวัน

เกรด ๓ เรียนวันละ ๕ คาบ (๓ วัน)และเรียน ๖ คาบ (๒ วัน) คาบละ ๔๐-๔๕ นาที เรียนต่อภาคบ่าย ๑-๒ คาบต่อวัน

เกรด ๔-๖ เรียนวันละ ๕ คาบ (๒ วัน)และเรียน ๖ คาบ (๓ วัน) คาบละ ๔๐-๔๕ นาที เรียนต่อภาคบ่าย ๑-๒ คาบต่อวัน

๒.๒. การศึกษาระดับกลาง เป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ช่วงคือ

๒.๒.๑ เกรด ๗-๙ (เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓) รวม ๓ ปี อายุผู้เรียนประมาณ ๑๒-๑๕ ปี

๒.๒.๒ เกรด ๑๐-๑๒ (เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖)รวม ๓ ปี อายุผู้เรียนประมาณ ๑๕-๑๘ ปี เด็กญี่ปุ่นมากกว่า ๙๙% ศึกษาต่อจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดย ๓ ใน ๔ เรียนโรงเรียนมัธยมปลายสายสามัญ ขณะที่ ๑ใน ๕ เข้าเรียนสายอาชีพ เช่นวิทยาลัยเทคนิค และวิทยาลัยอาชีวศึกษา โรงเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษาบางโรงเรียน จะใช้เวลาก่อนเรียนคาบบ่าย ๒๐ นาทีทำความสะอาดห้องเรียน หรือใช้เวลาหลังหมดคาบการเรียนแต่ละวัน โรงเรียนจะปล่อยให้ให้นักเรียนกลับบ้านตั้งแต่เวลา ๑๕.๐๐ น.หากเลิกก่อนเวลาที่โรงเรียนปล่อยกลับบ้าน นักเรียนจะใช้เวลาที่เหลือเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม

๒.๓ การศึกษาระดับสูง เป็น การศึกษาในมหาวิทยาลัย วิทยาลัย วิทยาลัยเทคนิค และวิทยาลัยอาชีวศึกษา

๓. หลักสูตรมาตรฐาน

หลักสูตรการศึกษาของญี่ปุ่นที่ใช้ในปัจจุบันจัดทำเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ มีหลักการสำคัญ คือ ๑. สถานศึกษาสามารถสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมได้เอง ๒. หลักสูตรสถานศึกษาต้องอยู่บนพื้นฐานของมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาของชาติ ๓. ต้องพิจารณาถึงการพัฒนาทางจิตใจและร่างกาย ในที่นี้ผู้วิจัยขอนำเสนอเฉพาะหลักสูตรประถม และมัธยมศึกษาเท่านั้น เนื่องจากเป็นการศึกษาที่มีความต่อเนื่องกัน ประเทศญี่ปุ่นกำหนดหลักสูตรมาตรฐาน ดังนี้

๓.๑ ระดับประถมศึกษา

เกรด ๑-๒ (เทียบเท่าประถมศึกษาปีที่ ๑-๒) เน้นการใช้ภาษาญี่ปุ่น คณิตศาสตร์ และ พลศึกษา

เกรด ๓-๔ (เทียบเท่าประถมศึกษาปีที่ ๓-๔) เพิ่มการเรียนวิทยาศาสตร์เพื่อสร้างทักษะการมีเหตุ มีผล ปี ค.ศ. ๒๐๐๕ เพิ่มการเรียนวิทยาศาสตร์จาก ๒ ชั่วโมงเป็น ๒.๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยให้ใช้เวลา ๒ ชั่วโมงทำการทดลอง และเวลาที่เพิ่มให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดลองหรือผลการทดสอบสมมติฐาน ใช้วิธีการเรียนรู้แบบให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทดลอง ประสบการณ์จริงนี้จะช่วยให้นักเรียนจดจำได้ดีกว่าการสอนด้วยคำพูด ซึ่งนักเรียนจะลืมภายใน ๒-๓ เดือน

เกรด ๕-๖ (เทียบเท่าประถมศึกษาปีที่ ๕-๖) เพิ่มการเรียนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ให้แข็งแกร่ง ปี ค.ศ. ๒๐๐๕ เพิ่มการเรียนเพิ่มคณิตศาสตร์จาก ๒.๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เป็น ๓ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๑๑ หลักสูตรการเรียนการสอนกำหนดให้การเรียนภาษาอังกฤษเป็นหลักสูตรบังคับในเกรด ๕-๖

๓.๒ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปรับเพิ่มจำนวนชั่วโมงเรียนภาษาญี่ปุ่น สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ พลศึกษา ประมาณ ๑๐% และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปรับเพิ่มจำนวนชั่วโมงเรียนประมาณ ๑๐% ปรับจำนวนหน่วยกิตบังคับของผู้จบการศึกษา ต้องมีอย่างน้อย ๑๔ หน่วยกิตจำนวน ชั่วโมงเรียนวิชาพื้นฐานต่อปีของประเทศญี่ปุ่น แสดงในตารางที่ ๒-๒

ตารางที่ ๒-๒ จำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพื้นฐานต่อปี และจำนวนเฉลี่ยชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ระดับประถมศึกษา ประเทศญี่ปุ่น (Taro Numano, Online, ๒๐๑๕)

Figures in brackets in the cells are number of school-hours per week.

Category		1 st Grade	2 nd Grade	3 rd Grade	4 th Grade	5 th Grade	6 th Grade
Subjects	Japanese Language	306 (9)	315 (9)	245 (7)	245 (7)	175 (5)	175 (5)
	Social Studies	-	-	70 (2)	90 (2.6)	100	105 (5)
	Arithmetic	136 (4)	175 (5)	175 (5)	175 (5)	175 (5)	175 (5)
	Science	-	-	90 (2.6)	105 (3)	105 (3)	105 (3)
	Living Environment Studies	102 (3)	105 (3)	-	-	-	-
	Music	68 (2)	70 (2)	60 (1.7)	60 (1.7)	50 (1.4)	50 (1.4)
	Arts and Handicrafts	68 (2)	70 (2)	60 (1.7)	60 (1.7)	50 (1.4)	50 (1.4)
	Home Economics	-	-	-	-	60 (1.7)	55 (1.6)
	Physical Education	102 (3)	105 (3)	105 (3)	105 (3)	90 (2.6)	90 (2.6)
	Moral Education	34 (1)	35 (1)	35 (1)	35 (1)	35 (1)	35 (1)
Special Activities	34 (1)	35 (1)	35 (1)	35 (1)	35 (1)	35 (1)	
Period for Integrated Studies	-	-	70 (2)	70 (2)	70 (2)	70 (2)	
Foreign Language Activities	-	-	-	-	35 (1)	35 (1)	
Total School-Hours	850 (25)	910 (26)	945 (27)	980 (28)	980 (28)	980 (28)	

หมายเหตุ ในวงเล็บหมายถึงจำนวนเฉลี่ยชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์

๔. กิจกรรมเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียน ประเทศญี่ปุ่น

นอกจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ทุกโรงเรียนในประเทศญี่ปุ่นมีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

๔.๑ **ชมรมหรือคลับ** นักเรียนสามารถเลือกเข้าร่วมชมรมหรือกิจกรรมใดได้ตามความสมัครใจ หรือ บางคนอาจไม่เข้าชมรมก็ได้ ข้อดีของการร่วมกิจกรรมในชมรม คือ ได้ฝึกการเข้าสังคม ฝึกการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมในชมรมหลังเลิกเรียนหรือตอนเช้าก่อนเข้าเรียนได้ทุกวัน ซึ่งขึ้นกับการนัดหมายของแต่ละชมรม แต่ละชมรมมีการจัดงานทุกปี เพื่อแสดงผลงานชมรมแก่นักเรียน ครูอาจารย์ รวมทั้งคนภายนอกด้วย เช่น งานเทศกาลโรงเรียน การแข่งกีฬาประจำปี เป็นต้น ทั้งสองงานมีจุดที่เหมือนกันคือ มีการโหวต ตัดสินว่าห้องใด หรือชมรมใดเป็นผู้ที่มีผลงานดีที่สุดของในปีนั้นๆ โดย แจกรางวัลที่เป็นใบประกาศเกียรติคุณ หรือถ้วยรางวัล เป็นตัวการันตีความยอดเยี่ยมนั่นเอง สามารถแบ่งชมรมได้เป็น ๓ ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

๔.๑.๑ **bungakabu** เป็นชมรมเกี่ยวกับศิลปะวัฒนธรรม เช่น ชมรมวงชาชมรมนิยาย ชมรมเล่นโกะ ชมรมจัดดอกไม้ เป็นต้น

๔.๑.๒ **ounodubu** เป็นชมรมกีฬาประเภทต่างๆ เช่น เบสบอล วอลเลย์บอล ฟุตบอล เป็นต้น ชมรมกีฬาประเภทหากประสบความสำเร็จ สามารถเข้าร่วมแข่งขันรอบสุดท้ายในระดับประเทศได้ ก็จะเป็นหน้าตาของโรงเรียน

๔.๑.๓ **do-doko** เป็นชมรมที่จัดตั้งขึ้นเอง เช่น ชมรมค้นคว้าเรื่องการ์ตูน และเกมจากเรื่องต่างๆ หรือ จะเป็นชมรมเรือเป็ยอย่าง หรือชมรมเดินเล่น เป็นต้น

๔.๒ **งานเทศกาลโรงเรียน** เป็นงานประจำปีของโรงเรียน(bungakai) ชมรมต่างๆ ร่วมกันจัดงานนี้ขึ้น โรงเรียนต่าง ๆ จะมีช่วงเวลาการจัดที่แตกต่างกัน ภายในงานมีการออกร้านแสดงผลงานต่าง ๆ หรือ เล่นเกม

๔.๓ **การแข่งขันประจำปี** (งานกีฬาสี)แต่ละชมรมจะเป็นแม่งาน มีตัวแทนห้องต่างๆ เข้าร่วมการแข่งขัน โดยแต่งกายชุดพลະสีขา และ มีผ้าสีต่างๆ โปกหัว เพื่อแสดงสัญลักษณ์สี

๔.๔ **ทัศนศึกษา** เป็นกิจกรรมที่ทุกโรงเรียนให้ความสำคัญจัดขึ้น เพื่อพานักเรียน ไปเปิดหูเปิดตา เยี่ยมชม และศึกษาสถานที่ต่างๆ เป็นประจำทุกปี โดยโรงเรียนในแถบ

โตเกียวจะนิยมไปที่เกียวโต โดยเฉพาะจุดที่นิยมไปทัศนศึกษาที่สุดก็คือ วัดคิโยมิสึ(วัดน้ำใส) ส่วนโรงเรียนฝั่งเกียวโต โรงเรียนฝั่งเกียวโตก็จะไปเที่ยวโตเกียวบ้าง หรือจะไปทัศนศึกษาสถานที่ไกลๆ เช่น ไปต่างประเทศ การจัดทัศนศึกษาอาจให้นักเรียนไปพร้อมกับผู้ปกครอง หรือจัดเฉพาะนักเรียนกับครูผู้สอนก็ได้ซึ่งขึ้นกับบริบทแต่ละโรงเรียน

๔.๕ การเปิดให้ผู้ปกครองเข้าชมการเรียนการสอนของนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ครูกับผู้ปกครองได้ปรึกษาประชุมพูดคุยกัน ซึ่งกิจกรรมนี้ไม่เป็นที่ปรารถนาของนักเรียน เพราะผู้ปกครองอาจได้เห็นลูกตัวเองไม่ตั้งใจเรียน ถ้าเป็นโรงเรียนระดับประถมวันที่ผู้ปกครองเข้าชมการเรียนการสอนจะได้นักเรียนตั้งใจกันยกมือตอบคำถามมากเป็นพิเศษ

๔.๖ การจัดฉลองวันเกิดให้กับเด็ก โรงเรียนจัดกิจกรรมวันเกิดให้เด็ก

๔.๗ การจัดกลุ่มโฮมรูม ในระดับประถมจนถึงระดับมัธยมมีการจัดให้นักเรียนอยู่ในกลุ่มโฮมรูม โดยมีครูที่ปรึกษาทำหน้าที่โฮมรูมให้แต่ละห้อง ซึ่งหมายถึง ครูที่ปรึกษาจะทำงานกับนักเรียนที่อยู่ในโฮมรูมเดียวกันตลอดทั้งปี โดยทำหน้าที่ดูแลนักเรียนทั้งในและนอกเวลาเรียนทุกเรื่อง เพื่อปลูกฝังเรื่องการทำงานเป็นกลุ่ม ค่านิยมทางสังคม และความภาคภูมิใจในโรงเรียนของตน

๔.๘ การปลูกฝังค่านิยมทางสังคม การปลูกฝังค่านิยมทางสังคมจะทำควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในโรงเรียน ผู้วิจัยของยกตัวอย่าง ๒ เรื่อง

๔.๘.๑ การตรงต่อเวลา ระดับมัธยมศึกษาจะมีคะแนนการเข้าเรียนตรงเวลา ซึ่งคะแนนนี้จะถูกนำไปรวมกับคะแนนสอบเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วย เช่น โรงเรียนเข้าเรียนตอน ๘.๓๐ น. ใครมาช้า ประตูลงเรียนจะปิดจริงๆ ใครมาไม่ทันต้องไปรายงานตัว แล้วถูกตัดคะแนนในส่วนนี้ ส่วนระดับชั้นอื่นหากมาสายอาจถูกทำโทษให้ออกไปยืนนอกห้องเรียน โรงเรียนทุกแห่งจะคิดนาฬิกาขนาดใหญ่อยู่บนตัวอาคารเรียน เพื่อเช็คเวลาเข้าเรียนของนักเรียน

๔.๘.๒ การเคารพกันระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง การใช้ชีวิตในโรงเรียนมีธรรมเนียมปฏิบัติ การเคารพนับถือระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง ซึ่งเป็นระบบอุปถัมภ์ที่ชาวญี่ปุ่นทุกคนต้องรู้จัก และปลูกฝังมาตั้งแต่ยังเล็ก โดยรุ่นน้อง (โคไฮ) จะเรียกรุ่นพี่ว่า “เซ็นไป” ส่วนรุ่นพี่ก็จะเรียกรุ่นน้องว่า ” โคไฮ” จะไม่เรียกกันโดยตรงแต่ใช้กล่าวถึงบุคคลที่ ๓ มากกว่า โดยรุ่นพี่จะต้อง

ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับรุ่นน้อง ส่วนรุ่นน้องก็ต้องเคารพต่อรุ่นพี่อย่างถึงที่สุด โดยกิจกรรมสำคัญที่รุ่นน้องจะต้องทำให้รุ่นพี่ คือ พิธีจบการศึกษาซึ่งคล้ายๆกับพิธีปัจฉิมนิเทศน์ในประเทศไทย

๕. ภาคการศึกษา นักเรียนประถมและมัธยมศึกษาแบ่งการศึกษาออกเป็น ๓ เทอม กฎหมายกำหนดให้หนึ่งปีการศึกษามีการเรียนอย่างน้อย ๒๑๐ วัน แต่โรงเรียนส่วนมากมักจะเพิ่ม ชั่วโมงเรียนอีก ๓๐ วัน สำหรับงานโรงเรียน การแข่งขันกีฬา และพิธีที่ไม่เกี่ยวกับการเรียน ดังนั้น จำนวนวันที่มีการเรียนการสอนจริงจะเหลืออยู่ประมาณ ๑๕๕ วัน

เทอมที่ ๑ เรียน ๖ เมษายน- ๑๕ กรกฎาคม ปิดเทอมฤดูร้อน ๔๐ วัน (๒๐ กรกฎาคม- ๓๑ สิงหาคม)

เทอมที่ ๒ เรียน ๑ กันยายน- ๒๕ ธันวาคม ปิดเทอมฤดูหนาว ๑๐ วัน (๒๖ ธันวาคม- ๖ มกราคม)

เทอมที่ ๓ เรียน ๗ มกราคม- ๒๔ มีนาคม ปิดเทอมฤดูใบไม้ผลิ ๑๐ วัน (๒๕ มีนาคม- ๕ เมษายน)

ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี

สาธารณรัฐเกาหลี (Republic of Korea) หรือเรียกกันทั่วไปว่า เกาหลีใต้ (South Korea) หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง เกาหลีใต้มีอัตราการขยายตัวทางการศึกษาก้าวไปไกลกว่าประเทศอื่นๆ ที่มีลักษณะเงื่อนไขคล้ายคลึงกับเกาหลี ประชากรที่เป็นนักเรียนนักศึกษา มีจำนวนหนึ่งในสี่ของประชากรทั้งประเทศ มีระดับการศึกษาเฉลี่ยมากกว่า ๑๒ ปีซึ่งแตกต่างอย่างลิบลับกับภาพในปี ค.ศ. ๑๙๔๔ ก่อนได้รับเอกราชจากญี่ปุ่น สถิติการไม่รู้หนังสือของประชากรเกาหลีสูงถึงร้อยละ ๘๖ ทว่าเบื้องหลังของความสำเร็จในการเพิ่มจำนวนผู้รู้หนังสือได้อย่างมหาศาลเช่นนี้มีได้เกิดจากความกระตือรือร้นใฝ่ใจในการศึกษาของรัฐบาลเกาหลีเพียงประการเดียวเท่านั้น แต่เป็นเพราะชาวเกาหลีตระหนักดีว่าการศึกษาคือ วิถีหลักหรืออาจเป็นวิถีทางเดียวในการพัฒนาเศรษฐกิจ คนเกาหลีมองการศึกษาเป็น “พันธกิจอันศักดิ์สิทธิ์” เมื่อการศึกษายขยายตัวในด้านปริมาณจนถึงจุดอิ่มตัวในกลางทศวรรษ ๑๙๘๐ ภาครัฐจึงหันมาใส่ใจการศึกษาในเชิงคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ปี ค.ศ. ๑๙๘๔ ประธานาธิบดีคิม ยัง ชัม ได้ประกาศนโยบายปฏิรูปเพื่อสร้างประเทศเกาหลีใหม่ คือ ปฏิรูปการเมือง การทหาร และเศรษฐกิจ ได้ตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาขึ้นตรงต่อประธานาธิบดี (The Presidential Commission on Education Reform : PCER) ทำหน้าที่เสนอ นโยบายและมาตรการในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งที่ผ่านมามีได้นำเสนอมาตรการปฏิรูปการศึกษารวม ๔ ครั้ง โดยกระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่รับไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม การศึกษาของสาธารณรัฐ

เกาหลีจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วชัดเจนในหลายๆ ด้าน เพื่อให้ประเทศสามารถอยู่รอดได้ในกระแสโลกาภิวัตน์ในศตวรรษที่ ๒๑ ได้สำเร็จ จนได้รับการจัดอันดับผลการศึกษาระดับมัธยมศึกษาซึ่งการรวบรวมโดยอีโคโนมิสต์ อินเทลลิเจนซ์ ยูนิท (อีไอยู) ให้อยู่ในอันดับ ๑ ที่มีระบบการศึกษาที่ดีที่สุดในโลก ในปี ๒๐๑๔

๑. ยุทธศาสตร์การศึกษา

การศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลียุคใหม่(New Education System)มุ่งสู่ยุคสารสนเทศและโลกาภิวัตน์ เป้าหมายสูงสุดของระบบการศึกษาคือ ความเป็นรัฐสวัสดิการทางการศึกษา สร้างสังคมการศึกษาแบบเปิดตลอดชีวิต ชาวเกาหลีทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาและทุกสถานที่ โดยกำหนดการศึกษาภาคบังคับ ๕ ปี แบบให้เปล่า เริ่มตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงมัธยมศึกษาตอนต้น หากผู้ปกครองไม่ส่งบุตรเข้าเรียนตามที่กฎหมายกำหนดจะมีโทษตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังมีการทบทวนเนื้อหาวิชา ชั่วโมงการเรียนแต่ละวิชาในปีการศึกษา ทุก ๕-๑๐ ปี มีการกำหนดทิศทางการศึกษาดังนี้

๑.๑ ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมกับมาตรฐานโลก

๑.๒ ให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการส่งเสริมและสรรค์สร้างความเข้าใจ อันดีต่อมรดกทางวัฒนธรรมของชาติควบคู่ไปกับการดำเนินชีวิตประจำวัน

๑.๓ การเป็นพลเมืองสากล เปิดใจให้กว้างและปลูกฝังมิติวัฒนธรรมอันหลากหลาย และพัฒนาทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

๑.๔ นำหลักการดำเนินงานอย่างอิสระ และการกระจายอำนาจมาใช้

๒. โครงสร้างระบบการศึกษาและ ชั่วโมงการเรียนการสอน

ระบบการศึกษาของเกาหลีเป็นระบบ ๖-๓-๓-๔ แบ่งเป็น ๔ ระดับดังนี้ (Upluz Education, Online, ๒๐๑๒)

๒.๑ ระดับประถมศึกษา ระยะเวลาเรียน ๖ ปี เรียน ๕,๘๒๔ คาบ (๑ คาบเรียน ๔๐ นาที) มีหลักสูตรพื้นฐานบังคับร่วมของชาติ(The national common basic curriculum) ประกอบด้วยวิชาบังคับ กิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมเลือกที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ กฎหมายกำหนดให้เด็กอายุ ๕ ปี เข้าเรียนระดับประถมศึกษา โดยเด็กสามารถเข้าเรียนได้ตลอดทั้งปี หากโรงเรียนมีว่าง

๒.๒ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระยะเวลาเรียน ๓ ปี เรียน ๓,๓๘๖ คาบ (๑ คาบเรียนมี ๔๕ นาที)ประกอบด้วยวิชาบังคับ และกิจกรรมฝึกความคิดสร้างสรรค์ การรับนักเรียนเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เด็กที่จบชั้นประถมศึกษาสามารถเลือก โรงเรียน

มัธยมในละแวกบ้านได้มากกว่า ๑ แห่ง การรับนักเรียนเข้าเรียนใช้วิธีจับสลากในการตัดสินใจ ทั้งนี้ หากจำเป็นกระทรวงศึกษาธิการจังหวัดสามารถแบ่งเขตจัดกลุ่ม โรงเรียนใหม่ได้ เพื่อให้ให้นักเรียนมี โรงเรียนเลือกมากกว่าเดิม

๒.๓ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระยะเวลาเรียน ๓ ปี เรียน ๓,๔๖๘ คาบ (๑ คาบเรียนมี ๕๐ นาที) แบ่งเป็นรายวิชาเรียน และกิจกรรมฝึกความคิดสร้างสรรค์ แบ่งการศึกษาเป็น ภาคปกติ ภาควิชาชีพ ภาควิทยาศาสตร์ และภาคพิเศษ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ใช่การศึกษา ภาคบังคับจึงอาจมีการเรียกเก็บค่าเล่าเรียนแตกต่างกันได้(ดังตารางที่ ๒-๓)

ตารางที่ ๒-๓ แสดงจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพื้นฐานต่อปี และจำนวนเฉลี่ยชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ ระดับชั้นประถมศึกษา สาธารณรัฐเกาหลี

ปี		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ระดับ	อนุบาล	ประถมศึกษา						มัธยมต้น			มัธยมปลาย		
		ศิลปกรรมศึกษา ภาษาเกาหลี คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ พลศึกษา ดนตรี วจิตศิลป์ ศิลปะประยุกต์ อังกฤษ	การแสดงออก ท่วงท่า ร่างกาย สังคม อารมณ์ และภาษา ชีวิตที่มีระเบียบวินัย ชีวิตที่ ชาญฉลาด ชีวิตที่ พึ่งประสงค์ เทคโนโลยี คหกรรมศาสตร์	8	8	7	7	6	6	5	5	5	5
กิจกรรมนอก หลักสูตร ชั่วโมงเลือก อื่นๆ ชั่วโมงรวม ต่อปี	1 1 3 810 (27)	1 1 3 880 (27)	1 1 3 918 (27)	2 2 4 1,020 (30)	2 2 4 1,054 (31)	2 2 4 1,122 (33)	2 2 4 1,122 (33)	2 2 6 1,156 (34)	2 2 6 1,156 (34)	2 2 6 1,156 (34)	2 2 6 1,224 (36)	3 3 6 (144 คาบ)	3 3 6 (144 คาบ)

(คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, ออนไลน์, ๒๐๑๕)

หมายเหตุ ในวงเล็บหมายถึงจำนวนเฉลี่ยชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์

การรับนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาควิทยาศาสตร์และภาคพิเศษโดยการสอบแข่งขัน สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคปกติรับนักเรียนใช้วิธีจับฉลากจากผู้สมัครเรียนในพื้นที่ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายวิชาชีพใช้วิธีคัดเลือกจากทะเบียนประวัติของนักเรียน การสอบสัมภาษณ์และทดสอบทักษะเฉพาะทาง การจะให้ความสำคัญกับทะเบียนประวัติเพียงใดขึ้นอยู่กับหลักสูตรและแผนการเรียนของแต่ละโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะทางเป็นผู้ควบคุมการเรียนการสอน เพื่อให้แผนการเรียนการสอนนั้นสามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ และหากหลักสูตรไม่ได้มาตรฐานก็อาจถูกยกเลิกได้ในที่สุด

๒.๔ ระดับอุดมศึกษา วิทยาลัยในประเทศเกาหลีมี ๒ ประเภท ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาหลักสูตร ๔ ปี และวิทยาลัยชุมชนหลักสูตร ๒-๓ ปี หลักสูตร ๔ ปี เน้นการศึกษาเชิงวิชาการมากกว่าการฝึกหัดวิชาชีพ

๓. หลักสูตรมาตรฐาน

เกาหลีใต้มีแนวคิดว่าการดำรงอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์นั้นทุกคนควรมีทักษะสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศอย่างน้อย ๑ ภาษา เพื่อสามารถเปิดโลกทัศน์ปัจเจกชนให้กว้างไกลยิ่งขึ้น ระบบการศึกษาให้อิสระภาพกับชุมชนในการดำเนินการศึกษา ดังคำกล่าวที่ว่า “จงนึกคิดแบบโลกาภิวัตน์ แต่จงปฏิบัติแบบชุมชน” หรือ “Think globally, act locally” ซึ่งเหมือน “ชุมชนภิวัตน์” (localization) ที่ดำเนินไปพร้อมๆ กับโลกาภิวัตน์ มิติของโลกาภิวัตน์ในบริบทการศึกษา เน้นลดการควบคุม เน้นการกระจายอำนาจเพื่อให้อิสระแก่หน่วยงานในท้องถิ่น ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนจากการใช้มาตรฐานเดียวกันหมดมาเป็นการเน้นความหลากหลาย

หลักการจัดหลักสูตรการศึกษาของเกาหลี หลังปี ๒๐๐๕ คือ ๑. ลดจำนวนวิชาบังคับลง และเพิ่มจำนวนวิชาเลือกให้มากขึ้น แต่ละโรงเรียนสามารถปรับลดหรือเพิ่มวิชาบังคับของตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาความสามารถที่หลากหลายของนักเรียนของตนได้ ๒. การเตรียมรับมือกับยุคสังคมนวัตกรรม และกระแสโลกาภิวัตน์ เน้นความสำคัญเรื่องคอมพิวเตอร์ศึกษา ภาษาต่างประเทศ ตัวอักษรแบบจีน และวัฒนธรรมโลกกับประวัติศาสตร์

๓. จัดหลักสูตรในลักษณะรายบุคคล (individualized curriculum)

หลักสูตรพื้นฐานถูกแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ ๑. วิชาบังคับ ๒. กิจกรรมเสริมหลักสูตร ประกอบด้วย กิจกรรมการปรับตัว (Adaptive activities) กิจกรรมการพัฒนาตนเอง

(Self-development activities) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (Social service activities) และกิจกรรมงานวันสำคัญ (Event activities) ๓. กิจกรรมเลือก ประกอบด้วย กิจกรรมเลือกรายวิชา (Subject matter optional activities) และกิจกรรมเลือกเชิงสร้างสรรค์ (Creative optional activities) หลักสูตรพื้นฐานในแต่ละระดับการศึกษา มีดังนี้

๓.๑ หลักสูตรระดับประถมศึกษา ใช้หลักสูตรพื้นฐานบังคับร่วมของชาติ (The national common basic curriculum) หลักสูตรประกอบด้วย รายวิชาบังคับ และวิชาที่เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมเลือกที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ เรียน ๕ วิชา ได้แก่ ๑. ชีวิตที่มีระเบียบวินัย (Disciplined Life) ๒. ภาษาเกาหลี ๓. คณิตศาสตร์ ๔. ชีวิตที่ชาญฉลาด (Intelligent Life) ๕. วิชาชีวิตที่เป็นสุข (Pleasant Life)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จนถึงปีแรกในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องเรียนวิชาบังคับ ๑๐ วิชา ได้แก่ ๑. ชีวิตที่มีระเบียบวินัย ๒. ศิลธรรมศึกษา (เมื่อถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะเปลี่ยนเป็นวิชาจริยศึกษา) ๓. ภาษาเกาหลี ๔. คณิตศาสตร์ ๕. สังคมศึกษา (ประวัติศาสตร์เกาหลีสังคมศึกษาทั่วไป ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์โลก เป็นต้น) ๖. วิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์เคมี ชีววิทยา วิทยาศาสตร์เกี่ยวกับโลก เป็นต้น) ๗. พลศึกษา ๘. ดนตรี ๙. ศิลปประยุกต์ (เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น) และ ๑๐. ภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ชั้นประถมปีที่ ๓-๖ เพิ่มชั่วโมงเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และถ้าเป็นไปได้ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษจะเป็นครูที่จบเอกวิชาภาษาอังกฤษโดยตรง

การจัดชั่วโมงวิชาเลือกอิสระระดับประถมศึกษาจะเป็นไปตามความพร้อมของครูหรือโรงเรียน สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย วิชาเลือกอิสระเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดหลักสูตรในแต่ละโรงเรียน อาจใช้ชั่วโมงดังกล่าวเพื่อสอนเสริมจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร (การอภิปราย การอ่าน การศึกษาค้นคว้า ทักษะวิชาการเสนอผลงาน กิจกรรมอาสาสมัคร กิจกรรมฝึกอบรมการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นต้น) นอกจากนี้อาจจะใช้ชั่วโมงดังกล่าวให้นักเรียนเลือกเรียนโดยอิสระจากวิชาใหม่ๆ ซึ่งมีใช้วิชาบังคับ อาทิ ภาษาต่างประเทศ สิ่งแวดล้อมศึกษา ตัวอักษรจีน ตัวอักษรจีนโบราณ ความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ วิธีการศึกษาหาความรู้การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น ขอกล่าวถึงการเรียนการสอน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๓.๑.๑ เนื้อหาและวิธีการสอนศิลปะศึกษา ใช้การเรียนรู้จากประสบการณ์การปฏิบัติจริง ผสมเข้ากับการอภิปรายถกเถียงเรื่องศิลปะและนำวิชาศิลปะบูรณาการเข้าไปในทุกวิชา เน้นให้โรงเรียนกลายเป็นศูนย์กลางของจริยศึกษา เพราะบางหลักสูตรในโรงเรียนก็มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความเชื่อ เจตคติ และความรู้สึกลึกซึ้งในเรื่องจริยธรรมของนักเรียน

๓.๑.๒ ศิลปะประยุกต์(เทคโนโลยีและคหกรรมศาสตร์)ครอบคลุมการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ อาทิ ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี คหกรรมศาสตร์ และอุตสาหกรรมศาสตร์ ควรได้รับการสอนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นปีที่ ๑ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศิลปะประยุกต์แบ่งย่อยได้หลายสาขา (ได้แก่ ช่างไม้ การออกแบบ เครื่องจักรกล การทำอาหาร หัตถศึกษา คหกรรม การประมง การทำสวน อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น)โรงเรียนสามารถเลือกสาขาวิชาที่จะเปิดสอนได้เองตามคุณลักษณะ ความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นและความสนใจ หรือความถนัดของนักเรียน

๓.๑.๓ ประวัติศาสตร์ สอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นต้นไปมีการเชื่อมโยงประวัติศาสตร์เกาหลีเข้ากับประวัติศาสตร์โลก โดยสอนเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา

๓.๑.๔ ตัวอักษรแบบจีนอาจจะเปิดสอนในระดับประถมศึกษาหากครูผู้สอนและโรงเรียนมีความพร้อมเพียงพอ

๓.๒ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นประกอบด้วย รายวิชาบังคับ และวิชาที่เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมเลือกที่เน้นกิจกรรมฝึกความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

๓.๒.๑ รายวิชาเรียน ประกอบด้วย วิชาภาษาเกาหลี วิชาสังคมศึกษา (ประวัติศาสตร์/จริยธรรม) คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์เน้นการทดลองและการตั้งสมมติฐานพลศึกษา ศิลปะ(ดนตรี/จิตรกรรม) ภาษาอังกฤษ และวิชาเลือกประกอบด้วย ภาษาจีนโบราณ วิชาสารสนเทศ วิชาสิ่งแวดล้อม วิชาภาษาต่างประเทศเพื่อการดำเนินชีวิต (ภาษาเยอรมัน ฝรั่งเศส สเปน จีน ญี่ปุ่น รัสเซีย อาหรับ) พลานามัย และแนวทางการเรียนและอาชีพ (Career education) เป็นต้น

๓.๒.๒ กิจกรรมฝึกความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย กิจกรรมเสรี กิจกรรมชมรม กิจกรรมสาธารณประโยชน์ กิจกรรมแนวทางการดำเนินชีวิต

๓.๓ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย วิชาบังคับ และกิจกรรมฝึกความคิดสร้างสรรค์ วิชาเอก ประกอบด้วย วิชาสายสามัญ และวิชาสายอาชีพ ดังนี้

๓.๓.๑ สายสามัญ ประกอบด้วย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา (ประวัติศาสตร์/จริยธรรม) วิทยาศาสตร์ ภาษาเกาหลี พลศึกษา ศิลปะ (ดนตรี/จิตรกรรม) วิชา เทคโนโลยี) ภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่ ๒ วิชาอักษรจีนโบราณ/วัฒนธรรม

๓.๓.๒ สายอาชีพ ประกอบด้วย วิชาอุตสาหกรรมเกษตร โรงงาน การสื่อสารเพื่อการค้าประมง-นาวิ คหกรรม วิชาพื้นฐานที่เรียนมี วิทยาศาสตร์ พลศึกษา ศิลปะ ภาษาต่างประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๓.๓.๓ กิจกรรมฝึกความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย กิจกรรมอิสระ กิจกรรมชมรม กิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และกิจกรรมเพื่อเส้นทางในอนาคต

ความยืดหยุ่นในการนำหลักสูตรไปประยุกต์ใช้

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายลดจำนวนวิชาบังคับและลดระดับความยากของเนื้อหา ลง เรียนวิชาบังคับเฉพาะปีแรกเท่านั้น ในปีการศึกษาที่สองให้นักเรียนเลือกวิชาเรียนที่สอดคล้อง กับความถนัดและแผนอาชีพในอนาคตของนักเรียน การจัดหลักสูตรที่หลากหลายจำเป็นต้องมี บุคลากรที่หลากหลายเช่นกัน อาทิ ครูที่มีทักษะทางวิชาการและอาชีพศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาที่ สามารถช่วยเหลือนักเรียนทั้งเรื่องวิชาการ และแนะแนวอาชีพ ครู/ อาจารย์ที่มีวุฒิทางการศึกษา วิชาเอก ๒ วิชา นอกจากอาจต้องมีครูหรืออาจารย์พิเศษที่หมุนเวียนสอนให้กับหลาย ๆ โรงเรียน (circuit teachers) ในลักษณะครูสอนพิเศษไม่เต็มเวลา

๔. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

๔.๑ มนุษยธรรมและความคิดสร้างสรรค์ การที่สังคมอุตสาหกรรมแผ่ขยาย อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เป้าหมายชีวิตของปัจเจกชนมุ่งไปที่ความสุขในลักษณะวัตถุนิยม ขณะเดียวกันสื่อมวลชนเชิงพาณิชย์ก็มีส่วนเร่งให้อัตราอันธพาลเยาวชนและอาชญากรรมเพิ่มสูงขึ้น ระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัยทำให้การเรียนอิงอยู่กับระบบการท่องจำ แบบนกแก้วนกขุนทองซึ่ง มีผลกระทบทางลบต่อพัฒนาการของเยาวชน ความหลากหลายของปัจเจกบุคคลถูกละเลยอย่าง สิ้นเชิง นักเรียนถูกหล่อหลอมให้ออกมาในลักษณะเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงเอกลักษณ์ส่วนบุคคล

หลักสูตรใหม่จึงให้ความสำคัญกับการปลูกฝังมนุษยธรรมและความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวคิดที่ว่าบทบาทของการศึกษามีควรถูกจำกัดอยู่ที่การประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้เรียนเท่านั้น หากแต่ควรต้องช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์และความอ่อนไหวในเรื่องคุณธรรมไปพร้อมๆ กันด้วย การศึกษาใหม่จึงเน้นแนวปฏิบัติในระบบการจัดทำ “ประวัติส่วนบุคคลโดยละเอียด” ให้นักเรียนทุกคนซึ่งครอบคลุมข้อมูลส่วนตัวในทุก ๆ ด้าน และมีการนำประวัตินี้มาประกอบการพิจารณารับนักเรียนเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยด้วย การปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กจะเริ่มกระทำ ตั้งแต่เด็กยังเล็ก ๆ โดยจะมีการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ

๔.๒ การปลูกฝังบ่มเพาะคุณธรรม หลักสูตรนี้เพื่อการปลูกฝังคุณธรรมอย่างเป็นระบบในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละระดับชั้น โรงเรียนจะต้องบูรณาการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์เข้าไปในทุกรายวิชา

๔.๒.๑ อนุบาลถึงประถมปีที่สาม : เน้นเรื่องบรรยาย ความเป็นระเบียบในสังคม กฎจราจร และจิตสำนึกการอยู่ร่วมกันในชุมชน

๔.๒.๒ ประถมปีที่สี่ถึงมัธยมต้น : เน้นสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย (เคารพศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของมนุษย์ เคารพกฎหมายบ้านเมือง การตัดสินใจที่ชอบด้วยเหตุและผล เป็นต้น)

๔.๒.๓ มัธยมปลาย : เน้นสิทธิและหน้าที่ของการเป็นพลเมืองของโลก (ความเข้าใจอันดีต่อวัฒนธรรมอื่นๆ สันติภาพศึกษา มรรยาทสากล เป็นต้น)

๔.๓ กิจกรรมกลุ่มและงานอาสาสมัครของเยาวชน การเพิ่มศูนย์ฝึกอบรมนอกสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้นจะช่วยให้ นักเรียนสามารถทำกิจกรรมเป็นหมู่คณะได้สะดวกเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น วิธีการจัดการกับภารกิจอันเป็นธรรมดาสามัญควบคู่ไปกับการปลูกจิตสำนึกในฐานะสมาชิกชุมชน งานอาสาสมัครและกิจกรรมกลุ่มที่นักเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมจะได้รับการบันทึกไว้ในประวัติส่วนบุคคลโดยละเอียด ซึ่งจะใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพิจารณารับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป

๔.๔ การบ่มเพาะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับการศึกษาปฐมวัย เริ่มแต่วัยเด็กโดยเน้นการปลูกฝังกิริยามรรยาทที่ดี การทำความคุ้นเคยกับระเบียบของสังคม และการบ่มเพาะสำนึกความรับผิดชอบ การศึกษาก่อนวัยเรียนจะเชื่อมโยงกับการอบรมสั่งสอนเด็กที่บ้าน และมี

หลักสูตรสำหรับผู้ปกครองเพื่อช่วยชี้แนะบทบาทในการให้ความรู้แก่บุตรหลานที่บ้านด้วย ศูนย์ดูแลเด็กเล็กและโรงเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยส่งเสริมให้แม่บ้านที่ว่างงานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาก่อนวัยเรียน รวมทั้งมีการพัฒนาและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอนไปตามโรงเรียนอนุบาล และศูนย์เลี้ยงเด็กตอนกลางวันอย่างทั่วถึง

๔.๕ การให้การอบรมดูแลเด็กที่บ้าน การปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่ นักเรียนของโรงเรียนมีข้อจำกัดในระดับหนึ่ง ดังนั้นผู้ปกครองจึงมีส่วนให้การอบรมดูแลบุตรหลานของตนด้วย โดยมีจัดอบรมผู้ปกครองผ่านการบูรณาการจัดอบรมโดยภาคอุตสาหกรรมและองค์กรทางสังคม ในประเด็นบทบาทของผู้ปกครอง ทฤษฎีการสร้างบุคลิกภาพที่ดี ทักษะการบ่มเพาะคุณลักษณะที่ดี การทำความเข้าใจกับชีวิตของเด็กในโรงเรียน ตลอดจนการเผยแพร่สารสนเทศทางการศึกษาและการให้คำปรึกษา

๔.๖ บทบาทสื่อมวลชนในการเผยแพร่ความรู้ทางการศึกษา สื่อมวลชนควร มุ่งเน้นจัดทำรายการทางการศึกษาในเรื่องพัฒนาการทางอารมณ์ของเยาวชน การให้การศึกษา สำหรับผู้ปกครองและครอบครัวในเรื่องการบ่มเพาะคุณลักษณะอันดีงามให้แก่บุตรหลานของตน บทบาทสื่อมวลชนในการทำหน้าที่เสมือนยาถอนพิษให้แก่เด็กที่เติบโตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ เลวร้ายอันเต็มไปด้วยปัญหา ยาเสพติด อันธพาล และความรุนแรง นอกจากนี้ควรจัดให้บริการ ทางด้านกฎหมายและการบริหารรวมเข้าไว้ด้วย เพื่อปกป้องเยาวชนให้พ้นจากความรุนแรง อาชญากรรม และการถูกล่อลวงที่พบเห็นได้ในจอโทรทัศน์ นิตยสาร และวีดิทัศน์ เป็นต้น

๕. แนวทางการจัดการศึกษา

สาธารณรัฐเกาหลีมีแนวทางการจัดการศึกษา ดังนี้

๕.๑ ศูนย์กลางอยู่ที่ผู้เรียน การจัดการศึกษาให้ความสำคัญกับความต้องการของ ผู้เรียนเป็นหลัก สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนและผู้ปกครองมี โอกาสเลือกแผนการเรียนได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น

๕.๒ การศึกษาที่หลากหลาย มีการจัดตั้งโรงเรียนที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านและ เสนอแผนการเรียนที่หลากหลาย ซึ่งแตกต่างจากระบบเดิมที่มีแผนการเรียนเหมือนกันหมด ความ หลากหลายจะช่วยบ่มเพาะความคิดสร้างสรรค์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่ นักเรียน

๕.๓ **ความมีอิสระของโรงเรียนในการดำเนินงาน** โรงเรียนมีอิสระในการบริหารงานในโรงเรียนมากขึ้น โดยมีผู้ปกครองและผู้ทรงภูมิปัญญาในชุมชนเป็นอาสาสมัครเข้ามาช่วยงาน

๕.๔ **เสรีภาพกับความเสมอภาค** หลักการจัดการศึกษา คือการเปิดโอกาสให้ปัจเจกชนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนให้มากที่สุดอย่างเต็มขีดความสามารถ ขณะเดียวกันก็ให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสให้สามารถเข้ารับการศึกษาที่มีคุณภาพได้ ความมีเสรีภาพและความเสมอภาคเท่านั้นที่จะเป็นเครื่องรับประกันความเป็นเลิศทางการศึกษา

๕.๕ **การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษา** การนำ เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อหลายมิติมาใช้เพื่อเปิดระบบการศึกษาให้กว้างไกล ซึ่งจะเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถเข้ารับการศึกษาได้ทุกเวลา ทุกสถานที่

๕.๖ **ความเป็นเลิศทางการศึกษา** ประเทศเกาหลีมีเป้าหมายระยะยาวด้านการศึกษา คือ การยกคุณภาพการศึกษาให้สูงถึงระดับความเป็นเลิศของมาตรฐานโลก การจะบรรลุเป้าหมายอันสูงส่งนี้ขึ้นกับปัจจัยมากมาย อาทิ วัตถุประสงค์และโครงการที่มีคุณภาพประโยชน์ กลุ่มนักเรียนเป้าหมาย ครูอาจารย์ โรงเรียน การให้งบประมาณในเวลาที่เหมาะสมและการบริหารในลักษณะให้การสนับสนุน

๖. หลักสูตรที่อิงวิชาเลือก

นักเรียนชั้นปีที่ ๒ และ ๓ ระดับมัธยมตอนปลายหลักสูตรที่อิงอยู่กับวิชาเลือกจะช่วยให้ นักเรียนสามารถเลือกเรียนวิชาที่สอดคล้องกับแผนอาชีพที่วางไว้ในอนาคต และขีดความสามารถของตนเองได้ ฉะนั้น โรงเรียนจะต้องมีวิชาให้เลือกอย่างกว้างขวางมากหลายเพื่อสะท้อนความแตกต่างในด้านความสามารถและความสนใจของนักเรียน ตัวอย่าง เช่น วิชาภาษาเกาหลี ก็มีวิชาให้เลือก ดังนี้ ภาษาเกาหลี I, II, III, IV วรรณกรรมเกาหลีสมัยใหม่ I,II และวรรณคดีเกาหลี I,II วิชาคณิตศาสตร์ คณิตศาสตร์เบื้องต้น I, II, คณิตศาสตร์ I,II, III, IV คณิตศาสตร์ประยุกต์ ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ฟิสิกส์ I, II, III, IV เคมี I, II, III, IV และชีววิทยา I, II, III, IV เป็นต้น-

๗. หลักสูตรส่วนบุคคล

๗.๑ **หลักสูตรที่ใช้การจัดระดับเป็นเกณฑ์** หลักสูตรส่วนบุคคลที่ใช้การจัดระดับเป็นเกณฑ์ ดำเนินการเรียนจะเป็นลักษณะจัดระดับแทนการเรียนที่ยึดโยงอยู่กับระดับชั้นเรียน มาตรฐานการประเมินผลการเรียนจะแตกต่างกันในแต่ละระดับ ดังนั้นเด็กที่เรียนอยู่ชั้นเดียวกันอาจจะเรียนวิชาเดียวกันแต่ต่างระดับกันได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในวิชานั้น ๆ ของแต่ละบุคคล ตัวอย่างเช่น นักเรียนที่มีความสามารถในระดับใกล้เคียงกันสามารถเรียนด้วยกันเป็นกลุ่มในชั้นเดียวกันได้ หรือนักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน เรียนอยู่ในชั้นเดียวกันก็อาจจะย้าย ห้องเรียนไปเรียนวิชาหนึ่งในห้องอื่น ได้โดยเสรีเช่นเดียวกับที่ถือปฏิบัติกันในวิทยาลัย

นักเรียนสามารถเลือกระดับที่เหมาะสมกับตนเองในแต่ละวิชาได้หลังจากที่ได้ปรึกษากับครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนวแล้ว- แต่อย่างไรก็ตามมีการกำหนดระดับต่ำสุดในแต่ละวิชา ซึ่งนักเรียนจะต้องเรียนให้ถึงระดับนั้นตลอดระยะเวลา ๑๐ ปีของการศึกษา พื้นฐานตัวอย่างเช่น กรณีมีทั้งหมด ๑๕ ระดับ ระดับต่ำสุดที่นักเรียนทุกคนต้องไปให้ถึงคือ ระดับ ๑๐ นอกจากนี้ยังมีการจัดแผนการเรียนเสริมพิเศษให้นักเรียนที่เรียนช้ากว่าคนอื่น ๆ ด้วย สำหรับนักเรียนที่มีความโดดเด่นและสามารถบรรลุระดับสูงสุดได้ภายใน ๑๐ ปีก็อาจลงเรียนในวิชาเลือกที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษได้ในชั้นปีที่ ๒ และ ๓ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

๗.๒ **หลักสูตรในลักษณะเสริมและลงลึก** วิชาเรียนทุกวิชาในการศึกษาพื้นฐาน ยกเว้นวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ จะใช้หลักสูตรส่วนบุคคลในลักษณะเสริมและลงลึก เช่น วิชาสังคมศึกษา เนื้อหาของหลักสูตรพื้นฐานจะเหมาะกับนักเรียนในระดับกลางของแต่ละชั้นเรียน โดยหลักสูตรประเภทนี้จะทำการสอนเสริมให้แก่เด็กที่เรียนช้า ส่วนนักเรียนที่สมองไวปัญญาเลิศก็จะเป็นการสอนแบบลงลึกในเนื้อหาวิชา สำหรับวิชาภาษาเกาหลีและวิทยาศาสตร์จะถูกบรรจุอยู่ในหลักสูตรส่วนบุคคลประเภทสอนเสริมและลงลึกจนกว่าจะได้รับการบรรจุเป็นหลักสูตรที่จัดเนื้อหาตามระดับ

๗.๒.๑ เนื้อหาการสอนแบบลงลึกเป็นเนื้อหาประเภทที่นำความคิดรวบยอดหลัก ๆ ของเนื้อหาพื้นฐานมาประยุกต์ ขณะที่เนื้อหาการสอนเสริมนั้นมุ่งหมายช่วยให้นักเรียน

ที่เรียนซ้ำสามารถสร้างความเข้าใจในความคิดรวบยอดที่อยู่ในเนื้อหาพื้นฐานได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งจะช่วยลดอุปสรรคการเรียนรู้ในขั้นสูงขึ้นไปให้เหลือน้อยที่สุด

๓.๒.๒ การจัดหลักสูตรเสริมและลงลึก อาจจัดกลุ่มตามชั้นเรียน หรือจัดตามระดับของแต่ละวิชา เหมือนกับหลักสูตรส่วนบุคคลประเภทจัดระดับเนื้อหาสาระก็ได้

๘. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ออนไลน์, ๒๐๑๕)

๘.๑ **มีมนุษยสัมพันธ์ดี** ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นเป็นปกติวิสัย มีน้ำใจ มีคุณธรรมสูง มีความรับผิดชอบต่อชุมชน ปฏิบัติตนอยู่บนความเชื่อมั่นว่ามนุษย์จะสามารถค้นพบความหมายของชีวิตได้ด้วยการรักษาสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างมนุษย์ด้วยกัน และมุ่งรักษาสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมด้วย

๘.๒ **มีความคิดสร้างสรรค์** โดยสามารถกระตุ้นให้เกิดความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในด้านเทคโนโลยี ข่าวสารและความรู้ มุ่งมั่นที่จะนำความรู้มาช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต

๘.๓ **มีใจที่เปิดกว้าง** เป็นผู้มีโลกทัศน์กว้างไกลตระหนักว่าวิถีชีวิตของแต่ละคนมิได้มีขอบเขตจำกัดอยู่แต่ในบ้าน และประเทศของตนเท่านั้น แต่ยังคงคบหาสมาคมกับโลกกว้างด้วยโดยสามารถดำเนินชีวิตร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ได้อย่างสงบสุข เพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองของโลก และเป็นพลเมืองเกาหลีผู้มีเกียรติภูมิ สามารถเปิดประตูประเทศออกสู่ยุคสมัยโลกาภิวัตน์ ความเป็นสากล และลัทธิเสรีนิยมได้อย่างเต็มภาคภูมิ

๘.๔ **มีความใฝ่ใจในงาน** มิใช่เป็นเพียงผู้ที่ทุ่มเทให้กับหน้าที่การงานเท่านั้น แต่ยังคงเป็นผู้มีอิสระและมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานควบคู่ไปกับการมีจรรยาบรรณด้วยไม่แบ่งแยกงานต้องมองว่างานทุกประเภทล้วนมีคุณค่าน่ายกย่องเหมือนกันหมด

๘. ภาคการศึกษา กฎหมายการศึกษากำหนดวันเวลาการเรียนในรอบปีการศึกษาของ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย เรียน ๒๒๐ วัน มี ๒ ภาค ปิดเทอม ๓ ครั้ง มีการเรียนการสอน ๕ วันต่อสัปดาห์

ภาคเรียนที่ ๑ เริ่ม ต้นเดือนมีนาคม – ปลายเดือนกรกฎาคม ปิดเทอมฤดูร้อน

ภาคเรียนที่ ๒ เริ่ม ปลายเดือนสิงหาคม – ปลายเดือนธันวาคม ปิดเทอมฤดูหนาว

ภาคพิเศษ หลังปิดเทอมฤดูหนาว มีการเรียน ๑-๒ สัปดาห์ในเดือนกุมภาพันธ์ จึงปิดเทอมฤดูใบไม้ผลิ

๑๐. เกาหลีใต้ปรับแผนการเรียนรู้ใหม่ ผู้ศตวรรษที่ ๒๑ แผนการเรียนรู้ใหม่ คือ

๕.๑ Smart Education เป็นนโยบายใหม่ของรัฐบาลที่ต้องการปฏิรูประบบการศึกษาให้ทุกโรงเรียนเปลี่ยนระบบการศึกษาเป็นแบบ Digital เพื่อสร้างความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานให้ได้ทั่วประเทศภายในปี ๒๐๑๕ การเรียนโดยใช้ตำรา Digital นั้น ทำให้เด็กอยากเรียนรู้มากขึ้น และที่สำคัญ คือ สามารถแก้ไขเนื้อหาในบทเรียนได้ทันทีในขณะที่ตำรากระดาษต้องใช้เวลาานาน ซึ่งหลังจากที่ได้มีการใช้เครื่องมือ Digital ในการเรียน พบว่าโรงเรียนประถมกว่า ๑๑๐ แห่ง มีผลการเรียนเชิงวิชาการที่ดีขึ้นด้วย

๕.๒ สังคมผู้การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการศึกษาในระดับชาติที่มองออกไปนอกโรงเรียน มีการจำแนกหลักสูตรการศึกษานอกระบบในลักษณะการจัดการศึกษาตลอดชีวิตแก่ปวงชนแยกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรมเอกชน และภาคบริการสังคม การจัดให้บริการการศึกษาในแต่ละส่วนจัดในลักษณะแยกออกจากกันและพัฒนาผ่านการประสานงานและความร่วมมือจากส่วนอื่นๆ ที่ประกอบกันเป็นบริบทรวมของนโยบายการศึกษาตลอดชีวิตการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนให้ความสำคัญกับชุมชน ท้องถิ่นทั่วประเทศ ตัวอย่างเช่นมีการเชื่อมโยงโรงเรียนเข้ากับชุมชนท้องถิ่น บริษัท ห้างร้านธุรกิจ และอุตสาหกรรม ควรเปิดกว้างสำหรับสมาชิกในชุมชน ควรมีการนำข้อมูลทางวัฒนธรรมที่ได้จากห้องสมุด และพิพิธภัณฑ์ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมทางการศึกษาและควรมีการเปิดสอนหลักสูตรการศึกษาต่างๆ ผ่านระบบการสื่อสารทางไกล เป็นต้น การจัดการศึกษาตลอดชีวิตแก่ปวงชนที่แยกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่

๕.๒.๑ ภาครัฐ: ควรดำเนินงานในลักษณะช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างหน่วยงานที่จัดทำหลักสูตรการสอน และฝึกอบรมอย่างอิสระ

๕.๒.๒ ภาคอุตสาหกรรมเอกชน: กิจกรรมหลักสูตรการจัดการศึกษานอกระบบต้องได้รับหลักประกันอิสระภาพอย่างสูงสุด การจัดการเน้นที่ภาคเอกชนเป็นสำคัญ

๕.๒.๓ ภาคบริการสังคม: ควรมีการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมหลักสูตรการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับบริการอาสาสมัคร บริการบรรเทาทุกข์

สรุป สาธารณรัฐเกาหลีใต้สร้างระบบการศึกษาสมัยใหม่ ที่มุ่งพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการเป็นสังคมแห่งความรู้ (Knowledge-based Society) สร้างสถานะแวดล้อมที่

กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คนเกาหลีมีความรู้ ความสามารถ มีความทันสมัย และที่สำคัญ คือ มีจริยธรรม แต่ยังคงความเป็นเลิศด้านการศึกษาและดำรงมาตรฐานของระบบ การศึกษาของเกาหลีได้อีกด้วย

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดการปฏิรูปการศึกษา และหลักสูตรแกนกลางพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา

ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูประบบการศึกษาของไทย โดยศึกษาจากการใช้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ระดับประถมศึกษา โดยได้ศึกษางานวิจัยของ ประเทศไทย ๘ เรื่อง และงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรต่างประเทศ ๑ เรื่อง โดยสรุปได้ ดังนี้

๑. สรุปผลการวิจัยนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช ๒๕๕๑ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๕๒ จำนวน ๒๗๘ โรงเรียน จาก ๑๐๕ เขตทั่วประเทศ และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๓ คน เป็นบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา พบว่า (รุ่งนภา นุตรวงศ์และคณะ, ๒๕๕๓ : ๗-๑๕)

๑.๑ การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง ๓ ส่วนใหญ่ได้รับจากการอบรม มากที่สุด รองลงมาคือจากเอกสาร/ เว็บไซต์ที่ส่วนกลางจัดทำขึ้น โดยได้รับข้อมูลจากกรณีศึกษา ติดตามของส่วนกลางน้อยกว่าแหล่งข้อมูลอื่น ๆ มีความพึงพอใจการอบรมของส่วนกลาง โดยใช้ วิทยากร โดย สพฐ. มากกว่าการอบรมของเขตพื้นที่การศึกษา หลังอบรมแล้วให้วิทยากรแกนนำ ขยายผลสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร ประโยชน์ของการอบรม ช่วยให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ รวมทั้งได้รับเอกสารพร้อมทั้งสื่อที่เป็นประโยชน์ สำหรับการพัฒนาหลักสูตร แต่พบปัญหา คือ ข้อมูลและเอกสารที่ใช้ในการอบรมมีการปรับเปลี่ยน บ่อย วิทยากรแกนนำสื่อสารคลาดเคลื่อน และสิ่งที่อบรมให้วิทยากรแกนนำยังไม่มีความชัดเจน เพียงพอที่จะขยายผลต่อแก่บุคลากรในสถานศึกษาถึงร้อยละ ๖๖.๖๖ ของกลุ่มตัวอย่าง และมีความเห็นว่าวิธีการและกิจกรรมในการอบรมควรมีการปรับปรุง ในเรื่อง การให้ฝึกปฏิบัติน้อย ขาดการสะท้อนกลับผลงานจากการปฏิบัติที่ชัดเจนเพียงพอ ข้อมูลจากวิทยากรขาดความชัดเจนซึ่ง

ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจของผู้เข้ารับการอบรม สำหรับหัวข้อที่ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจมาก เป็นหัวข้อเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการกว้างๆ เช่น เรื่องหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนหัวข้อที่ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีความเข้าใจในระดับปานกลางถึงน้อยเป็นหัวข้อที่อาศัยความเข้าใจจากการฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น

๑.๒ ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการนำหลักสูตรแกนกลางสู่การปฏิบัติ คือ สถานศึกษาร้อยละ ๔๗.๖๕ มีกระบวนการจัดทำหลักสูตรไม่ครบตามขั้นตอน ส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนและกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นใน เรื่องการพัฒนากรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษาในระดับมาก ศึกษานิเทศก์ร้อยละ ๕๘.๐๕ เห็นด้วยที่เขตพื้นที่การศึกษาจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นจะเป็นประโยชน์และช่วยให้สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นยิ่งขึ้น เพราะพบว่ามีโรงเรียนต้นแบบที่นำร่องการใช้หลักสูตรที่จัดทำหน่วยการเรียนรู้เพื่อใช้ในการเรียนการสอนเสร็จครบทุกหน่วยเพียงร้อยละ ๓๘.๕๗ โดยสาเหตุสำคัญที่ทำให้การจัดทำหน่วยการเรียนรู้เสร็จไม่ทันเมื่อเปิดภาคเรียนเป็นเพราะครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน รองลงมาคือ ครูมีภาระงานมาก และระยะเวลาจัดทำมีจำกัด นอกจากนี้การบรรจุสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ มีสถานศึกษาที่จัดสอนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นรายวิชาเพิ่มเติมเพียงร้อยละ ๒๗.๖๕ จัดไว้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนร้อยละ ๑๖.๔๑ และร้อยละ ๖.๑๕ จัดในลักษณะโครงการบูรณาการ

๑.๓ คุณภาพของกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และ หลักสูตรสถานศึกษาพบว่า เอกสารกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษาส่วนใหญ่มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน แต่คุณภาพของแต่ละองค์ประกอบยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ทั้งเรื่องความถูกต้องซึ่งทำให้ขาดความเข้าใจที่ชัดเจนของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

๑.๔ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากร การนิเทศติดตามช่วยเหลือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ระยะเวลาในการจัดทำหลักสูตร และความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

๑.๕ ควรมีการทบทวนปรับปรุง ข้อกำหนดต่าง ๆ ของหลักสูตรแกนกลางฯ ที่เป็นข้อจำกัดในเรื่องโครงสร้างเวลาเรียนในส่วนของเวลาเรียนเพิ่มเติม และเกณฑ์การจบหลักสูตรแต่ละระดับให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดนโยบาย แผนขับเคลื่อน ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการประชุมและรายงานผลการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานในระดับเขตพื้นที่และสถานศึกษาเป็นระยะ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอเพื่อนำหลักสูตรแกนกลางไปสู่การปฏิบัติตั้งแต่การพัฒนาบุคลากร การกำกับติดตาม การประชาสัมพันธ์และการผลิตสื่อเผยแพร่แก่สาธารณชน จัดสรรงบประมาณให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้เพียงพอสำหรับพัฒนาและใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาอย่างจริงจังในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร บทบาทหน้าที่ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในกระบวนการพัฒนาและใช้หลักสูตร ลดภาระงานของครูในด้านธุรการ เพื่อให้ครูมีเวลาในการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอนอย่างเต็มที่

นอกจากนี้ควรปรับปรุงโครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรแกนกลาง จากการกำหนดเพดานเวลาเรียนในส่วนที่เพิ่มเติม ในแต่ละระดับชั้นให้มีความยืดหยุ่นยิ่งขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาสามารถขยายเวลาได้ตามความเหมาะสม และสามารถจัดหลักสูตรได้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทและความต้องการมากขึ้น สำหรับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นเขตพื้นที่การศึกษาควรพัฒนาปรับปรุงเอกสารกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ในเรื่องเป้าหมาย/จุดเน้น สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การประเมินคุณภาพระดับท้องถิ่น เพื่อให้สามารถนำไปใช้จริงและประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม เร่งพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารยุคใหม่ ที่เป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรซึ่งเป็นหัวใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สามารถช่วยเหลือและ ให้คำแนะนำแก่ครู ตลอดจนสามารถตัดสินใจทิศทางที่ถูกต้องในการนำพาให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการนิเทศติดตาม เป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ

๒. ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียน
 ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เก็บข้อมูลจากผู้บริหาร โรงเรียน
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี จำนวน ๒๖๕ คน พบว่า (พิจิตร พรหมจารีย์, ๒๕๕๓ :
 ๕๐-๕๘)

๒.๑ ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดปานกลาง และขนาดใหญ่โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการเตรียม
 ความพร้อม การจัดสาระของหลักสูตร และการวางแผนในการนำหลักสูตรไปใช้ส่งผลต่อการ
 บริหารระดับมากสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร และ ด้านการปรับปรุง
 พัฒนาหลักสูตรตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษา
 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่าโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 ๐.๐๑ เช่นเดียวกับด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร และการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล และ
 สรุปผลการบริหารจัดการหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ส่วนด้านการ
 เตรียมความพร้อม การจัดสาระของหลักสูตรและการวางแผนในการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการ
 ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และพบว่า
 โรงเรียนขนาดใหญ่มีการเตรียมความพร้อม การจัดสาระของหลักสูตรและการวางแผนในการนำ
 หลักสูตรไปใช้ การดำเนินการใช้หลักสูตรและด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล และสรุปผล
 การบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

๒.๒ เปรียบเทียบปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี พบว่า การบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ อยู่ใน
 ระดับมาก และอยู่ในระดับมากทุกรายปัจจัย โดยปัจจัยการบริหารของโรงเรียนทั้งสามขนาดไม่มี
 ความแตกต่างแตกต่างกัน ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในระดับมากอันดับแรก
 คือ ด้านบรรยากาศในองค์กร รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำ และแหล่งการเรียนรู้ตามลำดับ ส่วน
 โรงเรียนขนาดกลางปัจจัยการบริหารอันดับแรก คือ ด้านภาวะผู้นำ รองลงมา คือ ด้านบรรยากาศใน
 องค์กร และด้านแหล่งการเรียนรู้ ตามลำดับ สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ปัจจัยการบริหารอันดับแรก
 คือ ด้านแรงจูงใจ รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำและแหล่งการเรียนรู้ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า
 ปัจจัยทางการบริหารทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ โดยปัจจัยด้านบุคลากรมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ส่วนปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมในองค์กร ด้านบรรยากาศในองค์กร ด้านแหล่งการเรียนรู้ ด้านแรงจูงใจ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านงบประมาณมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

๒.๓ การบริหารจัดการหลักสูตรทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยการบริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ โดยด้านการเตรียมความพร้อม การจัดสาระของหลักสูตรและการวางแผนในการนำหลักสูตรไปใช้มีความสัมพันธ์ในระดับสูง ส่วนด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับติดตามผลและสรุปผลการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และพบว่า ปัจจัยด้านบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วม ด้านภาวะผู้นำ และด้านแรงจูงใจเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรที่ดีที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ ๐.๗๕๖ มีค่าอำนาจพยากรณ์ร้อยละ ๖๓.๓๐

๓. การบริหารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดราชบุรี เก็บข้อมูล จากผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิชาการ โรงเรียน/หัวหน้าสำนักงานฝ่ายบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หัวหน้างานวัดผล หัวหน้างานวิจัยและพัฒนา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น ๖๐ คน จาก ๔ โรงเรียนพบว่า(ศักดิ์ดา ใจตรง, ๒๕๕๓ : ๑๔๗- ๑๕๓)

๓.๑ การจัดทำหลักสูตรมีการกำหนดเรื่อง วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา รหัสวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คำอธิบายรายวิชา กำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตร และระเบียบการวัดประเมินผลครบถ้วน

๓.๒ การดำเนินการจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียน มีการจัดทำโครงสร้างรายวิชา ให้นักเรียนเสนอแผนที่ต้องการเรียน ความต้องการของชุมชน(กรณีท้องถิ่น)นำมาออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward design) และกำหนดคุณสมบัติการจบการศึกษา

๓.๓ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยยึดจากโครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเป้าหมาย/ จุดเน้น ความพร้อม จุดเน้นของสถานศึกษา มีกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะโดยกำหนดเป็นจำนวนชั่วโมงในแต่ละระดับการศึกษา มีการจัดระเบียบว่าด้วยเรื่องการวัดและประเมินผล

๓.๔ การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา มีการพัฒนาบุคลากร สนับสนุนงบประมาณ และทรัพยากร (จัดสรรสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ในการสอน) ดำเนินการแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ

๓.๕ การกำกับคุณภาพสถานศึกษา มีการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร การประกันคุณภาพภายใน การวิจัยและติดตามการใช้หลักสูตร

๔. การประเมินการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนบ้านท่าทราย (พวงลำเลืองราษฎร์อนุสรณ์) จังหวัดสมุทรสาคร เก็บข้อมูลจาก ครูผู้สอนหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน ๕ คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ ในปีการศึกษา ๒๕๕๓ จำนวน ๓๖ คน พบว่า (สิริพร ประสานแก้ว, ๒๕๕๔ : ๔๘-๖๕)

๔.๑ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

๔.๑.๑ ปัจจัยเบื้องต้นของการใช้หลักสูตรในภาพรวม มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

๔.๑.๑.๑ ด้านบุคลากร ในภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ยกเว้น ครูมีความรู้ ความเข้าใจ รู้เป้าหมาย และ วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาของหลักสูตร มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

๔.๑.๑.๒ ด้านงบประมาณ ในภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดและไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ โรงเรียนมีงบประมาณสนับสนุนการปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพียงพอ รองลงมา คือ มีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำสื่อ การสอนอย่างเพียงพอ และมีงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างเพียงพอ ตามลำดับ

๔.๑.๑.๓ ด้านเอกสารประกอบหลักสูตรและด้านสื่อการสอน มีความพร้อมในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

๔.๑.๑.๔ ด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ในภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยข้อที่มีความพร้อมในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนได้ ศึกษาและค้นคว้า หาข้อมูลและมีบริการห้องสมุดที่ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ เกี่ยวกับการงาน อาชีพและเทคโนโลยี

๔.๑.๒ ความเหมาะสมในการบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเรียงตามลำดับคือ โรงเรียนมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร และโรงเรียนสนับสนุนวัสดุ/อุปกรณ์ ในการผลิตและการใช้สื่อ

๔.๑.๓ กระบวนการใช้หลักสูตรในภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน สำหรับรายละเอียดแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรใน ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ย ต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร และโรงเรียนสนับสนุนวัสดุ/อุป กรณ์ในการผลิตใช้สื่อตามลำดับ ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมมีความเหมาะสมใน ระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยข้อที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์ การประเมิน คือ ครูจัดกิจกรรมเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ครูจัดกิจกรรมส่งเสริมการทำ โคร่งงาน และด้านการวัด และประเมินผลในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การ ประเมิน โดยข้อที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ครูวัดและ ประเมินผลตามสภาพ จริง และ ครูแจ้งผลการประเมินให้นักเรียนและผู้ปกครองรับทราบ

๔.๒ นักเรียนมีความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้

๔.๒.๑ ปัจจัยเบื้องต้นของการใช้หลักสูตรในภาพรวม มีความพร้อมอยู่ใน ระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

๔.๒.๒ ด้านบุคลากร (ครูผู้สอน) เป็นผู้ฟังที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นมี ความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมา คือ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน และมีความสามารถในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับ

๔.๒.๓ ด้านเอกสารประกอบหลักสูตร มีคู่มือสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ มีแบบเรียนครบถ้วนตามหลักสูตรให้นักเรียนศึกษา และมีแบบฝึกหัดครบตามจำนวนนักเรียนตามลำดับ

๔.๒.๔ ด้านสื่อการสอน มีสื่อเหมาะสมกับกิจกรรมและวิชาที่สอนมากที่สุด รองลงมาคือ สื่อมีจำนวนเพียงพอ และมีความทันสมัยสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันตามลำดับ

๔.๒.๕ ด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก มีห้องเรียนสำหรับการจัดการเรียนรู้เหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูล และมีวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ

๔.๓. การประเมินด้านผลผลิตของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๗ ส่วนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ ๑๐๐

๔.๔ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ดังนี้
ด้านบุคลากร ครูบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการศึกษาของหลักสูตร ควรมีการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรเพิ่มเติม กรณีครูขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (การงานอาชีพ) ควรมีการอบรมศึกษาดูงาน และครูบางคนขาดความรู้ ความสามารถทำให้นักเรียนได้รับความรู้ไม่เต็มที่

ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณ ควรมีการระดมจัดหาทรัพยากร ส่วนด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ยังเป็นอุปสรรค และด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์อำนวยความสะดวกมีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน เนื่องจากงบประมาณน้อย เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร และ เครื่องพิมพ์สีมีเครื่องเดียว ควรมีอาคารละ ๑ เครื่อง

๕. การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต ๕

เก็บข้อมูลจาก ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้างานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๕ ปีการศึกษา ๒๕๕๑ จำนวน ๒๘๒ คน จาก ๑๔๑ โรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า (วาริ พงษ์ราษฎร์, ๒๕๕๔ : ๑๐๐-๑๐๓)

๕.๑ ระดับปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง โดยพบด้านการส่งเสริม สนับสนุน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ และด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้าน พบรายละเอียด ดังนี้

๕.๑.๑ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน พบว่า การจัดหางบประมาณและระดมทรัพยากร ทั้งภาครัฐและชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การสนับสนุนให้มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอ และเป็นปัจจุบัน และการจัดให้มีห้องเรียน ห้องพิเศษ และ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกอย่างเพียงพอ ตามลำดับ

๕.๑.๒ ด้านจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การกำหนดแนวการวัดผล ประเมินผลอย่างหลากหลาย ตามสภาพจริง มีหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ที่ชัดเจน และการติดตามการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ตามลำดับ

๕.๑.๓ ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ พบว่า การดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง ครบวงจรมีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรและงานวิชาการภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และบุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน มีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร ตามลำดับ

๕.๒ เปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีระดับปัญหาการบริหารจัดการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

๖. การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนใน สังกัดกรุงเทพมหานครที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

เก็บข้อมูลจาก รองผู้อำนวยการ โรงเรียนฝ่ายวิชาการและหัวหน้ากลุ่มสาระการ
เรียนรู้ จำนวน ๑๘ โรงเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ รวม ๑๖๒ คน ผลการศึกษาพบว่า (กษิรา
วารธรรมย์, ๒๕๕๖ : ๑๒๖-๑๓๑)

๖.๑ ระดับปัญหาการบริหารวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบปัญหา
การบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก ๓ ข้อ เรียงจากมากไปน้อย คือ ขาดการส่งเสริม สนับสนุนการ
ทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร โรงเรียน รองลงมา คือ ขาดการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรมาพัฒนา
หลักสูตรโรงเรียน และ การประชาสัมพันธ์เอกสารเกี่ยวกับคู่มือครูในการจัดทำหลักสูตรและแนว
ทางการนำหลักสูตรไปใช้ไม่ทั่วถึงเพียงพอ ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้านมีรายละเอียด ดังนี้

๖.๑.๑ ด้านการเรียนการสอน พบข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับมากเรียงจากมาก
ไปหาน้อย ๓ อันดับแรก ได้แก่ การจัดสรรห้องเรียนห้องพิเศษไม่เพียงพอ เช่น ห้องวิทยาศาสตร์
ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องแนะแนว เป็นต้น รองลงมา คือ การจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ตรงกับความ
ถนัดและวุฒิการศึกษา และการจัดแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนไม่หลากหลาย ตามลำดับ

๖.๑.๒ ด้านการวัดและประเมินผล พบข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ๓ ข้อ
เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ การประสานให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
วัดและประเมินผลนักเรียนมีน้อย รองลงมา คือ ครูวัดและประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีที่ไม่
หลากหลาย และขาดการพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผลให้มีมาตรฐานและคุณภาพ
ตามลำดับ

๖.๒ เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารวิชาการตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหาร พบว่า ตำแหน่งบริหารต่างกันมีระดับความคิดเห็นใกล้เคียงกัน โดยหัวหน้ากลุ่มสาระการ
เรียนรู้มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาวิชาการสูงกว่าตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่ม
สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารวิชาการมากที่สุด รองลงมาหัวหน้า
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหัวหน้ากลุ่มการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

๖.๓ ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารวิชาการ คือ ควรมีการจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ จัดอบรมพัฒนาหลักสูตรแก่ครู โดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้โดยตรงที่โรงเรียน

๗. การวิเคราะห์จุดเน้นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสาธารณรัฐเกาหลี พบว่า (วรินทร บุญยิ่ง, ๒๕๕๖ : ๑๐๕-๑๐๗) จุดเน้นของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสาธารณรัฐเกาหลี คือ การสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนและความคิดสร้างสรรค์ การปลูกฝังคุณธรรมอย่างเป็นระบบ และเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละระดับชั้น มีการลดรายวิชาที่ไม่สำคัญ และบูรณาการการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์เข้าไปในทุกรายวิชา เช่นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ ๓ เน้นปลูกฝังความเป็นระเบียบในสังคม กฎจราจร และจิตสำนึกการอยู่ร่วมกันในชุมชน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ถึงมัธยมศึกษาตอนต้น เน้นสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย(เคารพศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของมนุษย์เคารพกฎหมายบ้านเมือง การตัดสินใจที่ชอบด้วยเหตุและผล เป็นต้น) ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เน้นสิทธิและหน้าที่ของการเป็นพลเมืองโลก (ความเข้าใจอันดีต่อวัฒนธรรมอื่น ๆ สันติภาพศึกษา มรรยาทสากล เป็นต้น) มีการประเมินผลที่เป็นระบบ เชื่อมโยงสู่การเข้าศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ในระดับวิทยาลัย มหาวิทยาลัย อีกทั้งกิจกรรมในระดับวิทยาลัย มหาวิทยาลัย สนับสนุนกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์แก่สังคม การพัฒนาคนที่สมบูรณ์ทุกด้าน มีความสามารถเชิงสร้างสรรค์บนฐานความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็น สามารถประกอบอาชีพบนฐานความรู้ทางวิชาการที่กว้างขวางและทักษะที่หลากหลาย เข้าใจวัฒนธรรมของชาติ อุทิศตนเพื่อพัฒนาประเทศและเป็นพลเมืองดีของสังคมประชาธิปไตย ทั้งนี้มียุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ การอ่าน และหน้าที่พลเมือง ซึ่งผลการศึกษาของเจมส์ เบลันคา (James Bellanca) และ รอน แบรินด์ (Ron Brandt) (2010, p 11 อ้างถึงใน วรินทร บุญยิ่ง ๒๕๕๖ : ๑๐๖) พบว่าจุดเน้นของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสาธารณรัฐเกาหลีมีความสอดคล้องในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ (๒๑st Century Skills) ที่กำหนดเป้าหมายเพื่อสร้างคนให้มีคุณภาพ มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับ สามารถทำงานและใช้ชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ นอกจากมีความรู้ในวิชาหลัก (Core subjects) แล้วยังได้เน้นความรู้ในสหวิทยาการ

(Interdisciplinary) และต้องมีความรู้รอบตัวอื่นๆ ด้วย เช่น เศรษฐกิจ การเงิน การประกอบธุรกิจ หน้าที่พลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น มีทักษะชีวิต/ทักษะอาชีพ (Life and Career Skills) ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะทางสังคม การมองโลกในแง่ดี การควบคุมอารมณ์ การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น มีภาวะผู้นำ รู้จักการทำดีโดยไม่หวังผลตอบแทน มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะการเรียนรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่ (Learning and Innovation Skills) มั่นใจฝึกฝนพัฒนาตัวเองเรียนรู้ให้เกิดทักษะ เรียน โดยการปฏิบัติ (learning by doing) การคิดวิเคราะห์ เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะในการสื่อสาร และทักษะการให้ความร่วมมือ ที่สำคัญคือ ทักษะด้านสื่อสารสนเทศ และเทคโนโลยี ซึ่งเห็นได้จากวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายหลักสูตร แนวการบริหารจัดการหลักสูตร จุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียนมาตรฐานการเรียนรู้สำหรับผู้จบหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรและโครงสร้างเวลาเรียน สาระการเรียนรู้/รายวิชา และกิจกรรมเสริมหลักสูตร มาตรฐานและแนวทางการเรียนรู้สำหรับแต่ละระดับการศึกษา การวัดผลและประเมินผลการศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี

๘. สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๓
เก็บข้อมูลจาก ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๓ ในปีการศึกษา ๒๕๕๕ จำนวน ๓๑๗ คน และสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ๔ คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ๔ คน และครู ๔ คน รวม ๑๒ คน ผลการวิจัยพบว่า (เวชชัยยันต์ วัฒนันท์, ๒๕๕๗ : ๑๔๗-๑๗๒)

๘.๑ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ๗ ด้านการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับรายชื่อจากมากไปน้อย ดังนี้ มีการส่งเสริมและบูรณาการ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน การส่งเสริมให้ครูใช้นวัตกรรมที่หลากหลาย มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ประเมินผลการเรียนรู้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม นำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๘.๒ แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑ จากการสัมภาษณ์ครูผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษา ๑๑ ด้าน ดังนี้

๘.๒.๑ ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูต้องมีวิธีการถ่ายทอดความรู้ และปรับเปลี่ยนให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกสถานการณ์

๘.๒.๒ ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้บริหารต้องสร้างเจตคติที่ดีต่อเทคโนโลยี สามารถนำเทคโนโลยีไปใช้ในการบริหารจัดการและการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

๘.๒.๓ ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการจัดกิจกรรมอบรมสัมมนาให้ความรู้กับครูและบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๘.๒.๔ ด้านการพัฒนาคุณภาพครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมอบรมทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

๘.๒.๕ ด้านการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อการเรียนรู้ ให้สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ มีห้องสมุด ห้องปฏิบัติการอย่างเหมาะสมเพียงพอ

๘.๒.๖ ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง สร้างจิตสำนึกต่อบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนแปลง และให้รู้สึกว่าคุณคนได้รับผลประโยชน์

๘.๒.๗ ด้านการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา มอบหมายงานให้บุคลากรตามความถนัดตรงตามความสามารถและรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองตามสายการปฏิบัติงาน

๘.๒.๘ ด้านการบริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษา มีวิสัยทัศน์ในการบริหารที่ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง

๘.๒.๙ ด้านธรรมาภิบาลที่มีความโปร่งใสในการทำงาน ผู้บริหารยึดการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีเป็นไปตามระเบียบ มีขั้นตอนการทำงาน และรายงานอย่างเป็นระบบ

๘.๒.๑๐ ด้านงบประมาณที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดทำแผนพัฒนา การศึกษาบูรณาการเข้ากับการจัดทำงานงบประมาณ กำหนดรายจ่ายที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าใน การพัฒนาผู้เรียน ที่จะนำไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาการศึกษา

๘.๒.๑๑ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่างๆ เช่น ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจและร่วม ประเมินผล ตลอดจนทั้งสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหาร

สรุป หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนดให้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้มากซึ่งแตกต่างกับต่างประเทศ ที่กำหนดวิชาบังคับที่จำเป็น เพื่อเป็นพื้นฐานใน การศึกษาในชั้นสูงลดความยากและเนื้อหาหลง และให้ใช้เวลาที่เหลือเรียนรู้จากการทำกิจกรรมเสริม นอกห้องเรียน ให้ปฏิบัติจริงเข้าไปเรียนรู้จากชุมชนเพื่อสามารถอยู่กับโลกแห่งความเป็นจริงได้ เช่น ฝึกความมีระเบียบวินัย ความรักชาติ มีคุณธรรม มนุษยธรรม มีจิตสาธารณะ มีความอดทน การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นเป็นนิสัย ใฝ่ใจในการทำงานไม่เลื่องงาน ความคิดสร้างสรรค์ ระบบการศึกษาเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง จัดหลักสูตรการเรียนการสอนตามความถนัดของ นักเรียนที่หลากหลาย ใช้การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ เรียนรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ ทุกเวลาเพื่อสร้างสังคม การเรียนรู้ตลอดชีวิตนอกโรงเรียน

บทที่ ๓

แนวคิดค่านิยมของประเทศไทย

ค่านิยมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล เพราะค่านิยมจะเป็นเครื่องตัดสินใจ กำหนดหรือผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปทางใดทางหนึ่ง จนกลายมาเป็นวิถีชีวิตของคนไทย ในอดีตค่านิยมของคนไทย คือ ความเอื้ออาทรเมตตาคุณต่อกันด้วยค่านิยมของความเป็นไทยที่ถูกถ่ายทอดมาอย่างต่อเนื่อง ชาวต่างชาติที่ได้มาเยี่ยมเยือนต่างซาบซึ้งและประทับใจในความมีวัฒนธรรมด้วยค่านิยมที่งดงาม ประเทศไทยเป็นหนึ่งในโลกที่มีเสน่ห์ ผู้คนยิ้มแย้มแจ่มใส ทรัพยากรเพียบพร้อม ไครมาเยือนจะประทับใจในมิตรไมตรี จนมีสื่อมวลชนตลอดจนองค์กรต่างๆ ได้เผยแพร่เกียรติภูมิไปทั่วโลก แต่ด้วยการพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญกับระบบทุนนิยม รวมทั้งกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้คนไทย สังคมไทย โดยเฉพาะกลุ่มเด็กเยาวชนหรือ ผู้ใหญ่บางกลุ่มกำลังจะเสื่อมและห่างไกลจากค่านิยมที่งดงามจนน่าวิตกยิ่ง ภายหลังการเข้ามาบริหารประเทศของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เมื่อ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เห็นว่าสิ่งที่ปัญหาของคนไทยและประเทศไทยที่ต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน โดยเฉพาอย่างยิ่งประชาชนในทุกระดับชั้น ทุกเพศ ทุกวัย คือ การสร้างค่านิยมหลักของคนไทย เพื่อให้คนไทยร่วมกันสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง โดยให้ความสำคัญกับการสร้างค่านิยมหลัก ๑๒ ประการให้คนในชาติมีความเข้มแข็งก่อนค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ ประกอบด้วย

๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันหลักของชาติในปัจจุบัน
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทางตรงและทางอ้อม
๕. รักษาวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทยอันงดงาม
๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เพื่อแผ่และแบ่งปัน
๗. เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
๘. มีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่
๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราช ดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๑๐. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่าย จำหน่าย และขยายกิจการเมื่อมีความพร้อมโดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี

๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความ ละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา

๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและต่อชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

นอกจากนี้การที่คนไทยจะอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเป็นสุขนั้น คนไทยต้องรู้ถึง หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง เรียนรู้เรื่องวัฒนธรรมของประเทศไทย การ ดำเนินชีวิตรวมทั้งการประกอบสัมมาชีพตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างเศรษฐกิจ และสังคมให้เข้มแข็ง และต้องเรียนรู้การเป็นพลเมืองที่ดีเพื่อนำมาปฏิบัติอย่างถูกต้อง เพื่อให้มีพลัง ในการร่วมสร้างชาติ สร้างเยาวชนของชาติให้เข้มแข็ง เพื่อยืนหยัดอยู่ในสังคมโลกได้อย่างยั่งยืน และมีศักดิ์ศรี ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึงหลักการแห่งระบอบประชาธิปไตย พระราชบัญญัติวัฒนธรรม แห่งชาติ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดการเป็นพลเมืองที่ดีเพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งในการ วิเคราะห์แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

หลักการแห่งระบอบประชาธิปไตย

สำนักงานสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐ (ออนไลน์, ๒๕๕๘) ได้เขียน หลักการแห่งระบอบประชาธิปไตยไว้ดังนี้

๑. ประชาธิปไตยคืออะไร (What is Democracy?)

ประชาธิปไตยมาจากภาษากรีก “Demos” แปลว่าประชาชน ระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีอำนาจเหนือฝ่ายนิติบัญญัติและรัฐบาล หลักการและหลักปฏิบัติของระบอบ ประชาธิปไตยประกอบด้วย การปกครองที่ประชาชนทุกคนเป็นผู้ใช้อำนาจและมีหน้าที่ที่ต้อง รับผิดชอบ ประชาชนได้รับการคุ้มครองเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย เช่น เสรีภาพใน การพูด การนับถือศาสนา การจัดตั้งองค์กร การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจและ วัฒนธรรมของสังคมอย่างเต็มที่ การเคารพเจตนารมณ์ของคนส่วนใหญ่ ขณะเดียวกันก็ให้ความ คุ้มครองสิทธิพื้นฐานของแต่ละบุคคลและคนส่วนน้อยด้วย- การกระจายอำนาจลงสู่ระดับภูมิภาค

และระดับท้องถิ่นเพื่อไม่ให้เกิดการรวมศูนย์อำนาจ การเลือกตั้งมีความเสรีและยุติธรรม พรรคการเมืองมีการแข่งขันกันอย่างแท้จริง รัฐบาลต้องอยู่ภายใต้หลักนิติธรรม และต้องสร้างหลักประกันว่าประชาชนทุกคนจะได้รับการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย

สังคมในระบอบประชาธิปไตยเป็นสังคมที่ยอมรับในความแตกต่าง การร่วมมือและการประนีประนอม การจะได้มาซึ่งนั้นตามมติต้องอาศัยการประนีประนอม และบางครั้งก็ไม่ได้มาเสมอไป สอดคล้องกับคำพูดของมหาตมะ คานธีที่ว่า “การขาดความอดกลั้นคือรูปแบบหนึ่งของความรุนแรง และเป็นอุปสรรคของการเจริญเติบโตของจิตวิญญาณประชาธิปไตย”

๒. การถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ การคุ้มครองสิทธิของคนส่วนน้อย (Majority Rules, Minority Rights)

หากมองอย่างผิวเผินแล้ว หลักการของการถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์และการคุ้มครองสิทธิของคนส่วนน้อยมีความขัดแย้งกัน แต่แท้จริงแล้วหลักการนี้เปรียบได้กับสองเสาหลักที่ค้ำยันพื้นฐานของระบอบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ เป็นวิธีการในการจัดตั้งรัฐบาล และเป็นหลักในการตัดสินใจประเด็นสาธารณะต่าง ๆ แต่ไม่ใช่เป็นช่องทางสำหรับการกดขี่ ระบอบประชาธิปไตยไม่ได้ให้สิทธิแก่กลุ่มจัดตั้งกลุ่มใดไปคุกคามผู้อื่นอันใด กลุ่มเสียงข้างมากก็ไม่มีสิทธิพาดสิทธิและเสรีภาพพื้นฐานของคนส่วนน้อยหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งอันนั้น สิทธิมนุษยชนพื้นฐานที่รัฐบาลประชาธิปไตยต้องปกป้อง ประกอบด้วยเสรีภาพในการพูดแสดงความคิดเห็น การแสดงออก เสรีภาพทางศาสนาและความเชื่อ การได้รับความคุ้มครองตามกระบวนการทางกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน เสรีภาพในการจัดตั้งองค์กร การเข้ามามีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างเต็มที่ การคุ้มครองสิทธิของคนส่วนน้อยเพื่อรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ธรรมเนียมปฏิบัติทางสังคม การยอมรับในความแตกต่างทางความคิดและค่านิยมระหว่างคนกลุ่มน้อย การถกเถียงอภิปราย และการประนีประนอมเท่านั้นที่จะทำให้สังคมที่เสรีสามารถตกลงกันได้และเป็นการตกลงที่ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์และคุ้มครองเสียงข้างน้อย

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างพลเรือน-กองทัพ (Civil-Military Relations)

กองทัพในระบอบประชาธิปไตยจะรับใช้ประเทศชาติมากกว่าที่จะเป็นผู้นำประเทศ ผู้นำทางทหารให้คำแนะนำแก่ผู้นำที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาและปฏิบัติตามคำสั่งใจของผู้นำ การที่พลเรือนจำเป็นต้องนำพาทองทัพของชาติ และตัดสินใจในประเด็นที่เกี่ยวกับการ

ป้องกันประเทศเพราะผู้นำพลเรือนเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกจากประชาชน จึงมีหน้าที่ที่ต้องตัดสินใจ และรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนเอง กองทัพในระบอบประชาธิปไตยดำรงอยู่เพื่อปกป้องประเทศชาติและเสรีภาพของประชาชน กองทัพไม่มีหน้าที่สนับสนุนแนวคิดทางการเมือง หรือแนวคิดของกลุ่มชาติพันธุ์และกลุ่มทางสังคมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ กองทัพต้องจงรักภักดีต่ออุดมการณ์ของชาติ ต้องเคารพในหลักนิติธรรม ผู้นำทางทหารอาจเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และเท่าเทียมในด้านการเมืองเช่นเดียวกับประชาชนธรรมดาทั่วไป แต่ในฐานะผู้ออกเสียงคนหนึ่งเท่านั้น

๔. พรรคการเมือง (Political Parties)

เพื่อปกป้องและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในระดับบุคคล ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยต้องร่วมกันเลือกรัฐบาล ผ่านช่องทางหลักคือพรรคการเมืองๆ ที่จัดตั้งรัฐบาลมีหน้าที่ผลักดันนโยบายและโครงการต่าง ๆ ให้ประกาศใช้เป็นกฎหมาย ในระบอบประชาธิปไตยพรรคการเมืองจึงให้ความเคารพและตระหนักถึงอำนาจของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ส่วนพรรคการเมืองที่แพ้เลือกตั้งจะสวมบทบาทฝ่ายค้าน พรรคฝ่ายค้านมีสิทธิอันชอบธรรมที่จะวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของพรรคเสียงข้างมากและนำเสนอแนวทางของตนเอง ความแตกต่างทางความคิดทางการเมืองถ้ามีค่านิยมประชาธิปไตยร่วมกัน จะมีเสรีภาพในการพูด การถกเถียงที่สันติและเสรี การนับถือศาสนา และการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน เมื่อถึงเวลาเลือกตั้งใหม่พรรคฝ่ายค้านก็จะมีโอกาสณรงค์เพื่อเสนอแนวคิดของตนเพื่อขอคะแนนเสียงจากประชาชนได้อีก-การต่อสู้ระหว่างพรรคการเมือง คือ การแข่งขันเพื่อรับใช้ประชาชน

๕. หน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย (Citizen Responsibilities)

(สำนักงานสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐ, ออนไลน์, ๒๕๕๘)

รัฐบาลประชาธิปไตยแตกต่างจากรัฐบาลเผด็จการตรงที่รัฐบาลประชาธิปไตยดำรงอยู่เพื่อรับใช้ประชาชน และประชาชนเองก็ยินยอมที่จะปฏิบัติตามกฎและหน้าที่ที่ใช้ปกครองตน

การเป็นพลเมืองหมายถึงการมีส่วนร่วม มีความอดทน มีความรับผิดชอบในการทำงานอย่างหนักในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ นอกเหนือจากการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเท่านั้น บางประเทศ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนหมายถึง ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการไม่เห็นด้วยและวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลทั้งประเด็นปัญหาในระดับท้องถิ่นและระดับชาติได้โดยผ่านสื่อเสรี นอกจากนี้ประชาชนต้องเคารพกฎหมาย จ่ายภาษีอย่างตรงไปตรงมา การเข้า

ร่วมพรรคการเมือง และมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงเพื่อสนับสนุนนักการเมืองของตน มีสิทธิเสรีภาพที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางราชการ หรือเข้าร่วมกลุ่มชุมชน หรือร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคมที่ตนสนใจได้ ต้องยอมรับอำนาจของรัฐบาลที่ชนะการเลือกตั้ง รวมทั้งการเคารพในสิทธิของผู้ที่มีความเห็นแตกต่าง ในทางกลับกันเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทราบดีว่าประชาชนทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน และต้องไม่มีการถือรายชื่อบังหลวมเกิดขึ้นในระบอบประชาธิปไตย

๖. เสรีภาพของสื่อ (A Free Press)

ในระบอบประชาธิปไตยสื่อมีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารทำหน้าที่เสมือนสุนัขเฝ้าบ้าน มีอิสระจากการควบคุมของรัฐบาล รัฐบาลต้องไม่มีการแต่งตั้งหน่วยงานมากำกับดูแลเนื้อหาหรือกิจกรรมของนักหนังสือพิมพ์ การที่สื่อมีความเสรีทำให้ประชาชนได้รับข่าวสาร ทำให้ผู้นำประเทศต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตน และยังเป็นเวทีแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เป็นปัญหาทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ตัวสื่อเองก็ต้องทำงานอย่างมีความรับผิดชอบในการเสนอข่าว รายงานข่าวบนพื้นฐานของข้อเท็จจริง ไม่โอนอ่อนตามความเห็นของคนส่วนใหญ่ หรือรายงานข่าวเอาใจรัฐบาล ต้องตอบคำร้องเรียนเกี่ยวกับการรายงานข่าวของตนซึ่งมีผู้ร้องเรียนผ่านทางสมาคมวิชาชีพ คณะกรรมการสื่อ และผู้ตรวจสอบในองค์กรของตน บางครั้งรัฐบาลอาจต้องจำกัดสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลที่รัฐพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องละเอียดอ่อนไม่เหมาะให้คนทั่วไปได้รับรู้ แต่นักหนังสือพิมพ์ในระบอบประชาธิปไตยก็มีเหตุผลเพียงพอที่จะตามล่าข้อมูลเหล่านั้น

๗. หลักนิติธรรม (The Rule of Law)

หลักนิติธรรมทำหน้าที่ปกป้องสิทธิพื้นฐานด้านการเมือง สังคมและเศรษฐกิจ และเตือนเราว่าระบบทรราชย์และภาวะไร้ชื่อแปไม่ใช่วางเลือกเพียงประการเดียวของมนุษยชาติหลักนิติธรรมจึงหมายความว่าไม่มีบุคคลใด หรือประชาชนคนใดอยู่เหนือกฎหมาย รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยใช้อำนาจของตนผ่านทางกฎหมายและต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเช่นกันภายใต้หลักนิติธรรมที่แข็งแกร่งนั้น ระบบศาลที่เข้มแข็งและเป็นอิสระควรมีอำนาจ ทรัพยากร และเกียรติภูมิมากพอที่จะควบคุมเจ้าหน้าที่ของรัฐ แม้กระทั่งผู้นำระดับสูงให้อยู่ภายใต้กฎหมายและระเบียบต่างๆได้ด้วยเหตุนี้ ผู้พิพากษาต้องมีความเป็นมืออาชีพ เป็นอิสระและเป็นกลาง เพื่อดำรงบทบาทที่จำเป็นในระบบกฎหมายและการเมือง

กฎหมายในระบอบประชาธิปไตยต้องมีทรัพยากรรองรับหลายรูปแบบ เช่น รัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษร กฎหมาย กฎระเบียบ การสอนศาสนาและจริยธรรม การปฏิบัติ ตามประเพณีและวัฒนธรรม กฎหมายควรปกป้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยต้อง ไม่มีผลบังคับใช้กับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะ ทุกคนจะต้อง ได้รับการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย ประชาชนต้องไม่ถูกจับกุม ถูกตรวจค้นบ้าน หรือถูกยึดทรัพย์สิน โดยพลการ ผู้ถูกกล่าวหาว่ามีความผิดทางอาญามีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณา คดีอย่างรวดเร็ว พร้อมกับได้รับ โอกาสในการเผชิญหน้าและซักถามฝ่ายโจทก์ และเมื่อถูกตัดสินว่า กระทำผิด จะต้องไม่ถูกทำโทษด้วยวิธีการที่โหดร้ายหรือผิดปกติ ต้องไม่มีการบังคับ ข่มขู่ผู้ถูกกล่าวหา

๘. สิทธิมนุษยชน (Human Rights)

สิทธิมนุษยชนให้อำนาจประชาชนได้ใช้ชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี ทั้งด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ สิทธิมนุษยชนที่ยอมรับกันทั่วไปได้แก่ สิทธิแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งแบบส่วนตัวหรือในที่ชุมนุมอย่างสันติ สิทธิในการปกครอง มีเสรีภาพจากการถูกจับกุม หน่วงเหนี่ยว และทรมาน โดยพลการ ไม่ว่าบุคคลนั้นๆ จะเป็นศัตรูของพรรครัฐบาล หรือเป็นชน กลุ่มน้อย หรืออาชญากรทั่วไป มีโอกาสทำมาหากินเลี้ยงดูครอบครัว อิสระที่จะใช้ภาษาและการ รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของชนกลุ่มน้อย รัฐบาลประชาธิปไตยควรสร้างกฎหมายที่ปกป้อง สิทธิมนุษยชน ควรเคารพสิทธิของชนกลุ่มน้อย ขณะเดียวกันก็ต้องเคารพเจตนาของคนกลุ่ม ใหญ่ด้วย เด็กต้องได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ และควรได้รับการศึกษาขั้นต่ำในระดับประถม วมทั้งได้รับโภชนาการ ดำรงไว้ให้ความเคารพต่อประชาชนทุกคนเมื่อต้องบังคับใช้กฎหมาย ในส่วนของระบบตุลาการก็บังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกันกับประชาชนทุกหมู่เหล่า ประเทศ ในสังคมเสรีต้องพยายามคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ด้วยการทำสนธิสัญญาและข้อตกลงระหว่าง ประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

๙. อำนาจบริหาร (Executive Power)

นายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำฝ่ายบริหารในระบอบประชาธิปไตย ได้อำนาจปกครอง ประเทศจากความเห็นชอบของประชาชนในการเลือกตั้งที่เสรีและเป็นธรรม อำนาจบริหารใน ระบอบประชาธิปไตยยุคใหม่มีอยู่สองระบบคือระบบรัฐสภา หรือระบบประธานาธิบดี ซึ่งประเทศ ไทยเราใช้ระบบรัฐสภา ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารมิได้เป็นอิสระจากกันอย่างเด็ดขาดเนื่องจาก

นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีมาจากสภานั้นเอง ในระบบนี้ฝ่ายค้านจะทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบอำนาจของฝ่ายบริหาร ส่วนระบบประธานาธิบดีทั้งประธานาธิบดีและฝ่ายนิติบัญญัติต่างมีฐานอำนาจและเขตอำนาจทางการเมืองของตนเอง เป็นการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน ระบบอบประชาธิปไตยไม่ได้ต้องการให้รัฐบาลมีความอ่อนแอ เพียงแต่จำกัดขอบเขตการใช้อำนาจเท่านั้น จึงอาจทำให้การตกลงปัญหาในระดับชาติเป็นไปได้ไปอย่างเชื่องช้า แต่เมื่อตกลงกันแล้ว ผู้นำจะมีอำนาจและความมั่นใจเต็มที่ในการดำเนินการ อำนาจบริหารที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญแบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ

๕.๑ อำนาจนิติบัญญัติ (Legislative Power)

อำนาจนิติบัญญัติ หรืออำนาจในการบัญญัติกฎหมาย สภานิติบัญญัติที่มาจากการเลือกตั้งถือเป็นเวทีหลักในการพิจารณา อภิปรายและผ่านกฎหมาย สภานี้ไม่ใช่สภาตรายางที่ทำหน้าที่เพียงอนุมัติการตัดสินใจของผู้นำแบบอำนาจนิยม แต่มีอำนาจในการควบคุมตรวจสอบ ตั้งคำถามเรื่องการกระทำและการตัดสินใจของรัฐบาลได้อย่างเปิดเผย หรือทำหน้าที่ตรวจสอบอำนาจของกระทรวงต่างๆ การอนุมัติงบประมาณประจำปี จัดประชาพิจารณ์ในประเด็นเร่งด่วน และยื่นยันการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งในศาลและกระทรวงต่างๆ ฝ่ายนิติบัญญัติอาจสนับสนุนรัฐบาลที่อยู่ในอำนาจ หรือทำหน้าที่เป็นฝ่ายค้านที่เสนอนโยบายและโครงการที่เป็นทางเลือกอื่นๆ การทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตจริยธรรม ประชาธิปไตย นั่นคือ การยอมรับความแตกต่าง การเคารพและการประนีประนอมเพื่อให้สามารถบรรลุซึ่งข้อตกลงที่ยังประโยชน์ให้ประชาชนโดยรวม รับเรื่องร้องเรียนปัญหา และหาทางขอความช่วยเหลือ

ที่มาของฝ่ายนิติบัญญัติระดับประเทศมักมาจากการเลือกตั้งหนึ่งในสองรูปแบบคือ ๑. ระบบใช้คะแนนเสียงข้างมาก (Plurality elections) ถือว่าใครได้เสียงมากที่สุดจากประชาชนเป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง ระบบนี้จะส่งเสริมระบบที่มีพรรคการเมืองเพียงสองพรรค ๒. ระบบแบบสัดส่วน (Proportional system) มักใช้ในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยผู้แทนจะได้รับเลือกตามเปอร์เซ็นต์ของคะแนนเสียงที่พรรคได้รับ ซึ่งระบบนี้มีมักกระตุ้นให้เกิดพรรคเล็ก ๆ หลายพรรค

๕.๒ อำนาจบริหาร

อำนาจบริหาร หรืออำนาจในการบังคับใช้กฎหมายและบริหารประเทศ
อำนาจการบริหารถูกจำกัดด้วย ๓ วิธี คือ ๑. ระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจที่แยกอำนาจนิติ
บัญญัติและอำนาจตุลาการออกจากกัน อำนาจของผู้บริหารถูกจำกัดโดยอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติที่
ได้รับมอบอำนาจตามรัฐธรรมนูญ และฝ่ายตุลาการที่เป็นอิสระชัดเจน ๒. ระบบสหพันธรัฐ
แบ่งแยกอำนาจระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลระดับรัฐและระดับท้องถิ่นและ ๓. การมีรัฐธรรมนูญ
รับประกันสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานในระดับชาตินั้น

๕.๓ อำนาจตุลาการที่เป็นอิสระ (An Independent Judiciary)

ผู้พิพากษาต้องเป็นอิสระและเป็นมืออาชีพถือเป็นรากฐานของระบบศาล
และระบุในรัฐธรรมนูญเรื่องความเป็นอิสระ และเป็นกลางของผู้พิพากษา คือการตัดสินใจโดยตั้งอยู่
บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง และการโต้แย้งที่ขบถด้วยกฎหมาย หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยไม่มี
ตั้งข้อจำกัดหรือได้รับอิทธิพลจากผู้มีผลประโยชน์ การตัดสินใจโดยมิต้องกังวลถึงแรงกดดันหรือกลัว
การถูกรังแกจากผู้มีอำนาจสูงกว่า หลักการนี้ให้หลักประกันว่าประชาชนทุกคนจะได้รับการ
คุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ตุลาการยังมีอำนาจในการทบทวนกฎหมาย
สาธารณชนและประกาศว่ากฎหมายนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นสิ่งที่คอยควบคุมมิให้รัฐใช้อำนาจ
ในทางมิชอบ แม้ว่ารัฐบาลจะถูกเลือกจากคะแนนเสียงส่วนใหญ่ของประชาชน-หรือมาจากการ
แต่งตั้งก็ตาม การสร้างความเชื่อมั่นต่อความเป็นกลางของระบบศาลซึ่งมีภาพลักษณ์เป็น
“หน่วยงานราชการที่ปลอดการเมือง” คือเหตุผลหลักที่ระบบศาลมีความแข็งแกร่งและมีความชอบ
ธรรม จึงเป็นเสมือนกลไกในการปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ระบบจริยธรรมของ
ศาลกำหนดให้ผู้พิพากษาต้องไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคดีที่ตนเองมีผลประโยชน์
ผู้พิพากษาอาจถูกปลดได้หากก่อคดีอุกฉกรรจ์ หรือมีการละเมิดกฎหมายขั้นรุนแรง โดยผ่าน
กระบวนการถอดถอน และดำเนินคดี อาจโดยฝ่ายนิติบัญญัติ หรือโดยคณะกรรมการของศาล

๑๐. รัฐธรรมนูญนิยม (Constitutionalism)

รัฐธรรมนูญในระบบประชาธิปไตยมีพื้นฐานอยู่บนอุดมการณ์เรื่องเสรีภาพ
ส่วนบุคคล สิทธิของชุมชน และขีดจำกัดการใช้อำนาจของรัฐบาล กฎหมายทุกฉบับต้องสอดคล้อง
กับรัฐธรรมนูญ ระบบยุติธรรมที่เป็นอิสระเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถคัดค้านกฎหมายที่ตน
เชื่อว่าไม่ชอบธรรมหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญ และสามารถขออำนาจศาลเพื่อแก้ไขการกระทำอันมิ

ชอบด้วยกฎหมายของรัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐได้ ให้กรอบการใช้อำนาจของรัฐในการใช้อำนาจและขั้นตอนสำหรับการผ่านกฎหมายในอนาคต ให้คำจำกัดความของคำว่าพลเมือง และกำหนดเกณฑ์ตัดสินว่าใครมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การก่อตั้งพรรคการเมือง การบริหารและตุลาการ การกำหนดโครงสร้างของฝ่ายนิติบัญญัติและศาล ข้อกำหนดการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มาจาก การเลือกตั้ง และวาระการดำรงตำแหน่งทางการเมือง กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของรัฐมนตรี รวมทั้งให้อำนาจรัฐในการเก็บภาษี และจัดตั้งกองกำลังแห่งชาติเพื่อป้องกันประเทศ การเขียนรัฐธรรมนูญจึงเป็นเพียงหลักการกว้างๆ ในการปกครอง- ปกติแล้วรัฐธรรมนูญมักประกอบด้วย สิทธิสองประเภทคือ สิทธิที่ถูกจำกัด (negative right) และสิทธิที่ต้องมี (affirmative right) โดย สิทธิที่ถูกจำกัดนี้เป็นการจำกัดอำนาจรัฐและป้องกันไม่ให้รัฐสร้างผลกระทบบางประการกับ ประชาชน ตัวอย่าง เช่น รัฐต้องไม่เข้าไปจำกัดเสรีภาพในการพูด และจำกัดการประท้วงของ ประชาชนอย่างสันติ และรัฐต้องไม่กักขังหน่วงเหนี่ยวประชาชนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วน สิทธิที่ต้องมีเป็นสิทธิที่บอกว่ารัฐต้องทำอะไรบ้าง รวมทั้งบอกประชาชนว่าพวกเขามีสิทธิอะไรบ้าง “สิทธิ” ดังกล่าวอาจครอบคลุมทั้งสิทธิด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ซึ่งอยู่ในรูปแบบของการ รับประกันของรัฐเช่น รัฐรับประกันการให้การศึกษาในระดับประถมและมัธยมต้นสำหรับเด็กทุก เพศ หรือรับประกัน“ความเป็นอยู่ที่ดี” ให้กับประชาชนที่เกษียณอายุ หรือรับประกันการมีงานทำ และการประกันสุขภาพให้กับประชาชนทุกคน

๑๑. เสรีภาพในการพูด (Freedom of Speech)

เสรีภาพในการพูดและการแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะประเด็นทางการเมือง และประเด็นสาธารณะอื่นๆ ซึ่งเปรียบเสมือนเส้นเลือดที่หล่อเลี้ยงระบอบประชาธิปไตย รัฐบาล ต้องไม่ควบคุมเนื้อหาสาระการแสดงความคิดเห็นทั้งในรูปของการพูด การเขียน นักทฤษฎีระบอบ ประชาธิปไตยเคยกล่าวไว้ว่า การโต้เถียงอย่างเสรีและเปิดกว้างจะนำไปสู่ทางเลือกที่ดีที่สุด และทำ ให้เราหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดร้ายแรงได้มากกว่า เสรีภาพในการพูดเป็นสิทธิพื้นฐาน แต่มิใช่สิทธิที่ นำอ้างอิงเป็นเหตุผลในการกระทำรุนแรง การพูดให้ร้าย การหมิ่นประมาท การล้มล้างระบบ หรือ เสนอเรื่องหยาบโลนแต่อย่างใด โดยทั่วไปแล้วประเทศประชาธิปไตยมักจะต้องเห็นภัยอันตรายใน ระดับสูงก่อนที่จะสั่งห้ามการแสดงความคิดเห็นที่อาจก่อให้เกิดความรุนแรง หรือเป็นการให้ร้าย

ผู้อื่น ล้มล้างรัฐบาลระบอบประชาธิปไตย หรือการพูดที่ยุยงให้เกิดการใช้ความรุนแรงระหว่างผิว และชาติพันธุ์ด้วย

ระบอบประชาธิปไตยต้องพึ่งพาประชาชนที่มีการศึกษา มีความรู้ สามารถเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร สามเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือนโยบายที่ไม่เฉลียวฉลาดหรือกตัญญู ประชาชนสามารถ แสดงความคิดเห็นได้อย่างเปิดเผยต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่องโดยปราศจากการตรวจพิจารณาจาก ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ การเดินขบวนเป็นสนามทดสอบในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น สิทธิในการชุมนุมอย่างสงบจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีบทบาทสำคัญต่อการใช้เสรีภาพในการพูด ประชาสังคมทำให้ประชาชนมีโอกาสโต้เถียงกันอย่างปัญญาชนในประเด็นที่ทั้งสองฝ่ายมีความเห็นขัดแย้งกันอย่างรุนแรง ความท้าทายของระบอบประชาธิปไตยเป็นเรื่องของการสร้าง สมดุล นั่นคือ การพยายามปกป้องเสรีภาพในการพูดและการชุมนุมในขณะเดียวกันก็ต้องต่อต้าน การแสดงความคิดเห็นที่นำไปสู่ความรุนแรง การขู่คุกคาม หรือการล้มล้างการปกครอง

๑๒. ความรับผิดชอบของรัฐ (Government Accountability)

ความรับผิดชอบของรัฐหมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนทั้งที่มาจาก การเลือกตั้งมีหน้าที่ต้องอธิบายการตัดสินใจและการกระทำของตนต่อประชาชน ครอบคลุมทั้งด้าน การเมือง กฎหมาย และการบริหาร กลไกทางกฎหมายที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความรับผิดชอบ ประกอบด้วยรัฐธรรมนูญ กฤษฎีกา กฎระเบียบ ประมวลกฎหมาย และเครื่องมือทางกฎหมายอื่นๆ ที่ บัญญัติกฎหมายไว้ว่าอะไรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทำได้หรือทำไม่ได้ ประชาชนจะทำอะไรได้บ้าง กฎหมายว่าด้วยจริยธรรมและจรรยาบรรณสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งระบุถึงการปฏิบัติซึ่งไม่สามารถ ยอมรับได้ กฎหมายว่าด้วยผลประโยชน์ทับซ้อน การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่เจ้าหน้าที่รัฐต้อง เปิดเผยมารายได้และทรัพย์สิน กฎหมายเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเปิดโอกาสให้สื่อและ ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เป็นบันทึกและเอกสารประกอบการประชุมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ ข้อกำหนดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในบางประเภทที่ภาครัฐต้องให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วม การให้ฝ่ายตุลาการมีอำนาจทบทวนการตัดสินใจและการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานของรัฐตุลาการที่มีความอิสระเป็นองค์ประกอบสำคัญของความสำเร็จในการทำให้ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรับผิดชอบ เพราะเป็นเวทีที่ประชาชนสามารถร้องเรียนกล่าวหาทางการได้ กลไกด้านบริหารมีองค์ประกอบดังนี้ มีผู้ตรวจการประจำหน่วยงานที่รับเรื่องร้องทุกข์

และแก้ปัญหาให้ประชาชน ผู้ตรวจเงินอิสระที่จะทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาลปกครองที่รับเรื่องร้องทุกข์จากประชาชนที่ประสบปัญหาจากการตัดสินใจของรัฐและกฎด้านจริยธรรมที่ปกป้องผู้ที่เปิดโปงเกี่ยวกับการฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือการใช้อำนาจในทางมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐจากการถูกแก้แค้น

๑๓. การเลือกตั้งที่เสรีและยุติธรรม (Free and fair elections)

การเลือกตั้งที่เสรีและยุติธรรมเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถกำหนดรูปแบบของรัฐบาล และทิศทางนโยบายในอนาคตของรัฐบาลของประเทศของตน เพิ่มโอกาสการถ่ายโอนอำนาจการปกครองอย่างสันติ โดยเป็นหลักประกันว่าผู้ที่พ่ายแพ้การเลือกตั้งยอมรับผลของการเลือกตั้งและยอมถ่ายโอนอำนาจไปสู่รัฐบาลใหม่อย่างราบรื่น การเลือกตั้งเสรีและยุติธรรมต้องมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ชนทุกชั้น ไม่ว่าจะเพศใดต้องมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือเป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งอย่างเท่าเทียมกันไม่เว้นแม้ชนกลุ่มน้อยหรือผู้พิการ ไม่ห้ามผู้สมัครหรือพรรคการเมืองวิพากษ์วิจารณ์เจ้าหน้าที่ที่อยู่ในตำแหน่ง มีสื่อเสรีที่ให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีโอกาสในการได้รับข่าวสารที่น่าเชื่อถือ ประชาชนมีเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมืองและการรณรงค์หาเสียง กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องอยู่ห่างจากหน่วยเลือกตั้งในวันเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่หน่วยเลือกตั้งอาสาสมัคร เจ้าหน้าที่นับคะแนน และเจ้าหน้าที่สอดส่องการเลือกตั้งจากต่างประเทศอาจช่วยเหลือผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งได้ แต่ต้องไม่มีการชี้นำใดๆ มีระบบจัดการเลือกตั้งและระบบตรวจสอบผลการเลือกตั้งที่เป็นกลาง มีการอบรมเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่เป็นอิสระทางการเมืองหรือผู้แทนพรรคการเมือง การจัดพื้นที่การลงคะแนนที่มีความเป็นส่วนตัว กล่องใส่บัตรลงคะแนนที่มีความแข็งแรงแน่นหนา และการนับคะแนนที่โปร่งใส บัตรลงคะแนนที่เป็นความลับมีมาตรการทางกฎหมายที่ต่อต้านการทุจริตการเลือกตั้ง มีกลไกและขั้นตอนการนับคะแนนใหม่และขั้นตอนการอุทธรณ์ เพื่อตรวจสอบกระบวนการเลือกตั้ง

๑๔. เสรีภาพทางศาสนา (Freedom of Religion)

ระบอบประชาธิปไตยมักมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองเสรีภาพทางศาสนา ในรัฐธรรมนูญ และเป็นบทบาทของรัฐบาลที่ทำหน้าที่ปกป้องสิทธิในการเลือกนับถือศาสนาเคารพในความแตกต่างเรื่องการนับถือศาสนาของบุคคล ไม่เข้าไปกำหนดเนื้อหาสาระของสิ่งพิมพ์ การศึกษา และคำสอนทางศาสนา ให้สิทธิในการทำพิธีกรรมทางศาสนาทั้งในที่สาธารณะหรือในที่

ส่วนตัว รวมทั้งปฏิบัติ สั่งสอนเผยแพร่ การก่อตั้ง การทำนุบำรุงสถานที่ทางศาสนา เคารพสิทธิของ บิดามารดาที่จะชี้นำบุตรเกี่ยวกับการศึกษาศาสนา ห้ามการยุยงให้เกิดความรุนแรงต่อผู้อื่นโดยอ้าง ศาสนา เปิดโอกาสให้ประชาชนได้หยุดทำงานในวันหยุดสำคัญทางศาสนาของตน ให้โอกาส แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างศาสนา เพื่อแสวงหาจุดยืนร่วมกันในประเด็นปัญหาต่าง ๆ และ ทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขสิ่งที่เป็นปัญหาสำหรับประชาชนทั่วประเทศ ให้เสรีภาพแก่เจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่ขององค์กรศาสนา องค์กรเอกชน และผู้สื่อข่าวเข้าไปสอบสวนรายงานเกี่ยวกับการถูกรังแกเนื่องจากเหตุผลด้านศาสนา เคารพสิทธิขององค์กรด้านศาสนาในการมีส่วนร่วมและสร้าง ประโยชน์ต่อสังคมได้อย่างเสรี หรือเปิดโรงเรียนศาสนา โรงพยาบาล และสถานสงเคราะห์คนชรา หรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมได้ ในระบอบประชาธิปไตย ปกติจะไม่มีหน่วยงาน หรือองค์กรกำกับดูแลเพื่อศาสนกิจโดยเฉพาะ

๑๕. สิทธิสตรีและเด็ก (The Rights of Women and Girls)

ระบอบประชาธิปไตยควรมุ่งปกป้องคุ้มครองสิทธิสตรีและเด็ก ส่งเสริมให้สตรี เข้ามามีส่วนร่วมในสังคมและรัฐบาลในทุกด้าน เปิดโอกาสให้สตรีแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี การมีตัวแทนที่เป็นสตรีในจำนวนที่เท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย การมีสิทธิเป็นเจ้าของทรัพย์สิน และรับมรดก สิทธิทางการเมืองของสตรีรวมถึงสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง การลงรับสมัคร เลือกลงในตำแหน่งทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการร่างและใช้รัฐธรรมนูญและกฎหมาย ฯลฯ สตรีและเด็กควรได้รับการศึกษาอย่างน้อยในระดับประถมศึกษา และไม่ควรถูกกีดกันไม่ให้เข้า ศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา มีสิทธิในสินทรัพย์ การถูกกดขี่ โอกาสได้รับ การจ้างงาน/การปฏิบัติงานที่เท่าเทียมกับชาย เช่น ได้รับความคุ้มครองจากการถูกเลิกจ้างเพราะ ตั้งครรภ์หรือสมรส เป็นต้น การสร้างหลักประกันด้านสุขภาพและสวัสดิภาพของสตรีและเด็ก และ ให้โอกาสสตรีและเด็กอย่างเท่าเทียมในการเข้าถึงโครงการต่างๆ เช่น สวัสดิการด้านสาธารณสุข พื้นฐาน การป้องกันโรคและการฝากครรภ์ การป้องกัน/ดูแลการติดเชื้อเอชไอวี ฯลฯ รวมทั้งการ ต่อต้านการค้ามนุษย์ที่ล่อลวงหรือบังคับสตรีและเด็กเพื่อให้ทำงานเป็นโสเภณีหรือเป็นคนรับใช้ในบ้าน ให้การศึกษาประชาชนเกี่ยวกับผลพวงทางสังคมและสุขภาพจากการแต่งงานเมื่ออายุน้อยเกินไป ส่งเสริมองค์กรที่ช่วยเหลือเหยื่อ ได้แก่ ศูนย์ช่วยเหลือสตรีและเด็กจากการทารุณกรรมและ

ข่มขืน ฝึกรบตำรวจ ทนาย ผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์เพื่อลดความรุนแรงในครอบครัว กำจัดการขลิบอวัยวะเพศสตรี

๑๖. การปกครองโดยการเป็นพันธมิตรและการประนีประนอม (Governing by Coalitions and Compromise)

ทุกสังคมล้วนประกอบด้วยพลเมืองที่มีความคิดเห็นหลากหลายแตกต่างกัน สังคมระบอบประชาธิปไตยที่เปิดกว้างจะส่งเสริมการยอมรับในความแตกต่างทางความคิดเห็นเหล่านี้ การปกครองระบอบรัฐธรรมนูญจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า การจะหาคำตอบที่ “ถูก” หรือ “ผิด” ที่แน่นอนสำหรับปัญหาที่มีความซับซ้อนนั้นเป็นเรื่องยากเพราะการตีความหลักการของระบอบประชาธิปไตยและปัญหาเร่งด่วนของแต่ละคนแตกต่างกัน เสรีภาพในการชุมนุม เสรีภาพของสื่อ การเปิดกว้างให้มีการโต้เถียงและแลกเปลี่ยนทางความคิดนี้ทำให้กลุ่มต่างๆ ได้มาพบกันและแก้ไขปัญหาคความแตกต่างดังกล่าว การประนีประนอมในการตัดสินใจที่สำคัญทำให้รัฐบาลสามารถปกครองประเทศได้

ส่วนการเป็นพันธมิตร มักหมายถึง การที่พรรคการเมืองยอมละทิ้งความเห็นที่แตกต่างไว้ชั่วคราวเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายหลักได้ ดังนั้นการยุบรัฐบาลในบางประเทศถือเป็นเรื่องธรรมดาที่พรรคที่มีเสียงข้างมากอาจจัดตั้งรัฐบาลและยุบรัฐบาลหลายครั้งหลายหนในปีเดียว

พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ

ที่ผ่านมาประเทศไทยมีประกาศ พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติรวม ๓ ฉบับ คือ พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ และพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ว่าวิจัยศึกษา

๑. พ.ร.บ. วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๔ วัฒนธรรม หมายความว่า ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความ เป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา ๕ บุคคลทุกคนมีหน้าที่ปฏิบัติตามวัฒนธรรมแห่งชาติ และต้องผดุง ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของชาติ โดยรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมตามประเพณีอันดีงาม และช่วยกัน ปรับปรุงทบทวนบำรุงให้ดียิ่งขึ้นตามกาลสมัย

มาตรา ๖ วัฒนธรรมซึ่งบุคคลจักต้องปฏิบัติตาม นอกจากจะได้อำหนดไว้โดย พระราชบัญญัติแล้ว ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาได้ในกรณีดังต่อไปนี้

๑. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแต่งกาย จรรยาและมารยาทในที่ สาธารณสถานหรือที่ปรากฏแก่สาธารณชน
๒. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการปฏิบัติตนและการปฏิบัติต่อบ้านเรือน
๓. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการประพาศดินอันเป็นทางนำมาซึ่งเกียรติของชาติไทย และพระพุทธศาสนา
๔. ความมีสมรรถภาพและมารยาทเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานอาชีพ
๕. ความเจริญงอกงามแห่งจิตใจและศีลธรรมของประชาชน
๖. ความเจริญก้าวหน้าในทางวรรณกรรมและศิลปกรรม
๗. ความนิยมไทย

มาตรา ๗ การกำหนดวัฒนธรรมโดยพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตราก่อน ให้ คำนึงถึงสภาพแห่งท้องที่ ความเป็นอยู่ และประเภทของบุคคลในท้องที่ เป็นแห่งๆ ไป

๑. คั่นคว้า ตัดแปลง รักษา และส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งชาติที่มีอยู่
๒. คั่นคว้า ตัดแปลง และกำหนดวัฒนธรรมที่ควรรับไว้หรือปรับปรุงต่อไป
๓. เผยแพร่วัฒนธรรมแห่งชาติให้เหมาะสมกับกาลสมัย
๔. ควบคุมและหาวิธีปลูกฝังวัฒนธรรมแห่งชาติในจิตใจของประชาชนจนเป็นนิสัย

๕. ให้ความเห็น รับปรึกษา และปฏิบัติการตามความมุ่งหมายของ
รัฐบาลในกิจการอันเกี่ยวกับวัฒนธรรมแห่งชาติ

มาตรา ๘ ให้จัดตั้งสภาวัฒนธรรมขึ้นสภาหนึ่งเรียกว่า 'สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ'
และให้สภานี้เป็นนิติบุคคล

มาตรา ๑๑ ให้แบ่งงานของสภาวัฒนธรรมแห่งชาติเป็น ๕ สำนัก คือ

๑. สำนักวัฒนธรรมทางจิตใจ
๒. สำนักวัฒนธรรมทางระเบียบประเพณี
๓. สำนักวัฒนธรรมทางศิลปกรรม
๔. สำนักวัฒนธรรมทางวรรณกรรม
๕. สำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิง

มาตรา ๑๓ สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ อาจได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือจะรับ
เงินบำรุงจากบุคคลหรือองค์การใดก็ได้

มาตรา ๑๕ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานซึ่งสั่งโดยอาศัยอำนาจตามพระราช
กฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๖ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสิบสองบาท เงินที่ได้จาก
ค่าปรับเช่นว่านี้ ให้ถือเป็นเงินช่วยการประถมศึกษาตามความหมายของประมวลรัษฎากร

มาตรา ๑๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ
ออกกฎเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

๒. พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ
พุทธศักราช ๒๔๘๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน "มาตรา ๘ ให้สภาวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นทบวง
การเมืองอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี"

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ

พุทธศักราช ๒๔๘๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน "มาตรา ๑๕ ผู้ใดฝ่าฝืนพระ
ราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๖ มีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือ
จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ"

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๕ ทวิแห่งพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๕ “มาตรา ๑๕ ทวิ ผู้ใดโฆษณาชวนเชื่อเป็นฐะระในการจัดการเป็นสมาชิกหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนความเป็นอยู่ของสมาคมหรือองค์การซึ่งยังมีได้รับอนุญาตจากสภาวัฒนธรรมแห่งชาติให้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายได้ หรือซึ่งสภาวัฒนธรรมแห่งชาติได้เพิกถอนการอนุญาต หรือสภาวัฒนธรรมแห่งชาติไม่อนุญาตให้สมาคมหรือองค์การนั้นจัดตั้งหรือดำรงอยู่ต่อไป มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ”

มาตรา ๘ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๕๕ ในพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๕ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมาย โดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่

รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกา นี้

๓. พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก (๑) พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๕
พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๖

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

วัฒนธรรม หมายความว่า วิธีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีต ประเพณี พิธีกรรม และภูมิปัญญา ซึ่งกลุ่มชนและสังคมได้ร่วมสร้างสรรค์ สังสม ปลูกฝัง สืบทอด เรียนรู้ ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงาม ทั้งด้านจิตใจและวัตถุ อย่างสันติ สุขและยั่งยืน

กองทุน หมายความว่า กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม

คณะกรรมการ หมายความว่า คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

รัฐมนตรี หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ องค์ประกอบของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเป็นรองประธานกรรมการ มีปลัดกระทรวงที่เกี่ยวข้องเป็นสมาชิก นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้มีความเชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมเป็นประธานสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินเก้าคนเป็นกรรมการ ให้ปลัดกระทรวงวัฒนธรรมเป็นกรรมการ และเลขานุการ และให้ปลัดกระทรวงวัฒนธรรมแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรมเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติและประสานการดำเนินงานวัฒนธรรมซึ่งภาคประชาสังคมและประชาชนมีส่วนร่วม ให้จัดตั้งสภาวัฒนธรรมในแต่ละระดับ ประกอบด้วยสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย สภาวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอ และสภาวัฒนธรรมตำบลการจัดตั้งสภาวัฒนธรรมอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔ ให้สภาวัฒนธรรมทุกระดับมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. เสนอข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและแผนแม่บทวัฒนธรรมของชาติ
๒. เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดในการดำเนินงานวัฒนธรรม โดยเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายวัฒนธรรม
๓. ระดมทรัพยากร บุคลากร และสรรพกำลังต่างๆ จากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ เพื่อการดำเนินงานวัฒนธรรม
๔. ส่งเสริม สนับสนุนและร่วมจัดกิจกรรมขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาสร้างสรรค์ แลกเปลี่ยน สืบทอดและเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม
๕. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและผลการดำเนินงานขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรม
๖. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการ กระทรวงวัฒนธรรม จังหวัด หรือหน่วยงานอื่น ๆ ขอความร่วมมือทางวัฒนธรรม

มาตรา ๒๘ บุคคลอาจได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติทางวัฒนธรรมดังต่อไปนี้

(๑) ศิลปินแห่งชาติ (๒) ผู้ทรงคุณวุฒิทางวัฒนธรรม (๓) บุคคลที่มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม

มาตรา ๒๙ เกี่ยวกับการกำหนดสาขา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกศิลปินแห่งชาติ ประโยชน์ตอบแทนซึ่งศิลปินแห่งชาติจะได้รับจากเงินกองทุน กำหนดในกฎกระทรวง การกำหนดสาขา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิทาง

วัฒนธรรมและบุคคลที่มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม รวมถึงประโยชน์ตอบแทนที่จะได้รับจากเงินกองทุน ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๐ บุคคลที่ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติตามมาตรา ๒๘ พึงมีบทบาทในเรื่อง วิจัย พัฒนา ฟื้นฟู อนุรักษ์ ให้การศึกษา ส่งเสริม เผยแพร่ผลงานศิลปะและวัฒนธรรม และให้คำแนะนำและคำปรึกษาทางศิลปะและวัฒนธรรมแก่กระทรวงวัฒนธรรม

สรุปพระราชบัญญัติวัฒนธรรมทั้ง ๓ ฉบับพบว่าพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นฉบับที่ให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตของคนไทย นำมาปฏิบัติได้ ส่วนอีก ๒ ฉบับที่เหลือจะให้ความสำคัญกับการตั้งกรรมการมากกว่า ทำให้ไม่ชัดเจนในแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยฉบับปี ๒๕๕๓ เน้นเรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชดำรัสแก่ชาวไทยนับตั้งแต่พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นต้นมา และถูกพูดถึงอย่างชัดเจนในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเงินในเอเชีย พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (วิกิพีเดีย, ออนไลน์, ๒๕๕๘) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

ความพอประมาณ คือ ความพอดี หมายถึง การยืนได้โดยลำแข้งของตนเอง โดยมีการกระทำไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ในมิติต่างๆ เช่น การบริโภค การผลิตอยู่ในระดับสมดุล การใช้จ่าย การออมอยู่ในระดับที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ความมีเหตุผล หมายความว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอประมาณ ในมิติ

ต่างๆ จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุมีผล ต้องเป็นการมองระยะยาว คำนึงถึงความเสี่ยง มีการพิจารณาจากเหตุปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิด

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกลภายใต้ข้อจำกัดของข้อมูลที่มีอยู่ และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโดยเงื่อนไขการปฏิบัติ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือ การมีความรอบรู้ รอบคอบระมัดระวัง มีคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต ความรอบรู้ คือ มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้าน ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นประโยชน์พื้นฐานนำไปใช้ในการปฏิบัติอย่างพอเพียง การมีความรอบรู้ย่อมทำให้มีการตัดสินใจที่ถูกต้อง ความรอบคอบ คือ มีการวางแผน สามารถนำความรู้และหลักวิชาต่างๆ มาพิจารณาเชื่อมโยงสัมพันธ์กันความระมัดระวัง คือ ความมีสติ ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาต่างๆ ไปใช้ในทางปฏิบัติ โดยให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยในส่วนของคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งคลุมคนทั้งชาติ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ นักธุรกิจ มีสองด้านคือ ด้านจิตใจ ปัญญาและด้านกระทำ ในด้านแรกเป็นการเน้นความรู้คู่คุณธรรม

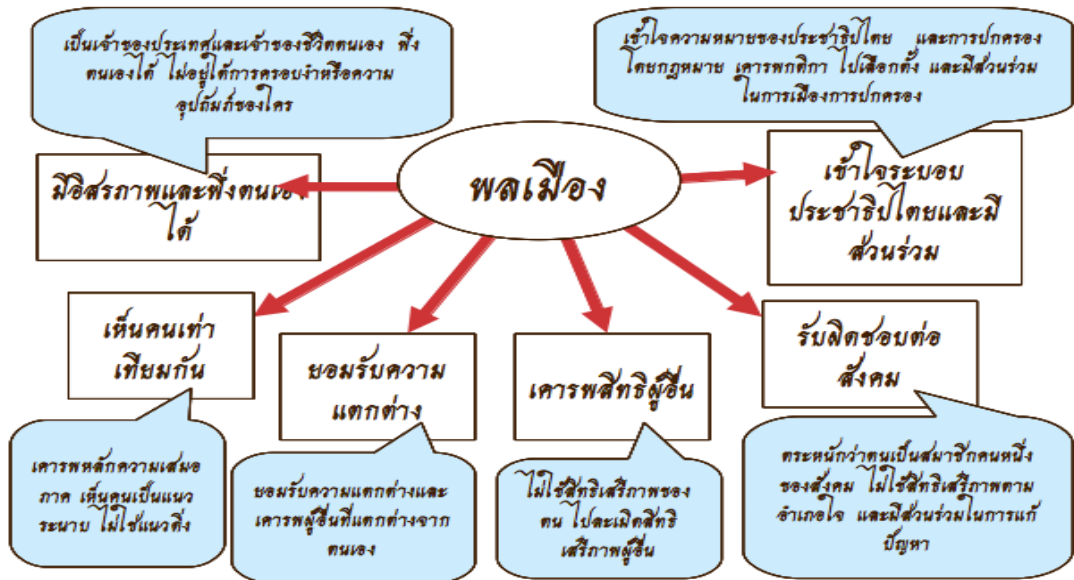
แนวคิดการเป็นพลเมืองที่ดี

ความหมายของพลเมืองดี

พลเมืองดี หมายถึงบุคคลที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามสภาพบริบททางสังคม และทำประโยชน์ให้แก่สังคม ได้แก่ การรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมือง มีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ ตลอดจนมีจิตสำนึกในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า มีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ มีพฤติกรรมดี จิตใจดี มีความรับผิดชอบ รักษาสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกัน และปฏิบัติต่อกัน เพื่อให้เกิดความสงบสุข (ปลินทร เพ็ชรฤทธิ์, ๒๕๕๐ อ้างถึงในพลศักดิ์ อุดมโภชน์ และพิทักษ์ ศิริวงศ์, ๒๕๕๖ : ๔๓๔)

ปรัชญา เทวานฤมิตรกุล ได้กล่าวถึง พลเมือง” ของระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วยคุณลักษณะ ๖ ประการดังนี้ คือ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๔ :๑๔-๑๕) ดังแผนภาพที่ ๓-๑

แผนภาพที่ ๓ - ๑ ภาพรวมลักษณะพลเมือง ของระบอบประชาธิปไตย

๑. มีอิสระภาพและพึ่งตนเองได้

ระบอบประชาธิปไตยคือระบอบการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในประเทศ ประชาชนในประเทศจึงมีฐานะเป็นเจ้าของประเทศ เมื่อประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ ประชาชนจึงเป็นเจ้าของชีวิต และมีสิทธิเสรีภาพในประเทศของตนเอง ทำให้ประชาชนมี อิสระภาพ คือเป็นเจ้าของชีวิตตนเอง “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็น ไท คือเป็น อิศระชนที่พึ่งตนเองและสามารถรับผิดชอบตนเองได้ และไม่ยอมตนอยู่ภายใต้อิทธิพลอำนาจ หรือภายใต้ “ระบบอุปถัมภ์” ของผู้ใด เด็กจะเป็น “ผู้ใหญ่” และเป็น “พลเมือง” หรือสมาชิกคนหนึ่งของสังคมได้อย่างแท้จริง เมื่อสามารถรับผิดชอบตนเองได้

๒. เห็นคนเท่าเทียมกัน

ประชาธิปไตยคือระบอบการปกครองที่อำนาจสูงสุดในประเทศเป็นของประชาชน ดังนั้น ในระบอบประชาธิปไตยไม่ว่าประชาชนจะแตกต่างกันอย่างไร จะร่ำรวยหรือยากจน จบการศึกษาระดับใด มีอาชีพอะไร จะเป็นเจ้านายหรือเป็นลูกน้อง ทุกคนล้วนแต่เท่าเทียม

กันในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศ “พลเมือง” จึงต้อง เคารพหลักความเสมอภาค และจะต้องเห็นคนเท่าเทียมกัน คือเห็นคนเป็นแนวระนาบ (horizontal) เห็นคนเท่าเทียมกับคนอื่น และเห็นคนอื่นเท่าเทียมกับตน ไม่ว่าจะยากดีมีจน ทุกคนล้วนมีศักดิ์ศรีของความเป็นเจ้าของประเทศอย่างเสมอกัน ถึงแม้จะมีการพึ่งพาอาศัยแต่จะเป็น ไปอย่างเท่าเทียม ซึ่งจะแตกต่างอย่างสิ้นเชิงจากสังคมแบบอำนาจนิยมในระบอบเผด็จการ หรือสังคมนิยมแบบอุปลักษณ์ซึ่ง โครงสร้างสังคมจะเป็น แนวตั้ง (vertical) ที่ประชาชนไม่เสมอภาค ไม่เท่าเทียม ไม่ใช่อิสระชน และมองเห็นคนเป็นแนวตั้ง มีคนที่อยู่สูงกว่า และมีคนที่อยู่ต่ำกว่าโดยจะขอมคนที่อยู่สูงกว่า แต่จะเหยียดคนที่อยู่ต่ำกว่า ซึ่งมีใช้ลักษณะของ “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตย

๓. ยอมรับความแตกต่าง

ประชาธิปไตยคือระบอบการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ เมื่อประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ ประชาชนจึงมีเสรีภาพ ระบอบประชาธิปไตยจึงให้เสรีภาพ และยอมรับความหลากหลายของประชาชน ประชาชนจึงแตกต่างกันได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเลือกอาชีพ วิถีชีวิต ความเชื่อทางศาสนา หรือความคิดเห็นทางการเมือง ดังนั้น เพื่อมิให้ความแตกต่างนำมาซึ่งความแตกแยกในสังคม “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงต้องยอมรับ และเคารพ ความแตกต่างของกันและกัน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ ถึงแม้จะแตกต่างกัน และจะต้องไม่มีการใช้ความรุนแรงต่อผู้ที่เห็นแตกต่างไปจากตนเอง ถึงแม้จะไม่เห็นด้วย แต่จะต้องยอมรับว่า โดยไม่จำเป็นที่จะต้องเข้าใจ ว่าทำไมเขาถึงเชื่อหรือเห็นแตกต่างไปจากเรา “พลเมือง” จึงคุยเรื่องการเมืองกันในบ้านได้ ถึงแม้จะเลือกพรรคการเมืองคนละพรรค หรือมีความคิดเห็นทางการเมืองคนละข้างกัน

๔. เคารพสิทธิผู้อื่น

ในระบอบประชาธิปไตยถือว่าทุกคนเป็นเจ้าของประเทศ ทุกคนจึงมี สิทธิ แต่ถ้าทุกคนใช้สิทธิโดยคำนึงถึงแต่ประโยชน์ของตนเอง หรือเอาแต่ความคิดของตนเองเป็นที่ตั้ง โดยไม่คำนึงถึงสิทธิผู้อื่น หรือไม่สนใจว่าจะเกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใด ย่อมจะทำให้เกิดการใช้สิทธิที่กระทบกระทั่งกันจนกระทั่งไม่อาจที่จะอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกต่อไปได้ ประชาธิปไตย ก็จะกลายเป็น อนาธิปไตย เพราะทุกคนเอาแต่สิทธิของตนเองเป็นใหญ่ สุดท้ายประเทศชาติย่อมจะไป

ไม่รอด “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงต้อง เคารพ สิทธิผู้อื่น และจะต้องไม่ใช่สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น

๕. รับผิดชอบต่อสังคม

ประชาธิปไตยนอกจากจะต้องเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และรับผิดชอบต่อผู้อื่นแล้ว “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยยังจะต้องใช้สิทธิเสรีภาพของตน โดย รับผิดชอบต่อสังคม ด้วย โดยเหตุที่สังคมหรือประเทศชาติมิได้ดีขึ้น หรือ แย่ลงโดยตัวเอง หากสังคมจะดีขึ้นหรือแย่ลงไป ก็เป็นเพราะ การกระทำของคนในสังคม “พลเมือง” นั่นก็คือผู้ที่มีสำนึกของความเป็นเจ้าของประเทศ และเป็นเจ้าของสังคม “พลเมือง” จะต้องใช้สิทธิเสรีภาพโดยรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม โดยมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและช่วยกันทำให้สังคมดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา

๖. เข้าใจระบอบประชาธิปไตยและมีส่วนร่วม

ประชาธิปไตยคือการปกครอง โดย ประชาชนโดยใช้กติกาหรือกฎหมายที่มาจากประชาชนหรือผู้แทนประชาชน ระบอบประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จได้ ต่อเมื่อมี “พลเมือง” ที่เข้าใจหลักการพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามสมควร ทั้งในเรื่อง หลักประชาธิปไตย หรือ การปกครองโดยประชาชน และ หลักนิติรัฐหรือ การปกครองโดยกฎหมาย เข้าใจเรื่องการเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง ทั้งติดตามความเป็นไป และมีส่วนร่วมในเรื่องการบ้านการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การไปเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมในเรื่องอื่นๆ ตามสมควร ถ้ามีความขัดแย้งก็เคารพกติกา และใช้วิถีทางประชาธิปไตยในการแก้ปัญหา โดยไม่ใช่กำลังหรือความรุนแรง

การสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของต่างประเทศ

๑. ประเทศในทวีปยุโรป และประเทศในทวีปอเมริกาเหนือ

ประเทศในยุโรปและทวีปอเมริกาเหนือมีการสร้างพลเมืองโดยใช้ “การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง” (Civic Education) เพื่อสอนและฝึกฝนคนของเขาให้เป็นพลเมือง โดยเริ่มสอนตั้งแต่วัยอนุบาล และชั้นประถม ต่อเนื่องไปจนจบชั้นมัธยม โดยสิ่งแรกที่เด็กจะต้องเรียนในโรงเรียนอนุบาล เมื่อมีความขัดแย้งหรือมีการทะเลาะกันเกิดขึ้น คือ ห้ามตีกัน ครูจะจับแยกกันทันที และจะ

ให้เรียนรู้กติกาพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคม คือ ขัดแย้งกันได้ แต่ห้ามใช้ความรุนแรง เมื่อขึ้นชั้นประถม เด็กจะเรียนรู้เรื่องความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นสิ่งที่กำกับการใช้สิทธิเสรีภาพโดยจะถูกฝึกฝนให้รับผิดชอบต่อตนเอง รับผิดชอบต่อผู้อื่น และรับผิดชอบต่อสังคม ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพ แต่ต้องไม่ใช้สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพคนอื่น และทำสิ่งใดจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สังคมจะดีขึ้นหรือแย่ลงก็อยู่ที่การกระทำของคนในสังคม เด็กในประเทศที่มี “การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง” จึงมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้นตามวัยที่โตขึ้น พร้อมๆ กับมีความรับผิดชอบต่อมากขึ้น นอกจากเรื่องความรับผิดชอบแล้ว นักเรียนประถมยังจะต้องเรียนรู้เรื่อง การประนีประนอม (compromise) และการทำงานร่วมกับคนอื่น (cooperation) ไม่ใช่เรียนเพื่อการแข่งขัน (competition) เท่านั้น เพราะประชาธิปไตยคือการอยู่ร่วมกันในสังคม จึงต้องสอนให้เด็กเรียนรู้ที่จะแก้ไขความขัดแย้ง เรียนรู้ที่จะตกลงกัน และเรียนรู้ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น

เครื่องมือ หรือ วิธีการที่โรงเรียนในอเมริกาและในยุโรปใช้ในการสร้างจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองให้กับนักเรียน คือ การให้นักเรียนได้ออกไปสัมผัสกับปัญหาต่างๆ ของชุมชน ที่อยู่รอบๆ โรงเรียน และให้ตั้งคำถามว่าได้พบเห็นปัญหาอะไรบ้าง จากนั้นจะใช้ กระบวนการกลุ่ม ในการถกเถียงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ปัญหา หาสาเหตุ และเสนอ โครงการงานของกลุ่ม ในการลงมือแก้ปัญหา โดยครูจะดูแล แนะนำ และให้คำปรึกษาการทำโครงการให้เหมาะสมกับระดับอายุและชั้นเรียน วิธีการนี้จะทำให้นักเรียนได้เริ่มมองออกไปจากตนเองไปสู่คนอื่น ได้สัมผัสความเป็นจริงที่อยู่รอบๆ ตัว เห็นตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา และเชื่อมโยงตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยกระบวนการกลุ่มจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะยอมรับความแตกต่าง เคารพสิทธิ และรู้จักที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น สำหรับการลงมือปฏิบัติจะทำให้เกิดจิตสำนึกที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และพัฒนาไปสู่การเป็น “พลเมือง” ที่ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม กระบวนการนี้ในอเมริกาและหลายๆ ประเทศในยุโรปเริ่มต้นตั้งแต่ ชั้นประถมตอนปลาย และเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการสร้างประชาชนของเขาให้เป็น “พลเมือง”

เมื่อเริ่มต้นเป็นพลเมืองแล้ว ก็จะเริ่มเรียนเรื่อง การเมืองการปกครองอย่างจริงจังในชั้นมัธยม โดยมัธยมต้นจะเรียนเรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย และ ประวัติศาสตร์การเมือง มัธยมปลายจะเรียนเรื่อง รัฐธรรมนูญ และการปกครองโดยกฎหมาย นักเรียนมัธยมปลายต้องเข้าใจเรื่องหลักการของประชาธิปไตย การปกครองโดยกฎหมายคืออะไร ทำไมต้องมีการแบ่งแยกอำนาจเป็นนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ การตรวจสอบถ่วงดุลกัน ในระบอบ

ประชาธิปไตยคืออะไร ประชาชนอยู่ตรงไหน รวมทั้งเข้าใจระบบการเมืองและการเลือกตั้งของประเทศของตนเองตามสมควร เมื่อจบโรงเรียนมัธยมปลาย อายุ ๑๘ ปี มีสิทธิเลือกตั้ง ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเหล่านี้ได้รับการฝึกฝนให้เป็น “พลเมือง” แล้ว “พลเมือง” ที่เห็นคนเท่าเทียม ยอมรับความแตกต่าง เคารพสิทธิผู้อื่น รับผิดชอบต่อสังคม และพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตยอย่างเต็มตัว เมื่อไปเลือกตั้งก็จะไปใช้สิทธิอย่างที่เป็น “พลเมือง” คือไม่ถูกรวบงำด้วยอำนาจหรืออิทธิพลใด ถ้าไปรับราชการก็จะรู้ว่า เจ้าหน้าที่รัฐ ก็เป็น “พลเมือง” ที่เสมอกันกับประชาชนคนอื่นๆ และเป็นผู้นำที่ให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน มิใช่เจ้านายประชาชน ถ้าไปเป็น ทหาร หรือ ตำรวจ ก็จะเข้าใจว่าตนเองเป็น “พลเมืองในเครื่องแบบ” (citizen in uniform) ทหารก็จะไม่ปฏิวัติ ไม่ฉีกรัฐธรรมนูญ ตำรวจก็จะไม่ซ้อมผู้ต้องหา ถ้าไปเป็นนักการเมืองก็เข้าใจว่าประชาธิปไตยและการปกครองโดยกฎหมายคืออะไร บทบาทของผู้แทนปวงชนคืออะไร และจะมีศักดิ์ศรี มีอิสรภาพ มีความเสมอภาค จึงไม่ยอมขายตัว หรือยอมให้พรรคการเมืองหรือนักการเมืองที่มีตำแหน่งใหญ่กว่ามาครอบงำ

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองที่เป็นการศึกษาออกโรงเรียน หรือการศึกษานอกระบบ เพื่อให้มีการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองสำหรับผู้ใหญ่ (Adult Civic Education) ด้วย โดยส่งเสริมให้องค์กรเอกชน ชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น รวมทั้งพรรคการเมือง มีบทบาทอย่างเต็มที่ในเรื่องนี้ ทั้งยังมีการให้การศึกษาทางการเมือง (Political Education) แก่ประชาชน โดยมีหลักสูตรวิชาเรื่องการเมือง การปกครอง รัฐธรรมนูญ สิทธิเสรีภาพ เป็นต้น เพื่อให้ “พลเมือง” ที่สนใจสามารถเลือกเรียนได้อีกด้วย การศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองสำหรับผู้ใหญ่นี้มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะในช่วงเริ่มต้นของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง เพราะถ้ามีเฉพาะแต่การศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองให้กับเด็กรุ่นใหม่ในโรงเรียน ผู้ใหญ่หรือนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ผ่านโรงเรียนมาแล้ว ก็จะไม่มีโอกาสได้ศึกษาเพื่อเปลี่ยนตนเองให้เป็นพลเมืองได้เลย ทุกประเทศที่เริ่มมีการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองจึงมีการดำเนินการไปพร้อมกัน ทั้งกับเด็กในโรงเรียน ซึ่งเป็นการมุ่งไปที่การสร้างคนรุ่นใหม่ให้เติบโตขึ้นมาเป็นพลเมือง และกับผู้ใหญ่ที่ผ่านโรงเรียนมาแล้วด้วย

๒. การเปลี่ยนประชาชนให้เป็นพลเมือง : บทเรียนจากประเทศเยอรมัน

หลังสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลงในปีพ.ศ. ๒๔๘๘ ด้วยความพ่ายแพ้ของประเทศเยอรมัน ประเทศสัมพันธมิตร ๔ ประเทศที่ชนะสงคราม คือสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส

และรัสเซียได้แยกประเทศเยอรมันออกเป็น ๔ ส่วน และแบ่งกันครอบครอง จนกระทั่ง ๔ ปีให้หลัง ประเทศฝ่ายโลกเสรีประชาธิปไตย ๓ ประเทศคือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศส จึงได้อนุญาตให้ประชาชนชาวเยอรมันในเขตยึดครองของตนมีสิทธิในการปกครองตนเองอีกครั้ง ประเทศเยอรมัน ๓ ใน ๔ ส่วนจากที่เคยมีจึงฟื้นขึ้นมาใหม่ โดยถูกเรียกว่า “เยอรมันตะวันตก” หรือ West Germany ในเวลาต่อมา

ในขณะที่กำลังจะร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ผู้นำและนักวิชาการที่รอดชีวิตจากสงครามโลกครั้งที่สองได้ตั้งคำถามว่า เกิดอะไรขึ้นกับประชาธิปไตยของเยอรมัน เพราะ อดอล์ฟ ฮิตเลอร์นั้นมาจากการเลือกตั้ง ทำไมประชาธิปไตยของประเทศเยอรมันจึงก่อให้เกิดเผด็จการเบ็ดเสร็จอย่างฮิตเลอร์ขึ้นมาได้ ฮิตเลอร์ซึ่งก่อสงครามโลกครั้งที่สองที่คร่าชีวิตคนยุโรปไปกว่า ๕๐ ล้านคน และฆ่าคนยิวมากกว่า ๖ ล้านคนด้วยวิธีการอันโหดร้ายทารุณ ทั้งยังฆ่าคนเยอรมันที่ต่อต้านหรือสงสัยว่าเป็นฝ่ายตรงข้ามไปมากกว่าสองแสนคน และในที่สุดทำให้ประเทศเยอรมันต้องพินาศย่อยยับจนแทบสิ้นชาติเกิดขึ้นมาจากระบบประชาธิปไตยได้อย่างไร

พวกเขาได้ข้อสรุปว่าความหายนะของระบบประชาธิปไตยของเยอรมันนั้น มีที่มาจาก ๒ สาเหตุคือ ประการที่หนึ่ง ระบบประชาธิปไตยของเยอรมันในตอนนั้นมีปัญหาเรื่อง การแบ่งแยกอำนาจ และการตรวจสอบถ่วงดุล ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร โดยเหตุที่ประเทศเยอรมันใช้ระบบรัฐสภา ซึ่งมีจุดอ่อนคือ การที่นายกรัฐมนตรีไม่ได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรง แต่มาจากเสียงข้างมากของสภาทำให้นายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นฝ่ายบริหารสามารถครอบงำสภาซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติได้ โดยมีเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการครอบงำสภา คือ พรรคการเมือง ที่นายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าพรรค จากจุดอ่อนตรงนี้ ฮิตเลอร์ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคนาซีที่ชนะการเลือกตั้งได้เสียงข้างมากในสภาไรชท์ทาก (Reichstag สภาผู้แทนราษฎรของประเทศเยอรมันในขณะนั้น) จึงสามารถครอบงำสภาไรชท์ทาก และให้สภาไรชท์ทากที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติออกกฎหมายให้อำนาจแก่ตนเอง จนสามารถสถาปนาระบบเผด็จการเบ็ดเสร็จขึ้นมาในที่สุด ประการที่สอง ประเทศเยอรมันเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบไกเซอร์ (Kaiser แปลว่าจักรพรรดิ) มาเป็นระบบประชาธิปไตยโดยที่ไม่ได้สร้าง “พลเมือง” ฮิตเลอร์ที่มาจาก การเลือกตั้งจึงกลายเป็นผู้ปกครองที่มาแทนที่ไกเซอร์ โดยสังคมเยอรมันยังเป็นสังคมแนวตั้งแบบอำนาจนิยม เหมือนสมัยไกเซอร์ คนเยอรมันจึงยอมรับอำนาจของฮิตเลอร์ และเชื่อฟังฮิตเลอร์ จนกระทั่งยอมให้ฮิตเลอร์นำพาตนเองและประเทศชาติไปสู่หายนะในที่สุด ผู้นำและนักวิชาการของเยอรมันตะวันตกจึงได้ใช้บทเรียนใน

สมัยฮิตเลอร์ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นมา โดยตัดสินใจที่จะใช้ ระบบรัฐสภา ต่อไป แต่ได้แก้ไขจุดอ่อนของระบบรัฐสภาที่เคยมีในสมัยฮิตเลอร์ โดยการทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติเป็นอิสระจากรัฐบาล เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรสามารถตรวจสอบถ่วงดุลรัฐบาลได้ ไม่ถูกรัฐบาลใช้พรรคการเมืองมาครอบงำอีกต่อไป ซึ่งประเทศเยอรมันตะวันตกทำได้สำเร็จ

รัฐธรรมนูญนี้ประกาศใช้ในปี พ.ศ.๒๔๘๒ ทำให้ประเทศเยอรมันไม่เกิดเผด็จการที่มาจาก การเลือกตั้งอีกเลย พร้อมกับมีระบบรัฐสภาที่มีทั้ง เสถียรภาพ และ ประสิทธิภาพ มาจนกระทั่งทุกวันนี้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีชื่อว่า Grundgesetz ซึ่งแปลว่า กฎหมายพื้นฐาน เพราะเดิมผู้ร่างรัฐธรรมนูญของเยอรมันตะวันตกตั้งใจจะใช้เป็นการชั่วคราวจนกว่าประเทศเยอรมันจะรวมกันได้ อีกครั้งเท่านั้น แต่เมื่อถึงเวลาที่ประเทศเยอรมันกลับมารวมกันอีกครั้งจริงๆ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ โดยประเทศเยอรมันตะวันออก (East Germany) ซึ่งเป็นเขตยึดครองของรัสเซีย ได้เข้ามารวมกับประเทศเยอรมันตะวันตก ประเทศเยอรมันตัดสินใจใช้กฎหมายพื้นฐานฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญต่อเนื่องมาจนทุกวันนี้ พร้อมๆ กับการจัดทำรัฐธรรมนูญที่มีการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างอำนาจประเทศเยอรมันตะวันตกได้ดำเนินการให้มี “การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง” เพื่อเปลี่ยนประชาชนให้เป็น “พลเมือง” โดยปฏิรูประบบการศึกษาให้เป็น “การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง” เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ให้เป็นพลเมืองโดยเริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาล พร้อมกับจัดให้มีการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองให้กับผู้ใหญ่ ทั้งยังได้มีการปฏิรูปสื่อมวลชนทั้งโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ให้สามารถเสนอข่าวสารได้โดยเป็นอิสระจากรัฐบาล และส่งเสริมให้พรรคการเมืองรวมถึงองค์กรภาคประชาชนต่างๆ ทำหน้าที่ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการเมืองด้วย ประเทศเยอรมันทำได้สำเร็จโดยใช้เวลาเพียงประมาณ ๑๕ ปีเท่านั้น คือตั้งแต่เด็กเริ่มเรียนอนุบาลจนจบมัธยมปลาย ทำให้ประเทศเยอรมันมีประชาธิปไตยที่มั่นคงมาจนทุกวันนี้ นี่คือนิทรรศการที่เลวร้ายที่สุดในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติสมัยใหม่อย่างฮิตเลอร์ขึ้นมา จนต้องประสบกับความหายนะถึงขนาดเกือบสิ้นประเทศ แต่กลับสามารถแก้ไขและพัฒนาประชาธิปไตยของเขาให้มั่นคงขึ้นมาได้

สรุป ประเทศไทยใช้ระบบรัฐสภาเหมือนกับประเทศเยอรมัน และมีปัญหาเรื่องการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยไม่ได้สร้างพลเมืองเช่นเดียวกับประเทศเยอรมัน อีกทั้งยังมีลักษณะสังคมเป็นแบบอำนาจนิยมดังเช่นสังคมเยอรมันในสมัยฮิตเลอร์

ประสบการณ์ของประเทศเยอรมันที่แก้ปัญหาได้สำเร็จจึงน่าจะเป็นตัวอย่างและบทเรียนให้กับประเทศไทยในขณะนี้ได้เป็นอย่างดี โดยปฏิรูประบบการศึกษาให้เป็น “การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง” เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ให้เป็นพลเมืองเริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาล พร้อมกับจัดให้มีการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองให้กับผู้ใหญ่

บทที่ ๔

ระบบการศึกษาในระดับประถมศึกษาของประเทศไทย เปรียบเทียบกับต่างประเทศ

วิเคราะห์หลักสูตร การเรียนการสอนระดับประถมศึกษาของประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาติดอันดับ ๑ ใน ๕ ของโลก

๑. ระบบการศึกษาของประเทศสิงคโปร์

๑.๑ จุดแข็ง

๑.๑.๑ รัฐบาลให้ความสำคัญกับการศึกษาของคนในชาติอย่างมาก เพราะถือว่าประชาชนเป็นทรัพยากรที่สำคัญ และมีค่าที่สุดของประเทศ ได้วางยุทธศาสตร์การศึกษาประเทศเป็น “ศูนย์กลางทางการศึกษามาตรฐานโลก” โดยสร้างระบบศึกษาได้รับการยอมรับของทั่วโลก และประสบความสำเร็จในการดึงดูดชาวต่างประเทศให้ส่งบุตรหลานเข้าไปศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมหาวิทยาลัย เพราะหากเทียบค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาแล้วถูกกว่าเมื่อเทียบกับประเทศแถบทวีปอเมริกา และยุโรป

๑.๑.๒ ภาครัฐรับประกันว่าชาวสิงคโปร์ที่จบการศึกษาจะได้ทำงานตรงตามสาขาที่เรียนจบ ดังนั้นการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนจึงสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งโลกาภิวัตน์

๑.๑.๓ โครงสร้างการศึกษามีความยืดหยุ่น จัดตามความสามารถหรือความถนัดของผู้เรียน โดยแบ่งนักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ ๕ ให้เรียนตามความถนัด มีแผนการเรียน ๓ แผนให้เลือก ได้แก่ EM1 EM2 EM3 EM1 นักเรียนที่ทำคะแนนภาษาอังกฤษ ภาษาที่สองและคณิตศาสตร์ได้ดี EM2 นักเรียนที่อยู่ในระดับมาตรฐาน และ EM3 สำหรับนักเรียนที่ไม่ถนัดด้านภาษาและคณิตศาสตร์)

๑.๒ ประเด็นที่น่าสนใจของระบบการศึกษาของประเทศสิงคโปร์

๑.๒.๑ กำหนดเป้าหมายการศึกษาให้เด็กมีอุปนิสัยที่ต้องการ ๔ ประการ คือ มีความมั่นใจในตนเอง (Confident Person) เรียนรู้ด้วยตนเอง (A Self-Directed Learner) มีส่วนร่วมในงาน (An Active Contributor) และคำนึงถึงความเป็นพลเมือง (A Concerned Citizen)

๑.๒.๒ การเรียนการสอนเน้นให้เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง โดยเน้น ๓ ด้านหลัก คือ ๑. วิชาพื้นฐาน (Subject disciplines) ๒. ทักษะการใช้ความรู้ (Knowledge skills)

เน้นให้คิดเป็น เข้าใจกระบวนการสื่อสาร การสอนใช้การทำงานในลักษณะโครงการตามที่ผู้เรียนสนใจ ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น ๓. การพัฒนาอุปนิสัย (Character development) ผ่านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ปลุกฝังค่านิยมให้เด็กมีความรับผิดชอบเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ พัฒนาทักษะเรื่องความรัก ความรักชาติ ผ่านวิชาความเป็นพลเมือง เรียนรู้เรื่องอารมณ์และสังคมผ่านการร่วมกิจกรรมต่างๆ

นอกจากนี้ยังกำหนดวิชาพื้นฐาน ๔ ด้าน คือ ๑ การสร้างค่านิยม ๒ การรักชาติสิงคโปร์ ๓ ทักษะทางภาษา-การคำนวณ ๔ การปลุกฝังนิสัยกระตือรือร้นและดำรงชีวิตอย่างสมดุล เป็นการศึกษาภาคบังคับ ๑๐ ปี ระดับประถมศึกษา ๖ ปี และมัธยมศึกษา ๔ ปี เป็นการศึกษาแบบให้เปล่า

๑.๒.๓ ใช้การเรียนรู้แบบองค์รวม : เรียนและเล่น (Holistic Education: Learn and Play) ใช้กิจกรรมร่วมในหลักสูตร (Co-Curricular Activities) ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการของประเทศสิงคโปร์ ต้องการให้นักเรียนสนุกกับการเรียนรู้ให้มีสมดุลทั้งทักษะและค่านิยม ใช้วิชาเสริมการเรียนรู้อื่นๆ ผ่านโปรแกรมหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ครูมีส่วนร่วมจัด ปรับปรุงและสร้างวิธีการเรียนรู้แบบใหม่ๆ ที่นำบทเรียนมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ให้นักเรียนเข้าไปทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน ฝึกการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อฝึกการเข้าสังคม หรือใช้โปรแกรมเสริมการเรียนรู้ (Learning Support Programmes) ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ เช่น เสริมความรู้และทักษะการคำนวณ และภาษาอังกฤษ เพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนมีความรู้วิชามาตรฐาน (Standard subject) จัดการเรียนการสอนเสริมความรู้ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ ใช้ครูสอนที่มีความรู้เฉพาะด้าน เช่น ด้านศิลปะ งานฝีมือ สังคมศาสตร์ จริยธรรม ดนตรี และพลศึกษา เป็นต้น

๑.๒.๔ มีการประกาศเป้าหมายการศึกษาของประเทศเป็นปีๆ เช่น ค.ศ. ๒๐๑๖ ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้นอกหลักสูตร การฝึกภาวะผู้นำให้เพิ่มเวลาเรียน ๑-๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ ให้โรงเรียนมีอิสระปรับวิธีเรียนตามความต้องการของเด็ก ปรับโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียนให้มีพื้นที่ให้เด็กทำกิจกรรมนอกห้องเรียน เพื่อเพิ่มทักษะด้านงานศิลปะฯ และ ค.ศ. ๒๐๑๗ ให้นำโปรแกรมสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ (Programme for Active Learning : PAL) มาใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ เพื่อสร้างการเรียนรู้นอกห้องเรียน ให้เด็กได้ค้นพบสิ่งที่สนใจใหม่ๆ การพัฒนาอุปนิสัย ให้เด็กเรียนรู้จากกิจกรรม หรือ กีฬานอกห้องเรียน

๑.๒.๕ ภาคการศึกษาแบ่งเป็น ๔ ภาค เรียนเรียน ๑๐ สัปดาห์ต่อภาค การศึกษา เวลาเรียนเริ่ม ๐๗.๒๐ น. ถึง ๑๓.๓๐ น. หรือ ๑๔.๐๐ น. โดยมีระยะเวลาปิดแต่ละภาค การศึกษาตั้งแต่ ๑- ๖ สัปดาห์

๒. ระบบการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น

๒.๑ จุดแข็ง

๒.๑.๑ ให้ความสำคัญของการเรียนแบบองค์รวม เน้นการบูรณาการ ความรู้นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตและใช้เทคโนโลยี การคิดค้น การสร้างความรู้ใหม่ที่ปรับ ประยุกต์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี โดยผสม กลมกลืนวัฒนธรรมเก่ากับวัฒนธรรมใหม่

๒.๑.๒ มีการแต่งตั้งครูที่เป็นปรินิเทศทำหน้าที่โฮมรูมในแต่ละห้องเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนในระดับประถมจนถึงระดับมัธยม มีการทำงานร่วมกับ นักเรียนที่อยู่ใน โฮมรูมเดียวกันตลอดทั้งปี โดยดูแลนักเรียนทุกเรื่องทั้งในและนอกเวลาเรียน ปลุกฝังเรื่องการทำงานเป็นกลุ่ม ค่านิยมทางสังคม และความภาคภูมิใจในโรงเรียนของตน

๒.๑.๓ การปลุกฝังค่านิยมทางสังคม ใช้กิจกรรมเสริมการเรียนการสอน จากประสบการณ์จริงทั้งทางตรงและทางอ้อม ในเรื่องการดำเนินตนเอง การตรงต่อเวลา คุณธรรม จริยธรรม รักการเรียนรู้ ความขยัน มานะ อดทน การทำงานหนักทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต การปรับตัวให้เข้ากับค่านิยมและวัฒนธรรม การเคารพกันระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง ในที่นี้ขอ ยกตัวอย่าง การปลุกฝังเรื่องการตรงต่อเวลา ใช้กิจกรรมเสริมในชีวิตจริงโดยกำหนดให้นักเรียน ระดับมัธยมมีการให้คะแนนเรื่องการเข้าเรียนตรงเวลา คะแนนนี้จะถูกนำไปรวมกับคะแนนทำ ข้อสอบเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วย หรือ การการจัดทัศนศึกษาให้นักเรียนได้เรียนรู้ วัฒนธรรมของประเทศ มีการบรรยายประกอบการดูของจริง

๒.๑.๔ การกวัดวิชา ” ถือเป็นความล้มเหลวทางการศึกษา” เพราะ เป้าหมายความสำเร็จของการศึกษาต้องการพัฒนาให้เกิดความสุขในการใช้ชีวิต และมีความคิด สร้างสรรค์ในประเด็นที่อภิปราย ซึ่งการกวัดวิชาไม่ตอบสนองเป้าหมายดังกล่าว

๒.๒ ประเด็นที่น่าสนใจของระบบการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น

จากการที่สังคมประเทศญี่ปุ่นเป็นสังคมที่มีระเบียบวินัยสูง ซื่อสัตย์ ตรงต่อ เวลา ให้ความสำคัญกับผู้อาวุโส ขยัน มานะ อดทน สอนให้เคารพต่อสังคมและเน้นการอยู่ร่วมกันและ ทำงานเป็นกลุ่ม จึงใช้การให้รางวัลเป็นกลุ่มมากกว่าจะให้รางวัลเป็นบุคคล ค่านิยมทางสังคมเหล่านี้ ได้ถูกบรรจุไว้เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาของญี่ปุ่น เพื่อปลุกฝังค่านิยมนี้ให้เด็กตั้งแต่เยาว์วัย

๒.๒.๑ ยุทธศาสตร์การศึกษา เน้นความรักชาติ การคิดค้นสิ่งต่างๆ สร้างให้ เกิดความรักและหวงแหนศิลปะ วัฒนธรรมของชาติตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ส่งเสริมมหาวิทยาลัย ให้เปิดกว้างสามารถแข่งขันในระดับสากล

๒.๒.๒ เนื้อหาหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันจัดทำปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ระดับประถม

ศึกษาเนื้อหาการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นตามระดับชั้น เช่น ประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ (เกรด ๑-๒) เน้นการใช้ภาษาญี่ปุ่น คณิตศาสตร์ และพลศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๓-๔ (เกรด ๓-๔) เรียนวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มเพื่อสร้างทักษะการมีเหตุ มีผล และ ค.ศ. ๒๐๐๕ เพิ่มชั่วโมงการเรียนวิทยาศาสตร์จาก ๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์เป็น ๒.๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เพื่อให้ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดลอง และเพิ่มเวลาเรียนคณิตศาสตร์ จาก ๒.๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เป็น ๓ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในเกรด ๕-๖ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๑ มีการปรับปรุงให้ภาษาอังกฤษเป็นหลักสูตรบังคับในเกรด ๕-๖

๒.๒.๓ ภาครัฐรับผิดชอบค่าตำราทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน คณะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้เลือกตำราเรียนทุกๆสามปี โดยเลือกจากรายชื่อหนังสือที่กระทรวงการศึกษาได้รับรองแล้วหรือหนังสือที่กระทรวงจัดทำขึ้น มีการกำหนดการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี เกรด ๑-๙ (เทียบเท่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ของไทย)

๒.๒.๔ กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาชัดเจน โดยใช้หลายกระทรวงร่วมกันปรับปรุง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม การกีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (The Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology : MEXT) และกำหนดให้มีการปรับปรุงทุกๆ ๑๐ ปี

๒.๒.๕ ให้อิสระสถานศึกษาสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาได้เอง แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานของมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาของชาติ โดยต้องพัฒนาทางร่างกายและจิตใจไปด้วยกัน

๒.๒.๖ การกวัดวิชา ” เป็นความล้มเหลวทางการศึกษา” เพราะ เป้าหมายความสำเร็จของการศึกษาต้องการพัฒนาให้เกิดความสุขในการใช้ชีวิต และมีความคิดสร้างสรรค์ในประเด็นที่อภิปราย ซึ่งการกวัดวิชาไม่ตอบสนองเป้าหมายดังกล่าว

๓. ประเทศเกาหลี

๓.๑ จุดแข็ง

๓.๑.๑. ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาในท้องถิ่นในลักษณะชุมชนกิวัดนั” (Think globally, act locally) ให้ผู้ปกครองและผู้ทรงภูมิปัญญาในชุมชนเป็นอาสาสมัครเข้ามาช่วยงาน ร่วมกันพัฒนาบุตรหลานของชุมชน

๓.๑.๒ นักเรียนทุกคนมีสมุดบันทึก “ประวัติส่วนบุคคลโดยละเอียด” ซึ่งเกิดจากแนวคิดที่ว่า บทบาทของการศึกษาต้องช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์และความอ่อนไหวในเรื่องคุณธรรมไปพร้อมๆกับการประสิทธิ์ประสาทความรู้จึงเน้นแนวปฏิบัติในรูปแบบการบันทึกประวัติส่วนบุคคลโดยละเอียด ซึ่งครอบคลุมข้อมูลส่วนตัวในทุกๆ ด้านของนักเรียน และประวัตินี้นำมาใช้ประกอบการพิจารณารับนักเรียนเข้าศึกษาในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นไป รวมถึงระดับมหาวิทยาลัย

๓.๑.๓ มีคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาขึ้นตรงต่อประธานาธิบดี (The Presidential Commission on Education Reform : PCER) ทำหน้าที่เสนอ นโยบายและมาตรการ ในการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่รับไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม มีการทบทวน เนื้อหาวิชาที่สอน ชั่วโมงการเรียนแต่ละวิชาในปีการศึกษา ทุก ๕-๑๐ ปี

๓.๒ ประเด็นที่น่าสนใจของระบบการศึกษาของประเทศเกาหลี

๓.๒.๑ วิทยาลัยการศึกษามองไปกว้างไกล มองว่าการอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์นั้นอย่างน้อยทุกคนควรมีทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศอย่างน้อย ๑ ภาษา ต้องรับมือกับ ยุคสังคมสารสนเทศ และกระแสโลกาภิวัตน์ จึงวางยุทธศาสตร์การศึกษา คือ มุ่งสู่ยุคสารสนเทศ เพื่อสร้างสังคมการศึกษาแบบเปิดและตลอดชีวิต ประชาชนชาวเกาหลีทุกคนสามารถเข้าถึง การศึกษาได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ ทำให้คุณภาพการศึกษาของประเทศเทียบเท่ามาตรฐานโลก

๓.๒.๒ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เน้นมนุษยสัมพันธ์ ดี มีความคิดสร้างสรรค์ เปิดใจกว้างใส่ใจในการทำงานให้ความร่วมมือกับผู้อื่นเป็นนิสัย มีน้ำใจ มีคุณธรรมสูง มีความรับผิดชอบต่อชุมชนรักษาสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างมนุษย์ และระหว่างสิ่งแวดล้อม มีความคิดสร้างสรรค์ก้าวทันข่าวสาร มีความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีโลกทัศน์กว้างไกล สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ได้อย่างสงบสุข มีความเชื่อว่าการเป็นพลเมืองเกาหลีที่มีเกียรติภูมิ พร้อมเปิดประเทศออกไปสู่ความเป็นสากล และลัทธิเสรีนิยมได้อย่างเต็มภาคภูมิ รวมทั้งมองว่างานทุกประเภทมีคุณค่าอย่างยกย่อง

๓.๒.๓ หลักสูตรพื้นฐานบังคับร่วมของชาติ (The national common basic curriculum) ประกอบด้วยวิชาบังคับ กิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมเลือกที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ โครงสร้างระบบการศึกษาเป็น ๖-๓-๓-๔ ปี การศึกษาภาคบังคับ ๕ ปี

วิชาบังคับหลักที่สำคัญให้น้อย ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ มี ๕ วิชา คือ ๑ ชีวิตที่มีระเบียบวินัย (Disciplined Life) ๒ ภาษาเกาหลี ๓ คณิตศาสตร์ ๔ ชีวิตที่ชาญฉลาด (Intelligent Life) ๕ ชีวิตที่เป็นสุข (Pleasant Life) สำหรับระดับประถมศึกษาปีที่ ๓-๖ เรียนวิชาบังคับ ๑๐ วิชา โดยเรียนวิชา ชีวิตที่มีระเบียบวินัย ภาษาเกาหลี และคณิตศาสตร์ และเพิ่มเติมอีก ๗ วิชา ได้แก่ ๔ ศิลปกรรมศึกษา ๕ สังคมศึกษา (ประวัติศาสตร์เกาหลี สังคมศึกษาทั่วไป ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์โลกเป็นต้น) ๖ วิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์เคมี ชีววิทยา วิทยาศาสตร์เกี่ยวกับโลก เป็นต้น) ๗ พลศึกษา ๘ ดนตรี ๙ ศิลปะประยุกต์ (เทคโนโลยีและคหกรรมศาสตร์ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น) และ ๑๐ ภาษาอังกฤษ

กิจกรรมเสริมหลักสูตร เน้น การปรับตัว (Adaptive activities) การพัฒนาตนเอง (Self-development activities) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (Social

service activities) และกิจกรรมงานวันสำคัญ (Event activities) ส่วนกิจกรรมเลือก เช่น กิจกรรมเลือกรายวิชา (Subject matter optional activities)

๓.๒.๔ เน้นปลูกฝังค่านิยมให้เยาวชนโดยใช้กิจกรรมเสริมในหลักสูตร และเชื่อมโยงกับการอบรมสั่งสอนเด็กที่บ้าน โดยมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีความหลากหลายในแต่ละระดับชั้นเรียน เพื่อสร้างเยาวชนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคนที่มีความจริยธรรม มีกิริยามรรยาทที่ดี คู่กันกับระเบียบสังคม มีความรับผิดชอบ เคารพกฎจราจร และจิตสำนึกการอยู่ร่วมกันในชุมชน

สำหรับการเชื่อมโยงกับการอบรมสั่งสอนเด็กที่บ้านโดยจัดหลักสูตรสำหรับผู้ปกครองเพื่อช่วยชี้แนะบทบาทในการให้ความรู้แก่บุตรหลานที่บ้าน ดังตัวอย่าง เนื้อหาและวิธีการสอนศีลธรรม ศึกษาศึกษาใช้การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง โดยให้ผู้ช่วยพาเด็กเข้าวัด ทำบุญ สำหรับการเรียนในห้องเรียนใช้การอภิปรายเรื่องศีลธรรมและนำวิชาศีลธรรมบูรณาการเข้าไปในทุกวิชา นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมกลุ่มและงานอาสาสมัครของเยาวชน การปลูกจิตสำนึกในฐานะสมาชิกชุมชน เกิดการเชื่อมโยงโรงเรียนเข้ากับชุมชนท้องถิ่น บริษัท ห้างร้านธุรกิจ และอุตสาหกรรม การนำข้อมูลทางวัฒนธรรม และพิพิธภัณฑสถานมาจัดกิจกรรมทางการศึกษา หรือการเน้นเรื่องสิทธิหน้าที่ของพลเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย (เคารพศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของมนุษย์/กฎหมายบ้านเมือง การตัดสินใจที่ชอบด้วยเหตุและผล เป็นต้น) ในชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ถึงมัธยมศึกษา เป็นต้น

๓.๒.๕ ให้ความสำคัญกับวิชาภาษาอังกฤษ ใช้ครูที่จบเอกวิชาภาษาอังกฤษเป็นผู้สอน

๓.๒.๖ ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนที่อยู่ในชั้นเดียวกันอาจเรียนวิชาเดียวกันแต่ต่างระดับกันได้ โดยปรับเปลี่ยนจากการใช้มาตรฐานการศึกษาเดียวกันหมดทั้งประเทศ มาเป็นเน้นความหลากหลายตามความความต้องการและขีดความสามารถของผู้เรียนและชุมชน ดังนั้นนักเรียนที่มีความสามารถในระดับใกล้เคียงกันสามารถเรียนด้วยกันเป็นกลุ่มในชั้นเดียวกันได้ หรือย้ายห้องเรียนไปเรียนกับกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถใกล้เคียงกันได้ในระดับอื่น ส่วนนักเรียนที่เรียนช้าจะเข้าเรียนในหลักสูตรประเภทใช้ลักษณะสอนเสริมเพื่อสร้างความเข้าใจในเนื้อหาพื้นฐานให้ชัดเจนขึ้น เพื่อช่วยลดอุปสรรคการเรียนรู้ในชั้นสูงขึ้นไปให้เหลือน้อยที่สุด ส่วนนักเรียนที่สมองไวปัญญาเลิศจะสอนเนื้อหาแบบลงลึก เป็นเนื้อหาประเภทที่นำความคิดรวบยอดหลัก ๆ ของเนื้อหาพื้นฐานมาประยุกต์ การจัดหลักสูตรเสริมและลงลึกจัดกลุ่มตามชั้นเรียนหรือจัดตามระดับของแต่ละวิชาก็ได้ แต่ได้มีการกำหนดระดับต่ำสุดในแต่ละวิชาโดยนักเรียนจะต้องเรียนให้ถึงระดับนั้นตลอดระยะเวลา ๑๐ ปีของการศึกษาพื้นฐาน เช่น กรณีที่มีทั้งหมด ๑๕ ระดับ ระดับต่ำสุดที่นักเรียนทุกคนต้องไปให้ถึง คือ ระดับ ๑๐ สำหรับนักเรียนที่มีความโดดเด่นและ

สามารถบรรลุระดับสูงสุดได้ภายใน ๑๐ ปีก็อาจจะลงเรียนวิชาเลือกที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษได้ในชั้นปีที่ ๒ และ ๓ ในระดับมัธยมตอนปลาย

๓.๒.๗ โรงเรียนมีอิสระในการบริหารและดำเนินงาน โรงเรียนสามารถปรับเพิ่มหรือลดวิชาบังคับให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน รวมทั้งจัดหลักสูตรรายบุคคล (individualized curriculum) ส่วนการจัดชั่วโมงวิชาเลือกอิสระในระดับประถมศึกษา โรงเรียนสามารถจัดได้ตามความพร้อมของครูหรือของโรงเรียน

๓.๒.๘ มีการนำ เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษา โดยใช้สื่อหลายมิติเพื่อเปิดระบบการศึกษาให้กว้างไกลในการให้โอกาสทุกคนสามารถเข้ารับการศึกษาได้ทุกเวลาทุกสถานที่ โดยใช้สื่อมวลชน โทรทัศน์ นิตยสาร และวีดิทัศน์ในการเปิดสอนหลักสูตรการศึกษาต่างๆ ผ่านระบบการสื่อสารทางไกลในการเผยแพร่ความรู้ทางการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนและประชากรชาวเกาหลี นอกจากนี้ยังจัดบริการด้านกฎหมายเพื่อปกป้องเยาวชนให้พ้นจากความรุนแรง อาชญากรรม และการถูกล่อลวง เป็นต้น

๓.๒.๙ มีการวางแผนการศึกษาในระยะยาว ผู้ศตวรรษที่ ๒๑ และเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ดังตัวอย่าง ๒ โครงการ คือ

๓.๒.๙.๑ มีการพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการเป็นสังคมแห่งความรู้ (Knowledge-based Society) ใช้ Smart Education ซึ่งเป็นนโยบายปฏิรูประบบการศึกษาให้ทุกโรงเรียนใช้ตำราเรียน Digital เพื่อเป็นฐานสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้ได้ทั่วประเทศภายในปี ๒๐๑๕ กระตุ้นให้อยากเรียนรู้มากขึ้น และที่สำคัญสามารถแก้ไขเนื้อหาในบทเรียนได้ทันทีหลังจากใช้เครื่องมือ Digital ในการเรียน พบว่า โรงเรียนประถมกว่า ๑๑๐ แห่ง มีผลการเรียนเชิงวิชาการดีขึ้น

๓.๒.๙.๒ สร้างสังคมสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการจัดหลักสูตรการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในลักษณะจัดการศึกษาตลอดชีวิตแก่ปวงชนออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรม เอกชน และภาคบริการสังคม สำหรับภาครัฐ: ดำเนินงานในลักษณะช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างหน่วยงานที่จัดทำหลักสูตรการสอนและการฝึกอบรมอิสระ ส่วนภาคอุตสาหกรรม เอกชน: เน้นความเป็นอิสระในการจัดการโดยภาคเอกชน และภาคบริการสังคม โดยส่งเสริมให้มีการจัดหลักสูตรการศึกษาที่เป็นกิจกรรมเกี่ยวข้องกับบริการอาสาสมัคร บริการบรรเทาทุกข์

๔. ระบบการศึกษาของประเทศไทย

ระดับประถมและมัธยมศึกษา ปัจจุบันใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะระดับประถมศึกษา

๔.๑ จุดแข็ง ไม่มี

๔.๒ ประเด็นที่น่าสนใจของระบบการศึกษาของประเทศไทย

๔.๒.๑ การกำหนดจุดหมายและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนมากมาย ซ้ำกันไปมา อ่านแล้วสับสน ไม่รู้ว่าจะเน้นอะไรที่สำคัญ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กำหนดจุดหมายและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข มีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี มีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

๔.๒.๒ ให้น้ำหนักวิชาที่เรียนไม่สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ และการขับเคลื่อนประเทศ เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๔ กำหนดชั่วโมงเรียนวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ๒๐๐ ชั่วโมงต่อปี และลดลงเหลือ ๑๖๐ ชั่วโมงต่อปีในชั้นประถมปีที่ ๔-๖ ส่วนวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา วิชาศิลปะกำหนดให้เรียน ๘๐ ชั่วโมงต่อปีตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ เป็นต้น

๔.๒.๓ หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ควรเขียนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริง ดังตัวอย่าง กระบวนการเรียนการสอน การกำหนดบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน แต่ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ

สำหรับกระบวนการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ และคุณธรรม ได้ฝึกฝน พัฒนาความสามารถตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองแบบบูรณาการสร้างกระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการ

เรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย และบทบาทผู้สอน ให้ศึกษาวิเคราะห์ให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล วางแผนการจัดการเรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียน รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนเพื่อไปสู่เป้าหมาย เลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ซึ่งพบว่าในทางปฏิบัติจริงจัดให้เรียนเหมือนกันทั้งชั้นเรียน เน้นการบรรยายในห้องเรียน

นอกจากนี้ที่กำหนดไว้ว่าผู้สอนและผู้เรียนประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน กำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อ พบว่าไม่มีการประเมินสื่อการเรียนรู้ ตามที่ระบุ (จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน ๕ รายและพบงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินสื่อการสอนน้อยมาก ๆ)

๔.๒.๔ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การประเมินในปัจจุบันมีหลายระดับ ได้แก่ ประเมินระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ซึ่ง การประเมินหลายระดับชั้นไม่พบว่าทำให้คุณภาพการศึกษาของผู้เรียนดีขึ้น แต่กลับตกต่ำลง เพราะผู้บริหารและครูในสถานศึกษาต้องใช้เวลาในการเตรียมทำผลงานทางวิชาการให้ได้ตามเกณฑ์การประเมินของแต่ละระดับ

๔.๓ จุดอ่อนของระบบการศึกษาประเทศไทย

๔.๓.๑ การกำหนดจุดหมายและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนมีหลายประเด็นมากมายสำคัญไปหมดทุกเรื่อง ทำให้การกำหนดสาระการเรียนรู้ของประเทศไทยจึงมีมากถึง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษา และพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ โดยขาดการพิจารณาเฉพาะประเด็นสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศเพื่อความยั่งยืน การสร้างนวัตกรรม โลกาภิวัตน์ บริบทสังคมไทยมากำหนดเป็นวิชาบังคับหลัก ทำให้เหมือนทุกวิชาสำคัญ ผู้เรียนต้องเรียนรู้ทุกวิชา สำคัญใกล้เคียงกันหมด

๔.๓.๒ การกำหนดคุณภาพของผู้เรียนหลังการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เขียนไว้ละเอียด ไม่สอดคล้องกับสิ่งที่มุ่งหวังของกลุ่มสาระการเรียนรู้ของวิชานั้น ๆ และวิสัยทัศน์ของนักเรียน ขอบเขตตัวอย่าง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ โดยใช้กระบวนการในการสืบเสาะหาความรู้ และการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีการทำกิจกรรมลงมือปฏิบัติจริงอย่าง

หลากหลาย เหมาะสมกับระดับชั้น แต่การกำหนดคุณภาพผู้เรียนจบวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษาปีที่ ๓ บางข้อกำหนดพฤติกรรมการแสดงออกไม่เป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น แสดงความกระตือรือร้น สนใจที่จะเรียนรู้ และแสดงความซาบซึ้งต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว แสดงถึงความมีเมตตา ความระมัดระวังต่อสิ่งมีชีวิตอื่น และ คุณภาพของผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖เกือบทุกข้อเน้นเรื่อง ความเข้าใจเช่น เข้าใจโครงสร้างและการทำงานของระบบต่างๆ ของสิ่งมีชีวิต และความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตที่หลากหลายในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน หรือเข้าใจลักษณะองค์ประกอบ สมบัติของผิวโลก และบรรยากาศ ความสัมพันธ์ของดวงอาทิตย์ โลก และดวงจันทร์ ที่มีผลต่อการเกิดปรากฏการณ์ธรรมชาติ พบว่ามีเพียงข้อเดียวที่ ที่สอดคล้องกับความมุ่งหวังของสาระการเรียนรู้ คือ การใช้ความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการดำรงชีวิต และการศึกษาความรู้เพิ่มเติม ทำโครงการหรือชิ้นงานตามที่กำหนดให้หรือตามความสนใจ หากเปรียบเทียบกับต่างประเทศที่ผู้วิจัยศึกษาพบว่าวิธีการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ใช้การมองหมายงาน และเป็นการค้นหาความถนัดของนักเรียนมากกว่า และให้รู้ตนเองและเลือกเรียนวิชาที่ตนถนัดในระดับสูงต่อไป เช่น ประเทศสิงคโปร์ เป็นต้น

๔.๓.๓ การเขียนหลักการสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่สามารถนำสู่การปฏิบัติ ดังเช่น หลักการระบุว่า เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา การจัดการเรียนรู้ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ปรากฏว่าการจัดการเรียนการสอนใช้มาตรฐานเดียวตามตำราและระดับชั้นที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กำหนดมา

๔.๓.๔ ครูผู้สอน ไม่เข้าใจหรือไม่ศึกษาจุดประสงค์ของการสอนของแต่ละรายวิชา กระบวนการเรียนการสอนส่วนใหญ่ใช้การบรรยายตามตำรา ขณะที่ประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาติดอันดับโลก ใช้การศึกษาจากประสบการณ์จริง และการใช้กิจกรรมเสริมที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ให้นักเรียนฝึกทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองแต่ละวัน เป็นการฝึกทักษะการบวก ลบ คูณ หารเป็นต้น เป็นการสร้างนิสัยให้เด็กฝึกทำบัญชีค่าใช้จ่ายส่วนตนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา เป็นต้น

๔.๓.๕ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนน้อยมากเมื่อเทียบกับต่างประเทศที่ศึกษาโดยของไทย กิจกรรมประกอบด้วย ๑. กิจกรรมแนะแนว ๒. กิจกรรมนักเรียน(กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด กิจกรรมชุมนุม ชมรม) ๓. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ การกำหนดการทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์น้อยมาก ตลอดการศึกษา ๖ ปีทำกิจกรรมจำนวน ๖๐ ชั่วโมง เวลาที่เหลือใช้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอีก ๒ กิจกรรม

๔.๓.๖ คุณวุฒิของครูผู้สอนไม่ตรงกับวิชาที่สอน เช่น ใช้ครูจบพลศึกษาสอนวิชาภาษาไทยเพราะไม่มีคนสอน หรือครูจบวิชาเอกสังคมศึกษาสอนวิชาภาษาอังกฤษเพราะมีการโอนย้ายตำแหน่งไม่ตรงกับสาขาวิชาที่โอนย้ายกัน ทำให้คุณภาพการเรียนการสอน ผลการประเมินผู้เรียนออกมาตกต่ำ

การวิเคราะห์ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ

ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ ประกอบด้วย

๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันหลักของชาติในปัจจุบัน
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม
๕. รักษาวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทยอันงดงาม
๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
๗. เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
๘. มีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย ใฝ่เรียนรู้จักเคารพผู้ใหญ่
๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราช คำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๑๐. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราช คำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี
๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา

๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและต่อชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

ประเด็นที่น่าสนใจของการปลูกฝังค่านิยมกับหลักสูตรการศึกษาของประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่ามีค่านิยมถึง ๑๐ ประการที่บรรจุในเนื้อหาการเรียนการสอน จุดมุ่งหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ และในสาระการเรียนรู้แต่ละวิชา ดังนี้

ค่านิยมที่ ๑ และค่านิยมที่ ๗ มีการกำหนดในสาระการเรียนรู้ วิชาสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งมีรายวิชาย่อย ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต เรื่องการรักชาติ ให้เรียนวิชาประวัติศาสตร์ ชาติไทย แต่การเรียนการสอนไม่ได้ลงในประเด็นที่สำคัญเพียงแต่กล่าวเพียงผิวเผินว่าใครเป็นกษัตริย์ในยุคใด

ค่านิยมที่ ๒ , ๕ , ๘ และ ๑๒ มีกำหนดในสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่มีการสอนสาระสำคัญเรื่อง เรื่องศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและ

การดำเนินชีวิต นอกจากนี้มีกำหนดให้นักเรียนต้องบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ตลอด ๖ ปีการศึกษา รวม ๖๐ ชั่วโมง

ค่านิยมที่ ๑๐ มีการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการงานอาชีพ และเทคโนโลยี
 ค่านิยมที่ ๑๑ มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ มีการเรียนรู้ในวิชาสุขศึกษา และพลศึกษา และสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ส่วน ค่านิยมที่ ๔ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทางตรงและทางอ้อม และ
 ค่านิยมที่ ๘ มีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่ ไม่มีการกล่าวถึงในหลักสูตร
 แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑

สรุป การปฏิรูปการศึกษาในระดับประถมศึกษา ของประเทศไทย ต้องทำอย่าง
 เร่งด่วน เนื่องจาก การกำหนดวิสัยทัศน์ เนื้อหาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
 ๒๕๕๑ ไม่สามารถสร้างเยาวชนที่มีคุณลักษณะและสมรรถนะที่เหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์ และ
 การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ วิธีการเรียนการสอนยังล้าหลัง ส่วนใหญ่เรียนรู้กันด้วยคำพูด
 ของครูในห้องเรียน ขณะที่ประเทศที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาติดอันดับโลก ใช้การ
 เรียนรู้แบบประสบการณ์จริง นอกห้องเรียน มีการสอดแทรกค่านิยม ความรักชาติ การมีระเบียบ
 วินัย การทำงานร่วมกับผู้อื่น การมีจิตสาธารณะ ฯลฯ สอดแทรกในทุกวิชา หรือกิจกรรมอื่น ๆ เมื่อมี
 โอกาส ทำให้ผู้เรียนได้สัมผัสประสบการณ์การเรียนรู้ ได้ปฏิบัติจนเป็นนิสัย เกิดค่านิยมที่พึง
 ประสงค์ในเยาวชนของชาติ นอกจากนี้สังคมไทยยังขาดความรู้ถึงวิธีปลูกฝังค่านิยม พ่อแม่
 ผู้ปกครองก็เช่นกันคิดว่าเป็นบทบาทของครูผู้สอน เมื่อมีการกำหนดในหลักสูตรการเรียนการสอน
 แต่ครูขาดทักษะในการบูรณาการเข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอนในชีวิตประจำวัน ทำให้ไม่
 สามารถปลูกฝังค่านิยมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ก็ควรถูกปรับทัศนคติ และให้
 ทราบบทบาทของตน ตลอดจนเรียนรู้วิธีปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ให้กับบุตรหลาน โดยสถาบัน
 ครอบครัวด้วยเช่นกัน

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

วัตถุประสงค์ที่ ๑ เพื่อศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษา นโยบาย หลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ทั้งนี้จะศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศที่มีการจัดอันดับการศึกษาอยู่ในระดับต้นๆ ในระดับโลก

จากการศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศที่มีผลการจัดอันดับการศึกษาอยู่ในระดับต้นของโลกพบประเด็นที่เป็นจุดเด่นของระบบการศึกษาของแต่ละประเทศที่สำคัญ ดังนี้

ระบบการศึกษาประเทศสิงคโปร์ มีจุดเด่น ในเรื่องต่อไปนี้

๑. รัฐบาลให้ความสำคัญกับการศึกษาของคนในชาติ ถือว่าประชาชนเป็นทรัพยากรที่สำคัญ และมีค่าที่สุดของประเทศ จึงได้วางยุทธศาสตร์การศึกษาของประเทศให้เป็น “ศูนย์กลางทางการศึกษามาตรฐานโลก” โดยสร้างระบบศึกษาของประเทศให้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก ซึ่งประสบความสำเร็จในการดึงดูดชาวต่างประเทศส่งบุตรหลานเข้าไปศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมหาวิทยาลัย เพราะหากเทียบค่าใช้จ่ายแล้วถูกกว่าเมื่อเทียบกับประเทศแถบทวีปอเมริกา และยุโรป แต่มาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับโลกเช่นเดียวกัน

๒. ภาครัฐประกันว่าเมื่อจบการศึกษาจะได้ทำงานตรงตามสาขาที่เรียนจบ ดังนั้นการออกแบบหลักสูตรจึงสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และโลกาภิวัตน์

๓. โครงสร้างการศึกษามีความยืดหยุ่น จัดตามความถนัดของผู้เรียน โดยแบ่งนักเรียนให้เรียนตามความถนัดตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ ๕ มีแผนการเรียนให้เรียน ๓ แผน ได้แก่ EM1 EM2 EM3 EM1 นักเรียนที่ทำคะแนนภาษาอังกฤษ ภาษาที่สองและคณิตศาสตร์ได้ดี EM2 นักเรียนที่อยู่ในระดับมาตรฐานและ EM3 สำหรับนักเรียนที่ไม่ถนัดด้านภาษาและคณิตศาสตร์)

ระบบการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น มีจุดเด่น ในเรื่องต่อไปนี้

๑. ให้ความสำคัญของการเรียนแบบองค์รวม เน้นการบูรณาการความรู้นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตและใช้เทคโนโลยี การคิดค้น การสร้างความรู้ใหม่ที่ปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี โดยผสมกลมกลืนวัฒนธรรมเก่ากับวัฒนธรรมใหม่

๒. มีการแต่งตั้งครูเป็นที่ปรึกษาทำหน้าที่โฮมรูมในแต่ละห้องเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนในระดับประถมจนถึงระดับมัธยม มีการทำงานร่วมกับนักเรียนที่อยู่ในโฮมรูมเดียวกันตลอดทั้งปี โดยดูแลนักเรียนทุกเรื่องทั้งในและนอกเวลาเรียนปลูกฝังเรื่องการทำงานเป็นกลุ่ม ค่านิยมทางสังคม และความภาคภูมิใจในโรงเรียนของตน

๓. การปลูกฝังค่านิยมทางสังคม ใช้กิจกรรมเสริมการเรียนการสอนจากประสบการณ์จริงทั้งทางตรงและทางอ้อมในเรื่องการดำเนินตนเอง การตรงต่อเวลา คุณธรรม จริยธรรม รักการเรียนรู้ ความขยัน มานะ อดทน การทำงานหนักทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต การปรับตัวให้เข้ากับค่านิยมและวัฒนธรรม การเคารพกันระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้องเช่น การปลูกฝังเรื่องการตรงต่อเวลา ใช้กิจกรรมเสริมในชีวิตจริงโดยกำหนดให้นักเรียนระดับมัธยมมีการให้คะแนนเรื่องการเข้าเรียนตรงเวลา คะแนนนี้จะถูกนำไปรวมกับคะแนนทำข้อสอบเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วย

๔. การกวัดวิชา ” เป็นความล้มเหลวทางการศึกษา” เพราะ เป้าหมายความสำเร็จของการศึกษาต้องการพัฒนาให้เกิดความสุขในการใช้ชีวิต และมีความคิดสร้างสรรค์ในประเด็นที่อภิปราย ซึ่งการกวัดวิชาไม่ตอบสนองเป้าหมายดังกล่าว

ระบบการศึกษาของประเทศเกาหลี มีจุดเด่น ในเรื่องต่อไปนี้

๑. ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาในท้องถิ่นในลักษณะชุมชนกิวัดน์”(Think globally, act locally)ให้ผู้ปกครองและผู้ทรงภูมิปัญญาในชุมชนเป็นอาสาสมัครเข้ามาช่วยงาน ร่วมกันพัฒนาบุคลากรของชุมชน

๒. นักเรียนทุกคนมีสมุดบันทึก “ประวัติส่วนบุคคลโดยละเอียด ” โดยเกิดจากแนวคิดที่ว่า บทบาทของการศึกษาต้องช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์และความอ่อนไหวในเรื่องคุณธรรมไปพร้อมๆ กับการประสิทธิ์ประสาทความรู้ จึงเน้นแนวปฏิบัติในการบันทึกประวัติส่วนบุคคลโดยละเอียด ซึ่งครอบคลุมข้อมูลส่วนตัวในทุกๆด้านของนักเรียน และประวัตินี้นำมาใช้ประกอบการพิจารณารับนักเรียนเข้าศึกษาในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นไป รวมถึงระดับมหาวิทยาลัย

๓. มีคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาขึ้นตรงต่อประธานาธิบดี (The Presidential Commission on Education Reform : PCER)ทำหน้าที่เสนอนโยบายและมาตรการในการปฏิรูป

การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่รับไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม มีการทบทวนเนื้อหาวิชาที่สอน ชั่วโมงการเรียนแต่ละวิชาในปีการศึกษา ทุก ๕-๑๐ ปี

ระบบการศึกษาประเทศไทย ไม่พบประเด็นที่เป็นจุดเด่น

วัตถุประสงค์ที่ ๒. เพื่อศึกษาหลักการและแนวคิดค่านิยมของประเทศไทยจากการศึกษาพบว่ามีความนิยม ๑๒ ประการของประเทศไทย พบว่ามีความนิยม ๑๐ ประการที่บรรจุในเนื้อหาการเรียนการสอน มีเพียงความนิยม ๒ ประเด็นที่ไม่ได้บรรจุในเนื้อหาการเรียนการสอน คือ ส่วน ความนิยมที่ ๔ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทางตรงและทางอ้อม และ ความนิยมที่ ๘. มีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่ ไม่มีการกล่าวถึงในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ความนิยมที่กำหนดไว้ ๑๒ ประการเป็นสิ่งที่ดี แม้จะมีการกำหนดในเนื้อหาการเรียนการสอน แต่มีปัญหาในเรื่องการบูรณาการสอนให้นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ปัจจุบันการสอนเป็นเพียงการสอนตามตำราเป็นส่วนใหญ่ ไม่ได้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม จึงทำให้การสร้างคนของประเทศเป็นคนที่เน้นวัตถุนิยม มองตนเองเป็นศูนย์กลางทั้งด้านผลประโยชน์ และความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ซึ่งสร้างปัญหาให้กับประเทศในเชิงแข่งขันกับนานาชาติ

วัตถุประสงค์ที่ ๓. เพื่อเสนอแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยในระดับประถมศึกษา จากการวิเคราะห์ระบบการศึกษาของประเทศไทย พบประเด็นที่นำไปสู่การปฏิรูประบบการศึกษา ดังนี้

๑. การปฏิรูปหลักสูตร

๑.๑ การกำหนดนโยบายการศึกษาของประเทศไทยต้องให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศเพื่อความยั่งยืน การสร้างนวัตกรรม โลกาภิวัตน์ การเปิด AEC และบริบทของสังคมไทย เพื่อกำหนดสมรรถนะสำคัญและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการหลักๆ เท่านั้น ควรสั้น กระชับเข้าใจง่าย เพื่อนำไปสู่การกำหนดสาระการเรียนรู้ต่อไป ไม่เขียนซ้ำๆ จนเกิดความสับสนในการนำไปปฏิบัติดังหลักสูตรแกนกลางที่ใช้ในปัจจุบัน และมีการประเมินผลอย่างจริงจัง

๑.๒ การกำหนดสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาคบังคับในระดับประถมศึกษาควรกำหนดเฉพาะวิชาหลักที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ ความคิดสร้างสรรค์ จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยกำหนดเรื่องที่ต้องเรียนรู้ให้น้ำหนักวิชาต่างๆ สำคัญเกือบใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังมีได้ศึกษาเทคนิคการเรียนการสอนของต่างประเทศอย่างแท้จริง และนำมาประยุกต์ ปรับให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

๑.๓ ผนวกวิชาสังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง ศิลปกรรม ประวัติศาสตร์ ความรักชาติ การปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะ ความมีระเบียบวินัย วัฒนธรรมต่อต้านการคอร์รัปชั่น ความนิยม

๑๒ ประการการบูรณาการสอนโดยใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกห้องเรียนที่นำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ให้เด็กได้เรียนรู้จากกิจกรรมในชีวิตประจำวันทุกวัน และดึงครอบครัว ชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของ ผู้ใหญ่ไปด้วย

๑.๔ กำหนดระบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น (Flexible) และหลากหลาย (Diverse) มากขึ้น โดยให้ผู้เรียนค้นพบความถนัดของตน มีแผนการเรียนที่หลากหลายให้ผู้เรียน ได้ เลือกเรียนตามความถนัด และตอบสนองตลาดแรงงานของประเทศ

๒. การปฏิรูปคุณภาพครูผู้สอนในด้านต่าง ๆ

๒.๑ หลักสูตรการผลิตครู ควรเน้นทักษะการสอนแบบบูรณาการวิชา หลากหลายเข้ากับชีวิตประจำวัน

๒.๒ ครูที่ทำหน้าที่สอน การปฏิรูปที่ผ่านมาเน้นปฏิรูปเฉพาะ โครงสร้าง เท่านั้น สิ่งที่ควรปฏิรูป มีดังนี้

๒.๒.๑ การปฏิรูปทักษะและสมรรถนะด้านการสอน โดยการ ฝึกอบรมเทคนิคการสอนแบบบูรณาการความรู้วิชาการในหลักสูตรค่านิยม ๑๒ ประการเข้ากับ ชีวิตประจำวัน เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนใช้กิจกรรมการสอนที่ผสมผสานเข้ากับชีวิตประจำวัน

๒.๒.๒ การกำหนดเกณฑ์การเติบโตทางวิชาการให้เน้นผลงานที่ เกี่ยวกับการเรียนการสอนของผู้เรียน มากกว่าการสร้างผลงานวิชาการ เช่น การบูรณาการเรียน การสอนวิชาต่างๆ การสร้างสื่อการเรียนการสอน การใช้เทคนิคการสอนในวิชาการต่างๆ เพื่อสร้าง Best Practice

๓. การปฏิรูปผู้บริหารการศึกษาในส่วนกลาง และผู้บริหารสถานศึกษา โดยปรับ กระบวนทัศน์ (Paradigm) ใหม่ เปิดโลกทัศน์ มองไประดับโลก การก้าวทันเทคโนโลยีใหม่ๆ รับฟังรอบด้าน เพราะเป็นผู้วางนโยบาย และทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศ รวมทั้งการ ติดตามให้นำสู่การปฏิบัติ

๔. ปรับเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยใหม่ ซึ่งปัจจุบันมีการ ประเมินหลายระดับ แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนไม่ได้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของ การประเมินคุณภาพการศึกษาของประเทศ ควรพิจารณาระดับการประเมินเฉพาะที่จำเป็นจริงๆ เพราะ ผู้บริหารและครูผู้สอนใช้เวลากับการปฏิบัติให้ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทำให้ใช้เวลากับการเรียน การสอนของนักเรียนน้อยลง

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงบริหาร คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา ควรประกอบด้วย นักการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญนอกวงการศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเกิดมุมมองการศึกษาที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน สังคม และแผนพัฒนาประเทศ รวมทั้ง กำหนดระยะเวลาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาที่แน่นอน สำหรับการกำหนดตัวชี้วัดคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาควรใช้เกณฑ์ประเมินที่ระดับโลกนำมาผสมผสานกับบริบทของประเทศ

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนในระดับประถมวัย ควรให้ เด็กมีความสุขกับการเรียน เน้นปลูกฝังค่านิยมที่ต้องการในเยาว์วัยให้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงจน เป็นกิจวัตร โดยมีครู ผู้ปกครอง และคิงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นต้นแบบไม่เน้นการให้ การบ้านเด็กมากมาย แต่ควรให้ปฏิบัติในช่วงเวลาของการเรียนการสอน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร,สำนักงาน. พื้นฐานความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๖.

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักงาน.กลุ่มงานผลิตเอกสาร, สำนักประชาสัมพันธ์. พลเมืองใน

ระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภา

ผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๕.

วารสาร

พิทักษ์ ศิริวงศ์และ พูลศักดิ์ อดุมโกชน์. “ การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และแนวทางการปฏิบัติในความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนกีฬาเทศบาลนครนครปฐม จังหวัดนครปฐม , วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. ปีที่ ๖, (๓) กันยายน – ธันวาคม ๒๕๕๖. หน้า ๔๓๔.

วรินทร์ บุญยั้ง. “การวิเคราะห์จุดเน้นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสาธารณรัฐเกาหลี”, วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปีที่ ๑๕ (๒), เมษายน – มิถุนายน ๒๕๕๖. หน้า ๑๐๕-๑๐๗.

อัญญรัตน์ นามเมือง. “การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย (Educational Reform in Thailand)”, วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. ปีที่ ๒, พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๕๓. หน้า ๑๑๒.

วิทยานิพนธ์

กษิรา วาระรัมย์. “การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑”. สารนิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา , มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๖.

- พิจิตร พรหมจารีย์. “ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี”. ปรินญาครุศาสตร์
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ๒๕๕๑.
- รุ่งนภา นุตวงศ์และคณะ. “สรุปผลการวิจัยนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี
การศึกษา ๒๕๕๒”. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักวิชาการและ
มาตรฐานการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑.
- ศักดิ์ดา ใจตรง. “การบริหารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ของ
โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร จังหวัดราชบุรี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๑.
- วาริ พงษ์ราศี. “การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต ๕”. สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ๒๕๕๔,
- เวชชัยยันต์ วิลานันท์. “ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตาม
แนวทางการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรี
สะเกษ เขต ๑”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๕๑.
- สิริพร ประสานแก้ว. “การประเมินการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ
เทคโนโลยี โรงเรียนบ้านท่าทราย (พวงสำลีราษฎร์อนุสรณ์) จังหวัดสมุทรสาคร
๒๕๕๔”. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑.

กฎหมาย

- “พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๘๕”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๔๘ (ฉบับที่ ๑),
๒๘ กันยายน ๒๔๘๕, หน้า ๓๕๓-๓๕๔.
- “พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๘๖”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๖๐ (ฉบับที่ ๒),
๑ มกราคม ๒๔๘๖, หน้า ๒๘๑.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๑๖ (ฉบับที่ ๑),
๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๒, หน้า ๑-๒๑.

“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๑๕ (ฉบับที่ ๒),
๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๕, หน้า ๑๖-๒๑.

“พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๒๗ (ฉบับที่ ๓),
๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓, หน้า ๓๐-๓๗.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กระทรวงศึกษาธิการ. “หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑”.

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.psc.ac.th/docs/laws/education_core2551.pd,2557.

นภดล กรรณิกา. “เปรียบเทียบแนวโน้มทัศนคติอันตรายในหมู่ประชาชนว่าด้วยการยอมรับรัฐบาล
ทุจริตคอร์รัปชัน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.thaiail.com/blog/burin/5410/>, 2013.

น้ำทิพย์ Julprayoon, “การศึกษาเพื่อก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ของเกาหลีใต้”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้

จาก <http://www.sahavicha.com/?name=knowledge&file=readknowledge&id=485>

บัญชา ชมชัยเวทย์. “ระบบการศึกษาในสิงคโปร์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

http://www.jsfutureclassroom.com/news_detail.php?nid=218, 2015.

ประยูทธ์ จันทร์โอชา, พลเอก. “ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ตามนโยบายของ คสช”.

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.naewna.com/politic/columnist/13422>, 2014.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. “แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<https://th.wikipedia.org/wiki.2015>.

ศูนย์แนะแนวศึกษาต่อญี่ปุ่น, สถาบันสอนภาษาญี่ปุ่น. “การศึกษาในญี่ปุ่น”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้

จาก : <http://www.jeducation.com/THAI/edsystem/edsystem.html>, 2015.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. “การปฏิรูปการศึกษาสำหรับ
ศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อความเป็นผู้นำ ในยุคสารสนเทศและโลกาภิวัตน์”. (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก : <http://lripsm.wix.com/21st#!untitled/cexb>, 2014.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. “การปฏิรูปการศึกษา สำหรับ
ศตวรรษที่ ๒๑ ของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (21st Century Education)”.

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://lripsm.wix.com/21st#!untitled/cexb>, 2015.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. “การปฏิรูปการศึกษาสำหรับศตวรรษที่๒๑ เพื่อความเป็นผู้นำ ในยุคสารสนเทศและโลกาภิวัตน์”. (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก : <http://admin.e-library.onecapps.org/Book/86.pdf>, 2015.

สำนักงานสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐ. “หลักการแห่งระบอบประชาธิปไตย”.

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

http://thai.bangkok.usembassy.gov/root/pdfs/principles_of_democracy_thai.pdf,2015.

Ministry of Education Singapore, “ระบบการศึกษาของประเทศสิงคโปร์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้

จาก : <http://www.wattanasatit.com/index.php?lay=show&ac=article&Id,2014>.

Upluz Education, “ระบบการศึกษาของประเทศเกาหลีใต้”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://upluskorea.com>,2014.

ภาษาต่างประเทศ

Center on International Education Benchmarking. “Japan”. (Online). Available :

<http://www.ncee.org/programs-affiliates/center-on-international-education-benchmarking/>, 2015.

Jeffrey , Hays. “School Curriculum in Japan”. (Online). Available :

<http://www.factsanddetails.com/japan/cat23/sub150/item2789.html#>, 2014

Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology (MEXT) (2011). “Principle

Guide Japan’s Education system”. (Online). Available : [http :](http://www.mext.go.jp/english/introduction/1033952.htm)

www.mext.go.jp/english/introduction/1033952.htm ,2012.

Ministry of Education Singapore. “Primary School Education Preparing Your Child for

Tomorrow”. (Online). Available : [http : www.moe.gov.sg](http://www.moe.gov.sg) ,2014.

Taro Numano, “Primary Schools in Japan”. (Online). Available :

<http://www.nier.go.jp/English/Educationjapan/pdf>, 2015.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล เรืออากาศเอกหญิงภาวดี ศึกษากิจ

วัน เดือน ปีเกิด ๕ มิถุนายน ๒๕๐๕

การศึกษา

๒๕๒๓ มัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกวิทยาศาสตร์ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ฯ

๒๕๒๗ วิทยาศาสตร์บัณฑิต(ชีววิทยา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๒๕๓๑ Doctor of Medicine, Fatima College of Medicine, Manila, Phillipines

๒๕๓๒ แพทย์ฝึกหัด โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ

๒๕๓๗ แพทย์ปฏิบัติการทางผิวหนัง โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กรมแพทย์ทหารบก

๒๕๕๒ มหาลัยบัณฑิตบริหารธุรกิจ (Executive MBA)

สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์

ประวัติการทำงานโดยย่อ

๒๕๓๓-๒๕๓๔ แพทย์ประจำห้องอุบัติเหตุและฉุกเฉิน กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ

๒๕๓๕-๒๕๓๖ แพทย์เวชปฏิบัติประจำโรงพยาบาลกองบิน ๗๑ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๒๕๓๗-ปัจจุบัน แพทย์ที่ปรึกษาแผนกผิวหนัง โรงพยาบาลเวชธานี

๒๕๓๗-๒๕๕๐ เจ้าของและผู้ประกอบการคลินิกไสไต

๒๕๔๐-๒๕๔๓ ผู้พิพากษาสมทบศาลจังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเยาวชน
และครอบครัว รุ่นที่ ๔

๒๕๔๓-ปัจจุบัน ผู้จัดการ โรงเรียนศึกษากิจศึกษา เขตวังทองหลาง กทม

๒๕๕๑-๒๕๕๒ ที่ปรึกษาคณะกรรมธิการสาธารณสุข รัฐสภา

ตำแหน่งปัจจุบัน

กรรมการบริหาร บริษัท เวชธานี จำกัดมหาชน

อายุรแพทย์ผิวหนัง โรงพยาบาลเวชธานี

ผู้จัดการ โรงเรียนศึกษากิจศึกษา

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง	แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับประถมศึกษา
ผู้วิจัย	เรืออากาศเอกหญิง ภาวดี ศึกษากิจ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗
ตำแหน่ง	กรรมการบริหาร บริษัท เวชธานี จำกัดมหาชน และผู้จัดการโรงเรียนศึกษากิจศึกษา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการปฏิรูปการศึกษามาแล้วหลายครั้ง หากมองย้อนหลังไป ๕ ปีพบว่า ภาครัฐได้จัดสรรงบประมาณให้กระทรวงศึกษาธิการติดอันดับต้นๆ เมื่อเทียบกับกระทรวงอื่น ๆ และเพิ่มทวีขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี อาทิ ปีงบประมาณ ๒๕๕๓-๒๕๕๖ ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น ๕-๑๓% หรือคิดเป็นตัวเลข ๓๔๖,๗๑๓ ล้านบาทในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และเป็น ๔๘๑,๓๓๗ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ แต่มองจากเม็ดเงินงบประมาณที่ภาครัฐทุ่มให้กับการศึกษา พบว่ายังมีข่าวเรื่องการรับน้องจน เสียชีวิต ข่าวคุณครูให้การบ้านนักเรียนมาก นักเรียนต้องเรียนกวดวิชาหรือติวกับครูนอกเวลาเรียน หรือบัณฑิตจบการศึกษาไม่มีงานทำเป็นเป็นจำนวนมาก อีกทั้งผลสำรวจของสำนักวิจัยเอแบคโพล มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญพบว่า ประชาชนมากกว่าร้อยละ ๖๐ รับผิดชอบต่อรัฐบาลคอร์รัปชันแต่ตัวเองได้ประโยชน์ (นภดล วรรณิกา, ออนไลน์, ๒๐๑๓) ซึ่งแสดงถึงการเสื่อมโทรมทางสังคมที่เห็นได้ชัด สิ่งเหล่านี้เป็นความเด่นชัดที่แสดงถึงความล้มเหลวของการศึกษา การผลิตบัณฑิตที่ไม่ตอบสนองตลาดแรงงาน การศึกษากลายเป็นธุรกิจ คุณธรรม จริยธรรมของคนในชาติต่ำลงจนน่าใจหาย อีกทั้งผลการจัดอันดับด้านการศึกษาของประเทศไทยในเวทีโลกและอาเซียน ปี ๒๕๕๖ โดยเว็ลด์อีโคโนมิกฟอรัม (World Economic Forum : WEF) เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖ พบว่า ระดับประถมศึกษาไทยอยู่ที่อันดับ ๘๑ ของโลก (๑๔๔ ประเทศ) และอันดับ ๗ ในอาเซียน (๑๐ ประเทศ) ด้านการศึกษาขั้นสูงและฝึกอบรม (Higher education and training) ไทยอยู่ในอันดับที่ ๖๖ ของโลก และ WEF ประเมินไทยอยู่อันดับที่ ๕ ในภาพรวม เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอาเซียน ๑๐ ประเทศ

การที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เข้ามาแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ค่านิยมที่ผิดเพี้ยนของคนไทย การเน้นวัตถุนิยมมากกว่าจริยธรรม คุณงามความดี การดีความ

บิดเบือนกฎหมายเข้าข้างตนเอง การเข้าใจประชาธิปไตยไปในทางที่ผิด ๆ ผู้นำประเทศขาดความรับผิดชอบต่อผลการบริหารที่เกิดขึ้น ซึ่งเป้าหมายหนึ่งที่ คสช. ต้องการปฏิรูป คือ ด้านการศึกษา เพื่อสร้างคนที่มีคุณภาพ มีวินัย อดทน สู้งาน มีจริยธรรม มองประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน รวมทั้งสร้างคนที่ตอบสนองตลาดแรงงานของประเทศ ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยกับแนวคิดนี้ อีกทั้งผู้วิจัยมีความสนใจเรื่องการศึกษาในระดับประถมศึกษาเพราะถือว่านักเรียนระดับประถมศึกษาเป็นวัยที่สำคัญในการสร้างรากฐานให้แข็งแกร่งเพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณลักษณะตามที่ประเทศต้องการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาและนโยบาย หลักสูตร การจัดการระบบการเรียนการสอน ในระดับประถมศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศที่มีผลการจัดอันดับการศึกษาอยู่ในระดับ ๑ ใน ๕ ของโลก
๒. เพื่อศึกษาหลักการและแนวคิดค่านิยมของประเทศไทย
๓. เพื่อเสนอแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในระดับประถมศึกษาของประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

กำหนดขอบเขตเฉพาะ พระราชบัญญัติการศึกษา พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ หลักสูตรแกนกลางพื้นฐานระดับประถมศึกษา ค่านิยม ๑๒ ประการของประเทศไทย แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดการเป็นพลเมืองที่ดี และระบบการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ ญี่ปุ่น เกาหลี ซึ่งมีผลการจัดอันดับ ๑ ใน ๕ ที่มีการศึกษาดีที่สุดในเวทีโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ เปรียบเทียบ สังเคราะห์เพื่อให้ได้แนวทางการปฏิรูประดับประถมศึกษา

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ แนวคิดค่านิยมของประเทศไทย พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ แนวคิด

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดการเป็นพลเมืองที่ดี และระบบการศึกษาของต่างประเทศโดยคัดเลือกประเทศที่มีการเมืองการปกครองคล้ายประเทศไทย ที่มีผลการจัดอันดับการศึกษาติดอันดับ ๑ ใน ๕ ของโลก ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ ญี่ปุ่น และเกาหลี เป็นต้นแบบในการศึกษา หลักการแนวคิด วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ การจัดระบบการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน นำมาวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดเด่น ประเด็นที่น่าสนใจของระบบการศึกษาของแต่ละประเทศ สังเคราะห์เป็นแนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับประถมศึกษาของประเทศไทย ดังนี้

๑. การปฏิรูปหลักสูตร

๑.๑ การกำหนดนโยบายการศึกษาของประเทศไทยต้องให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศเพื่อความยั่งยืน การสร้างนวัตกรรม โลกาภิวัตน์ การเปิด AEC และบริบทของสังคมไทย โดยนำมากำหนดสมรรถนะสำคัญและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการหลัก ๆ ให้สั้น กระชับเข้าใจง่าย และมีการประเมินผลอย่างจริงจัง

๑.๒ การกำหนดสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาคบังคับในระดับประถมศึกษาควรกำหนดเฉพาะวิชาหลักที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ ความคิดสร้างสรรค์ จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยคัดลอกมาเพียงเนื้อหาแต่ไม่ได้ศึกษากระบวนการนำไปใช้ ทำให้นำมาใช้อย่างผิดเพี้ยน

๑.๓ ผนวกวิชาสังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง ศิลปกรรม ประวัติศาสตร์ ความรักชาติ การปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะ ความมีระเบียบวินัย วัฒนธรรมต่อต้านการคอร์รัปชัน ค่านิยม ๑๒ ประการบูรณาการสอนโดยใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกห้องเรียนที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เด็กได้เรียนรู้จากกิจกรรมในชีวิตประจำวันทุกวัน และดึงครอบครัว ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ใหญ่ไปด้วย

๑.๔ กำหนดระบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น (Flexible) และหลากหลาย (Diverse) มากขึ้น มีแผนการเรียนที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด และตอบสนองตลาดแรงงานของประเทศ

๒. การปฏิรูปคุณภาพครูผู้สอนในด้านต่าง ๆ

๒.๑ หลักสูตรการผลิตครู ควรเน้นทักษะการสอนแบบบูรณาการวิชาต่างๆ เข้ากับชีวิตประจำวัน

๒.๒ ครูผู้ทำหน้าที่สอน เน้นปฏิรูปทักษะและสมรรถนะด้านการสอน โดยการฝึกอบรมเทคนิคการสอนแบบบูรณาการ เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียน ใช้กิจกรรมการสอนที่ผสมผสานเข้ากับชีวิตประจำวัน

๒.๓ การกำหนดเกณฑ์การเติบโตทางวิชาการให้เน้นผลงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของผู้เรียน มากกว่าการสร้างผลงานวิชาการ เช่น การบูรณาการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ การสร้างสื่อการเรียนการสอน การใช้เทคนิคการสอนในวิชาการต่าง ๆ เพื่อสร้าง Best Practice

๓. การปฏิรูปผู้บริหารการศึกษาใน ส่วนกลาง และผู้บริหารสถานศึกษา โดยปรับกระบวนทัศน์ (Paradigm) ใหม่ เปิดโลกทัศน์ มองไประดับโลก การก้าวทันเทคโนโลยีใหม่ ๆ รับฟังรอบด้าน เพราะเป็นผู้วางนโยบาย และทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศ

๔. ปรับเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยใหม่ ซึ่งปัจจุบันมีการประเมินหลายระดับ แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนไม่ได้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการประเมินคุณภาพการศึกษาของประเทศ ควรพิจารณาระดับการประเมินเฉพาะที่จำเป็นจริง ๆ เพราะผู้บริหารและครูผู้สอนใช้เวลากับการปฏิบัติให้ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทำให้ใช้เวลากับการเรียนการสอนของนักเรียนน้อยลง

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงบริหาร คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา ควรประกอบด้วย นักการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญนอกระบบการศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเกิดมุมมองการศึกษาที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน สังคม และแผนพัฒนาประเทศ รวมทั้งกำหนดระยะเวลาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาที่แน่นอน สำหรับการกำหนดตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาควรใช้เกณฑ์ประเมินที่ระดับโลกใช้นามาผสมผสานกับบริบทของประเทศ

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนในระดับประถมวัย ควรให้เด็กมีความสุขกับการเรียน เน้นปลูกฝังค่านิยมที่ต้องการในเยาว์วัยให้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเป็นกิจกรรม โดยมีครู ผู้ปกครอง และดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นต้นแบบ ไม่เน้นการให้การบ้านเด็กมากมาย แต่ควรให้ปฏิบัติในช่วงเวลาว่างการเรียนการสอน